

नेपाल राष्ट्र बैंक
बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग

केन्द्रीय कार्यालय
बालुवाटार, काठमाडौं
फोन : ४४११४०७
फ्याक्स : ४४१४५५२
E-mail : <nrbbfirdppd@nrb.org.np>
Web Site : www.nrb.org.np
पोष्ट बक्स : ७३

पत्र संख्या : बै.वि.नि.वि./नीति/परिपत्र/घ/२/०७७/७८

मिति: २०७७/०६/०८

“घ” वर्गका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरु,

महाशय,

यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त “घ” वर्गका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ को विभिन्न बुँदाहरुमा यसैसाथ संलग्न तालिका बमोजिम संशोधन/परिमार्जन/थप गरिएको हुँदा सोही बमोजिम गर्नु गराउनु हुन नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को दफा ७९ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी यो निर्देशन जारी गरिएको छ।

भवदीय,

(देवकुमार ढकाल)
कार्यकारी निर्देशक

बोधार्थ :

१. श्री नेपाल राष्ट्र बैंक, गभर्नरको कार्यालय ।
२. श्री नेपाल राष्ट्र बैंक, डेपुटी गभर्नरको कार्यालय ।
३. श्री नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालय, वित्तीय क्षेत्र व्यवस्थापन तथा संस्थान समन्वय महाशाखा, सिंहदरबार ।
४. श्री नेपाल राष्ट्र बैंक, लघुवित्त सुपरिवेक्षण विभाग ।
५. श्री नेपाल राष्ट्र बैंक, आर्थिक अनुसन्धान विभाग ।
६. श्री नेपाल राष्ट्र बैंक, कानून महाशाखा ।
७. श्री नेपाल लघुवित्त बैंकर्स संघ

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

क्र.सं.	निर्देशन नं. तथा बुँदा नं.	विद्यमान व्यवस्था	प्रस्तावित व्यवस्था
१.	निर्देशन नं. १ को बुँदा १.३ को उपबुँदा (ख) मा संशोधन ।	(ख) सम्पत्ति पुनर्मूल्याङ्कन कोष पुरक पुँजी गणना गर्दा सम्पत्ति पुनर्मूल्याङ्कन कोष वापतको रकम समेत समावेश गरी निस्किएको कुल पुरक पुँजीको २ प्रतिशतसम्म गणना गर्न पाइने छ । यस कोषमा रहेको रकम वा कुल पुरक पुँजीको २ प्रतिशतमध्ये जुन कम हुन्छ सोही रकम मात्र समावेश गर्नु पर्नेछ ।	(ख) सम्पत्ति पुनर्मूल्याङ्कन कोष पुरक पुँजी गणना गर्दा सम्पत्ति पुनर्मूल्याङ्कन कोष वापतको रकम समेत समावेश गरी निस्किएको कुल पुरक पुँजीको २ प्रतिशतसम्मको रकम उक्त कोषमा गणना गर्न पाइने छ । यस कोषमा रहेको रकम वा कुल पुरक पुँजीको २ प्रतिशतमध्ये जुन कम हुन्छ सोही रकम मात्र समावेश गर्नु पर्नेछ ।
२.	निर्देशन नं. १ को बुँदा १.५ मा संशोधन ।	जोखिम भारित सम्पत्तिको योग = वासलातभित्रका कुल जोखिम भारित सम्पत्ति + वासलात बाहिरका कुल जोखिम भारित कारोबार	कुल जोखिम भारित सम्पत्ति = वासलातभित्रका कुल जोखिम भारित सम्पत्ति + वासलात बाहिरका कुल जोखिम भारित कारोबार + संचालन जोखिम वापतको रकम
३.	निर्देशन नं. १ को बुँदा १.६ मा संशोधन ।	लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले जुनसुकै बखत पनि तोकिएको अनुपातमा न्यूनतम पुँजीकोष कायम गर्नु पर्नेछ । प्रत्येक महिनाको मसान्तको वित्तीय विवरणहरूको आधारमा संलग्न निर्देशन फा.नं. १.१ र १.२ बमोजिम पुँजीकोष सम्बन्धी विवरणहरू तयार गरी आन्तरिक लेखापरीक्षकबाट प्रमाणित गराई यस बैंकको बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग तथा लघुवित्त प्रवर्द्धन तथा सुपरिवेक्षण विभागमा प्रत्येक महिना समाप्त भएको मितिले १५ दिनभित्र सोको विद्युतीय प्रतिपठाइ सक्नु पर्नेछ । मासिक रूपमा आन्तरिक लेखापरीक्षण गराएर पेश गर्न नसकेमा मासिक विवरणमा सो व्यहोरा खुलाउनु पर्नेछ । तर, त्रयमासको अन्त्यको विवरण भने अनिवार्यरूपमा आन्तरिक लेखापरीक्षकबाट प्रमाणित गराएर नै पेश गर्नु पर्नेछ ।	इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले जुनसुकै बखत पनि तोकिएको अनुपातमा न्यूनतम पुँजीकोष कायम गर्नु पर्नेछ । प्रत्येक महिनाको वित्तीय विवरणको आधारमा संलग्न निर्देशन फा.नं. घ १.१ र घ १.२ बमोजिम पुँजीकोष सम्बन्धी विवरण तयार गरी आन्तरिक लेखापरीक्षकबाट प्रमाणित गराई यस बैंकको लघुवित्त संस्था सुपरिवेक्षण विभागमा महिना समाप्त भएको मितिले १५ दिन भित्र सोको विद्युतीय प्रति पठाइ सक्नु पर्नेछ । मासिक रूपमा आन्तरिक लेखापरीक्षकबाट प्रमाणित गराएर पेश गर्न नसकेमा मासिक विवरणमा सो व्यहोरा खुलाउनु पर्नेछ । तर, त्रयमासको अन्त्यको विवरण भने अनिवार्यरूपमा आन्तरिक लेखापरीक्षकबाट प्रमाणित गराएर पेश गर्नु पर्नेछ ।
४.	निर्देशन नं. १ को बुँदा १.८ को उपबुँदा (ख) मा संशोधन ।	लघु वित्त वित्तीय संस्थाहरूले कुनै आर्थिक वर्षको बीचको कुनै अवधिमा तोकिएको अनुपातमा न्यूनतम पुँजीकोष कायम गर्न नसकेको भए तापनि सोही आर्थिक वर्षको अन्त्यमा तोकिएको अनुपातमा न्यूनतम पुँजीकोष कायम भएको आधारमा नगद लाभांश तथा बोनस शेयर वितरण गर्न पाइने छैन । यो व्यवस्थाले सो आर्थिक वर्षको अन्त्यमा वाह्य लेखापरीक्षकबाट प्रमाणित वित्तीय विवरणबाट तोकिएको अनुपातमा न्यूनतम	इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले कुनै आर्थिक वर्षको बीचको कुनै अवधिमा तोकिएको अनुपातमा न्यूनतम पुँजीकोष कायम गर्न नसकेको भएतापनि सोही आर्थिक वर्षको अन्त्यमा तोकिएको अनुपातमा न्यूनतम पुँजीकोष कायम भएको आधारमा नगद लाभांश तथा बोनस शेयर घोषणा/वितरण गर्न पाइने छैन ।

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरुलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

		पूँजीकोष कायम भएको आधारमा यस बैंकको स्वीकृति लिई बोनस शेयर घोषणा/वितरण गर्न बाधा पर्ने छैन। यसरी बोनस शेयर वितरण गर्दा कर प्रयोजनका लागि आवश्यक पर्ने रकम मात्र नगद लाभांश घोषणा गर्न वा वितरण गर्न स्वीकृति दिन सकिनेछ।	
५.	निर्देशन नं. १ को बुँदा १.९ को उपबुँदा (२) मा संशोधन।	आ.व. २०७३/७४ को मौद्रिक नीतिमा उल्लेख भए बमोजिम यस बैंकबाट इजाजतपत्र प्राप्त राष्ट्रिय स्तरको थोक कर्जा प्रदान गर्ने लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुले २०७५ असार मसान्तसम्म न्यूनतम चुक्ता पूँजी रु. ६० करोड कायम गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ।	राष्ट्रिय स्तरको थोक कर्जाको मात्र कारोबार गर्ने संस्थाको न्यूनतम चुक्ता पूँजी रु.६० करोड कायम गरिएको छ।
६.	निर्देशन नं. १ को बुँदा १.९ को उपबुँदा (३), (४) र (५) मा संशोधन।	३. उपर्युक्त बमोजिम थोक कर्जा कारोबार गरिरहेका संस्थाहरुले आ.व. २०७४/७५ को वित्तीय विवरण अनुसार प्रस्तावित बोनस शेयरलाई चुक्ता पूँजी गणना गर्ने प्रयोजनका लागि समावेश गर्न सक्नेछन्। ४. यस बैंकबाट जारी गरिएका निर्देशनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि उपबुँदा नं. (२) मा उल्लेख गरे बमोजिम २०७५ असार मसान्तभित्र तोकिएको न्यूनतम चुक्ता पूँजी कायम नगर्ने लघुवित्त संस्थाहरुलाई देहाय बमोजिमको कारबाही हुनेछ : (क) नगद लाभांश वा बोनस शेयर घोषणा तथा वितरण गर्न रोक लगाउने, (ख) थप वित्तीय स्रोत संकलन गर्न रोक लगाउने, (ग) कर्जा प्रवाह गर्न रोक लगाउने, र (घ) शाखा विस्तार गर्न रोक लगाउने। ५. उप बुँदा नं. ३ मा उल्लिखित व्यवस्था अनुसार यस बैंकमा पेश गरिएको पूँजी योजना सम्बन्धित लघुवित्त संस्थाहरुले सर्वसाधारणको जानकारीको लागि आ-आफ्नो वेबसाइटमा प्रकाशन गर्नु पर्नेछ।	हटाइएको।
७.	निर्देशन नं. १ को बुँदा १.९ (६) को उपबुँदा नं. क, ख र ग मा संशोधन।	“घ” वर्गका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरु एक प्रदेश वा राष्ट्रियस्तरमा सञ्चालन गर्नुपर्नेछ। राष्ट्रिय स्तर बाहेकका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुले देहाय बमोजिमको शर्तहरुको अधीनमा रही कुनै एक प्रदेशमा आफ्नो कार्यक्षेत्र कायम गर्नु	राष्ट्रिय स्तर बाहेकका संस्थाले देहाय बमोजिमको शर्तको अधीनमा रही कुनै एक प्रदेशमा आफ्नो कार्यक्षेत्र कायम गर्नु पर्नेछ। (क)तोकिएको चुक्ता पूँजी पूरा गरी राष्ट्रियस्तरमा स्तरोन्नति नभएसम्म

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरुलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

		<p>पर्नेछ ।</p> <p>(क) लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुले तोकिएको चुक्ता पुँजी पुरा गरी राष्ट्रियस्तरमा स्तरोन्नति नभएसम्म आफ्नो कारोबार कुनै एक प्रदेशमा मात्र सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।</p> <p>((ख) एकभन्दा बढी प्रदेशमा समेत शाखा कार्यालय खोली कारोबार सञ्चालन गरेका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुले २०७८ असारभित्र उक्त शाखा विक्री, बन्द वा स्थानान्तरण गरी आफ्नो सम्पूर्ण कार्यक्षेत्र एउटै प्रदेशभित्र सीमित गरी सक्नुपर्नेछ वा तोकिएको चुक्ता पुँजी पुरा गरी राष्ट्रियस्तरमा स्तरोन्नति भईसक्नु पर्नेछ ।</p> <p>(ग) प्रादेशिकस्तरका लागि तोकिएको चुक्ता पुँजी पुरा गरेका लघुवित्त वित्तीय संस्थाले एकभन्दा बढी प्रदेशमा रहेका शाखा कार्यालय विक्री, बन्द वा स्थानान्तरणको प्रक्रिया पुरा नगरेसम्म आफ्नो प्रदेशका बाँकी जिल्लाहरुमा कार्यक्षेत्र विस्तार गर्न पाउने छैनन् ।</p>	<p>आफ्नो कारोबार एक प्रदेशमा मात्र सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।</p> <p>(ख) राष्ट्रिय स्तरमा स्तरोन्नति हुन नसकेको र एक भन्दा बढी प्रदेशमा शाखा कार्यालय खोली कारोबार सञ्चालन गरिरहेको संस्थाले २०७८ असार मसान्तभित्र कार्यक्षेत्र बाहेकको प्रदेशमा रहेका शाखा विक्री, बन्द वा स्थानान्तरण गरी सम्पूर्ण कार्यक्षेत्र एउटै प्रदेशभित्र सीमित गरीसक्नु पर्नेछ ।</p> <p>(ग) प्रादेशिकस्तरको संस्थाले आफ्नो कार्यक्षेत्र बाहेकको प्रदेशमा रहेको शाखा कार्यालय विक्री, बन्द वा स्थानान्तरणको प्रक्रिया पूरा नगरेसम्म आफ्नो कार्यक्षेत्र अन्तर्गतका जिल्लामा नयाँ शाखा विस्तार गर्न पाउने छैन ।</p>
८.	निर्देशन नं. २ को बुँदा २.१ मा दोस्रो वाक्यांश थप ।	नभएको ।	यस बैंकले निरीक्षण गर्दा ऋणीको नगद प्रवाह तथा परियोजना सञ्चालनको अवस्था कमजोर भएको आधारमा सूक्ष्म निगरानीमा राख्ने भनी निर्देशन दिइएका कर्जालाई समेत सूक्ष्म निगरानीमा राख्नु पर्नेछ ।
९.	निर्देशन नं. २ को बुँदा २.२ को प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश को (ई) मा संशोधन ।	सुरक्षण गरिएका कर्जाहरुको हकमा यस उपबुँदामा उल्लेख गरिएको व्यवस्थाको पच्चीस प्रतिशत मात्र कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गरे पुग्ने छ ।	निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोषमा सुरक्षण गरिएको कर्जाको हकमा यस बुँदामा उल्लेख गरिएको व्यवस्थाको २५ प्रतिशतले हुने रकम मात्र कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नु पर्नेछ ।
१०.	निर्देशन नं. २ को बुँदा २.३ मा संशोधन ।	<p>एक वर्षभन्दा बढी समयको लागि कर्जा प्रवाह गर्दा किस्ताबन्दीमा भुक्तानी कायम हुने गरी प्रवाह गर्नुपर्ने छ ।</p> <p>तर, एक वर्ष सम्मको लागि कर्जा प्रवाह गर्दा समेत किस्ताबन्दीमा भुक्तानी कायम हुने गरी प्रवाह गर्न सकिनेछ ।</p> <p>यसरी एक वर्ष सम्मको कर्जा किस्ताबन्दीमा भुक्तानी गर्ने गरी प्रवाह भएको हकमा देहायबमोजिम कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नुपर्ने छ ।</p> <p>(क) किस्ता रकम १ वर्ष सम्मले भाखा नाघेको अवस्थामा त्यस्तो किस्ता रकमलाई मात्र सम्बन्धित वर्गमा वर्गीकरण गरी</p>	<p>एक वर्ष भन्दा बढी अवधिको कर्जा किस्ताबन्दीमा भुक्तानी हुने गरी प्रवाह गर्नु पर्नेछ ।</p> <p>साथै, एक वर्षसम्मको कर्जा समेत किस्ताबन्दीमा भुक्तानी हुने गरी प्रवाह गर्न सकिने छ । यसरी प्रवाह भएको कर्जामा देहाय बमोजिम कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्न सकिने छ ।</p> <p>(क) किस्ता रकम १ वर्षसम्मले भाखा नाघेको अवस्थामा त्यस्तो बक्यौता किस्ता रकमलाई मात्र भाखा नाघेको आधारमा वर्गीकरण गरी कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्न सकिने छ । तर सम्पूर्ण कर्जा रकमलाई नै किस्ताले</p>

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

		कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नु पर्नेछ। तर, संस्थाले सम्पूर्ण कर्जा रकमलाई नै तल्लो वर्गमा वर्गीकरण गर्न चाहेमा यो व्यवस्थाले बाधा पुगेको मानिने छैन। (ख) किस्ता रकम १ वर्षभन्दा बढी अवधिले भाखा नाघेको अवस्थामा सम्पूर्ण कर्जा रकमलाई नै खराब कर्जामा वर्गीकरण गरी कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नु पर्नेछ।	भाखा नाघेको आधारमा वर्गीकरण गरी कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्न बाधा पुगेको मानिने छैन। (ख) किस्ता रकम १ वर्षभन्दा बढी अवधिले भाखा नाघेको अवस्थामा सम्पूर्ण कर्जा रकमलाई नै खराब कर्जामा वर्गीकरण गरी कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नु पर्नेछ।
११.	निर्देशन नं. २ को बुँदा २.४ मा संशोधन।	कर्जा प्रवाह गर्दा एकाघर परिवारका सदस्यको नाममा भएको धितो बाहेक अन्य व्यक्ति/संस्थाको नाममा भएको धितोमा मात्र प्रवाहित कर्जालाई यस निर्देशन बमोजिम वर्गीकरण गरी असल, कमसल र शंकास्पद कर्जामा पर्ने भए सो वर्गमा तोकिएको प्रतिशतको अतिरिक्त बीस प्रतिशत बिन्दुले थप कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नुपर्ने छ।	एकाघर परिवारका सदस्यको नाममा भएको धितो बाहेक अन्य व्यक्ति/संस्थाको नाममा भएको धितोमा मात्र प्रवाह भएको कर्जाको हकमा असल वा कमसल वा शंकास्पद वर्गमा परेका कर्जाको लागि तोकिएको प्रतिशतको अतिरिक्त २० प्रतिशत बिन्दुले थप कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नु पर्नेछ।
१२.	निर्देशन नं. २ को बुँदा २.६ मा प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश थप।	नभएको।	टिप्पणी :यो निर्देशनको खण्ड (च) को प्रयोजनको लागि “दुरुपयोग” भन्नाले प्रयोजन खुलाई लिएको कर्जा रकम सम्बन्धित प्रयोजनमा प्रयोग नगरेको, परियोजना सञ्चालनमा नरहेको, सम्बन्धित परियोजना/व्यवसायबाट आर्जित रकम ऋण तिर्नमा नलगाई अन्य कार्यमा प्रयोग गरेको, निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षणको क्रममा सुपरिवेक्षक, लेखा परीक्षणको क्रममा लेखापरीक्षकबाट दुरुपयोग भएको प्रमाणित भएमा कर्जा तथा सुविधाको दुरुपयोग गरेको सम्झनु पर्छ।
१३.	निर्देशन नं. २ को बुँदा २.७ को उपबुँदा (क) मा संशोधन।	(क) कर्जा अपलेखन भएमा वा	(क) कर्जा चुक्ता भएमा वा कर्जा अपलेखन भएमा।
१४.	निर्देशन नं. २ को बुँदा २.१० मा संशोधन।	किस्ताबन्दीमा चुक्ता हुने गरी कर्जा प्रवाह गर्दा ग्रेस अवधि दिने नदिने सम्बन्धमा स्पष्ट व्यवस्था गरी लागु गर्नु पर्नेछ।	संस्थाले किस्ताबन्दीमा चुक्ता हुने गरी कर्जा प्रवाह गर्दा ग्रेस अवधि दिने/नदिने सम्बन्धमा कर्जा नीतिमा स्पष्ट व्यवस्था गरी लागु गर्नु पर्नेछ।
१५.	निर्देशन नं. २ को बुँदा २.११ को बुँदा नं. (ग) को खण्ड ५ मा संशोधन।	गैर-बैंकिङ सम्पत्तिको रुपमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाले सकार गरेको सम्पत्ति धितो सुरक्षण धनी (गैर-बैंकिङ सम्पत्तिमा आउनु अघिको धनी) लाई फिर्ता गर्दा गैर-बैंकिङ सम्पत्ति लेखाङ्कन गर्दाको मूल्यमा नघट्ने गरी सम्बन्धित संस्था र सम्बन्धित सुरक्षण धनीबीचको आपसी वार्ताद्वारा सम्बन्धित सुरक्षण	गैर बैंकिङ सम्पत्तिको रुपमा संस्थाले सकार गरेको सम्पत्ति धितो सुरक्षण धनी (गैर बैंकिङ सम्पत्तिमा आउनु अघिको धनी) लाई फिर्ता गर्दा गैर बैंकिङ सम्पत्ति लेखाङ्कन गर्दाको मूल्य वा फिर्ता गर्दाको समयमा रहेको बक्यौता रकम (सावाँ र ब्याजको जोड) मध्ये जुन बढी हुन्छ सो रकममा नघट्ने गरी सम्बन्धित संस्था र सम्बन्धित सुरक्षण धनीबीचको आपसी वार्ताद्वारा

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

		धनीलाई मात्र धितो/सुरक्षण फिर्ता गर्न भने यो निर्देशनले बाधा पुऱ्याएको मानिने छैन ।	सम्बन्धित सुरक्षण धनीलाई मात्र धितो/सुरक्षण फिर्ता गर्न भने यो निर्देशनले बाधा पुऱ्याएको मानिने छैन ।
१६.	निर्देशन नं. २ को बुँदा २.१३ मा संशोधन ।	आफुले गरेको कर्जा लगानी बमोजिम असुल उपर गर्नु पर्ने सम्पूर्ण रकम असुल भई सकेपछि सुरक्षण वापत राखिएको धितो तत्काल फुकुवाको लागि सम्बन्धित कार्यालयमा लेखी पठाउनु पर्नेछ ।	संस्थाले धितो लिई प्रवाह गरेको कर्जाको असुल उपर गर्नु पर्ने सम्पूर्ण रकम असुल भईसकेपछि सुरक्षण वापत राखिएको धितो फुकुवाको लागि पाँच कार्यदिन भित्र सम्बन्धित कार्यालयमा लेखी पठाउनु पर्नेछ ।
१७.	निर्देशन नं. २ को बुँदा २.१४ मा संशोधन ।	आर्थिक वर्षको असोज, पुस, चैत र असार मसान्तमा कर्जा वर्गीकरण गरी संलग्न निर्देशन फा.नं. २.१ अनुसारको विवरणहरु त्रयमास समाप्त भएको १५ दिनभित्र यस बैंकको बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग र सम्बन्धित सुपरिवेक्षण विभागमा पठाउनु पर्नेछ । साथै, सम्बन्धित लघुवित्त वित्तीय संस्थाले संलग्न निर्देशन फा.नं. २.२ बमोजिमको विवरणलाई त्रैमासिक रुपमा तयार गरी राख्नुपर्ने र सोको विद्युतीय प्रति यस बैंकमा पठाउनु पर्नेछ ।	आर्थिक वर्षको असोज, पुस, चैत र असार मसान्तमा कर्जा वर्गीकरण गरी संलग्न निर्देशन फा.नं. घ २.१ अनुसारको विवरण त्रयमास समाप्त भएको मितिले १५ दिनभित्र यस बैंकको बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग र लघुवित्त संस्था सुपरिवेक्षण विभागमा पठाउनु पर्नेछ । साथै, इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले संलग्न निर्देशन फा.नं. घ २.२ बमोजिमको विवरण त्रैमासिक रुपमा तयार गरी राख्नु पर्नेछ र सोको विद्युतीय प्रति यस बैंकमा पठाउनु पर्नेछ ।
१८.	निर्देशन नं. ३ मा संशोधन ।	कर्जा, सापट र लगानीको सीमा	कर्जा तथा सापटको सीमा
१९.	निर्देशन नं. ३ को बुँदा ३.१ को पहिलो र दोस्रो अनुच्छेद मा संशोधन ।	३.१ थोक कर्जा कारोबार गर्ने लघुवित्त वित्तीय संस्थालाई देहाय बमोजिमको कर्जा सीमा कायम गरिएको छ । थोक कारोबार गर्ने लघुवित्त वित्तीय संस्थाले एउटै ग्राहक, फर्म, कम्पनी, संस्था वा आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरुको समूहलाई प्रदान गरिने कर्जाको सीमा अधिल्लो त्रयमासको प्राथमिक पुँजीको बढीमा २५ प्रतिशत कायम गरिएको छ । यस प्रयोजनको लागि आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरुको समूहलाई देहायका अवस्थामा एउटै समूह मानिनेछ । संस्थाले एउटा ग्राहक वा आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरुको अभिलेख अर्धवार्षिक रुपमा तयार गरी एक महिनाभित्र यस बैंकको बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग तथा लघुवित्त प्रवर्द्धन तथा सुपरिवेक्षण विभागमा पठाउनु पर्नेछ ।	३.१ थोक कर्जा कारोबार गर्ने संस्थालाई देहाय बमोजिमको कर्जा सीमा कायम गरिएको छ । थोक कारोबार गर्ने लघुवित्त वित्तीय संस्थाले एउटै ग्राहक, फर्म, कम्पनी, संस्था वा आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरुको समूहलाई प्रदान गर्न सक्ने कर्जाको सीमा अधिल्लो त्रयमासको प्राथमिक पुँजीको बढीमा २५ प्रतिशत कायम गरिएको छ । यस प्रयोजनको लागि आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरुको समूहलाई देहायका अवस्थामा एउटै समूह मानिनेछ । संस्थाले एउटा ग्राहक वा आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरुको अभिलेख अर्धवार्षिक रुपमा तयार गरी एक महिनाभित्र यस बैंकको बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग तथा लघुवित्त संस्था सुपरिवेक्षण विभागमा पठाउनु पर्नेछ ।
२०.	निर्देशन नं. ३ को बुँदा ३.२ को उपबुँदा (ग) मा संशोधन ।	विपन्न तथा न्यून आय भएका समूहमा आवद्ध भएका वा नभएका व्यक्तिहरुलाई स्वीकारयोग्य धितो लिई कृषि, लघु उद्यम वा व्यवसाय सञ्चालन गर्न प्रति समूह सदस्य बढीमा रु. ७ लाख रुपैयाँसम्म लघुकर्जा उपलब्ध गराउन सकिनेछ । विगत २	विपन्न तथा न्यून आय भएका समूहमा आवद्ध भएका वा नभएका व्यक्तिहरुलाई स्वीकारयोग्य धितो लिई कृषि, लघु उद्यम वा व्यवसाय सञ्चालन गर्न प्रति व्यक्ति बढीमा रु. ७ लाख रुपैयाँसम्म लघुकर्जा उपलब्ध गराउन सकिनेछ । विगत २ वर्षदेखि कर्जा उपभोग गरी असल वर्गमा परेका

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरुलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

		वर्षदेखि कर्जा उपभोग गरी असल वर्गमा परेका व्यक्ति वा समूह सदस्यको हकमा रु. १५ लाख रुपैयाँ सीमा कायम गरिएको छ। समूहमा आवद्ध भएको सदस्यलाई एकै अवधिमा समूह कर्जा वा धितो कर्जामध्ये कुनै एक कर्जा मात्र प्रवाह गर्न सकिनेछ। तर, यस पूर्व प्रवाह भएको कर्जाको हकमा साविक बमोजिमको भुक्तानी तालिका अनुसार कर्जा चुक्ता गर्न यस व्यवस्थाले बाधा पुगेको मानिने छैन।	व्यक्तिको हकमा रु. १५ लाख रुपैयाँ सीमा कायम गरिएको छ। समूहमा आवद्ध भएको सदस्यलाई एकै अवधिमा समूह कर्जा वा धितो कर्जामध्ये कुनै एक कर्जा मात्र प्रवाह गर्न सकिनेछ। तर, यस पूर्व प्रवाह भएको कर्जाको हकमा साविक बमोजिमको भुक्तानी तालिका अनुसार कर्जा चुक्ता गर्न यस व्यवस्थाले बाधा पुगेको मानिने छैन।
२१.	निर्देशन नं. ३ को बुँदा ३.२ को उपबुँदा (घ) हटाउने।	(घ) समूहमा आवद्ध नभएका विपन्न तथा न्यून आय भएका व्यक्तिलाई पर्याप्त धितो लिई बढीमा रु. तीन लाखसम्मको लघुकर्जा प्रदान गर्न सकिने छ।	हटाइएको।
२२.	निर्देशन नं. ३ को बुँदा ३.३ मा संशोधन।	३.३ राष्ट्रियस्तर बाहेकका अन्य लघुवित्त वित्तीय संस्थाले स्वीकृत भौगोलिक कार्यक्षेत्र बाहिर कर्जा प्रवाह गर्न पाइने छैन।	इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले आफ्नो स्वीकृत भौगोलिक कार्यक्षेत्र बाहिर कर्जा प्रवाह गर्न पाउने छैन। अचल संपत्ती धितो राखी कर्जा प्रवाह गर्दा त्यस्तो कर्जाको धितो र परियोजना/व्यवसाय आफ्नो भौगोलिक कार्यक्षेत्र भित्रको हुनु पर्नेछ।
२३.	निर्देशन नं. ४ को बुँदा ४.१ को उपबुँदा (च) मा संशोधन।	च. नेपाल राष्ट्र बैंकले तोकेको ढाँचा र शीर्षकमा कुनै परिवर्तन गर्न नपाइने वासलात तथा नाफा-नोक्सान हिसावको साथै अनुसूचीहरुमा तोकिएको कुनै शीर्षक अन्तर्गत रकम नरहेको भए तापनि सो शीर्षक कायमै राखी यस बैंकले तोकेको ढाँचामा कुनै परिवर्तन गर्न पाइने छैन। तर, अनुसूचीहरुमा उल्लेख भएको “अन्य” शीर्षकभित्र रहने गरी आवश्यकता अनुसार अरु शीर्षकहरु समावेश गर्न सकिनेछ।	च. नेपाल राष्ट्र बैंकले तोकेको ढाँचा र शीर्षकमा कुनै परिवर्तन गर्न नपाइने वासलात, नाफा नोक्सान हिसाव, नाफा नोक्सान बाँडफाँड हिसाव, इक्विटीमा भएको परिवर्तन सम्बन्धी विवरण र नगद प्रवाह विवरणको साथै अनुसूचीहरुमा तोकिएका शीर्षक अन्तर्गत रकम नरहेको भए तापनि सो शीर्षक कायमै राखी यस बैंकले तोकेको ढाँचामा कुनै परिवर्तन नगरी विवरण तयार गर्नु पर्नेछ। तर अनुसूचीहरुमा उल्लेख भएको “अन्य” शीर्षकभित्र रहने गरी आवश्यकता अनुसार अरु शीर्षक समावेश गर्न सकिनेछ।
२४.	निर्देशन नं. ४ को बुँदा ४.२ को उपबुँदा (क) मा संशोधन।	४.२ प्रमुख लेखा नीतिहरु लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुले अपनाउनु पर्ने लेखा नीतिहरुको सम्बन्धमा देहाय बमोजिम व्यवस्था गरिएको छ : क. <u>लेखा नीति प्रकाशित गर्नु पर्ने</u> संस्थाको लेखा नीति सामान्य लेखा सिद्धान्त र बैंकिङ्ग व्यवसायमा प्रचलित लेखा नीति तथा नेपाल लेखा मापदण्ड (NAS) तथा अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्डलाई समेत आधार मानी तयार गरिएको हुनु पर्नेछ। वित्तीय विवरणहरु तयार गर्ने सिलसिलामा व्यवस्थापनले	४.२ प्रमुख लेखा नीतिहरु इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले अपनाउनु पर्ने लेखा नीतिहरुको सम्बन्धमा देहाय बमोजिम व्यवस्था गरिएको छ : क. <u>लेखा नीति प्रकाशित गर्नु पर्ने</u> संस्थाको लेखा नीति सामान्य लेखा सिद्धान्त र बैंकिङ्ग व्यवसायमा प्रचलित लेखा नीति तथा नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान (NFRSS) तथा अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्ड (IFRS) लाई समेत आधार मानी तयार गरिएको हुनु पर्नेछ। वित्तीय विवरणहरु तयार गर्ने सिलसिलामा व्यवस्थापनले अपनाएका प्रमुख

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

		अपनाएका प्रमुख लेखा नीतिहरूलाई अनुसूची ४.२६ मा समावेश गरी वार्षिक प्रतिवेदनमा प्रकाशित गर्नु पर्नेछ।	लेखा नीतिहरूलाई अनुसूची ४.२६ मा समावेश गरी वार्षिक प्रतिवेदनमा प्रकाशित गर्नु पर्नेछ।
२५.	निर्देशन नं. ५ को बुँदा ५.५ मा संशोधन।	संस्थाले सञ्चालन जोखिम वापत कुल सम्पत्तिको २ प्रतिशतले हुने रकम थप गरी जोखिम भारित सम्पत्ति कायम गर्नु पर्नेछ। कारोबार सञ्चालन गरिरहेका लघु वित्त वित्तीय संस्थाहरूको हकमा यस व्यवस्था बमोजिमको कुल जोखिम भारित सम्पत्तिको गणना २०७६ माघदेखि गरिनेछ।	इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले सञ्चालन जोखिम वापत कुल सम्पत्तिको २ प्रतिशतले हुने रकम थप गरी जोखिम भारित सम्पत्ति कायम गर्नु पर्नेछ।
२६.	निर्देशन नं. ६ को बुँदा ६.१ को उपबुँदा (१) मा खण्ड (च) थप।	नभएको	(ङ) सञ्चालकले पदीय मर्यादा कायम हुने गरी शिष्ट बोली, व्यवहार, कार्यशैली र आचरण प्रस्तुत गर्नु पर्नेछ। संस्थाको कार्य वातावरण बिग्रने, घृणा, द्वेष उत्पन्न हुने कुनैपनि किसिमको गतिविधि गर्नु /गराउनु हुदैन।
२७.	निर्देशन नं. ६ को बुँदा ६.२ को उपबुँदा (ग) को पहिलो वाक्यांशमा संशोधन।	आन्तरिक लेखापरीक्षकबाट नियमित रूपमा आन्तरिक लेखापरीक्षण गराउनु पर्नेछ। आन्तरिक लेखापरीक्षणको कार्य Outsource मार्फत गर्ने भएमा सो सम्बन्धी पेशागत प्रमाणपत्र प्राप्त व्यक्ति वा संस्थालाई नियुक्त गर्नु पर्नेछ र सम्बन्धित संस्थाले आफ्नो एक जना अधिकृतलाई सम्पर्क अधिकृतको जिम्मेवारी तोक्नु पर्नेछ। आन्तरिक लेखापरीक्षकले कम्तीमा त्रैमासिक रूपमा आफ्नो प्रतिवेदन सिधै लेखापरीक्षण समिति समक्ष पेश गर्ने व्यवस्था गर्नु पर्नेछ। उक्त प्रतिवेदनमा देहायका विषयहरू समेत समावेश भएको हुनु पर्नेछ:-	आन्तरिक लेखापरीक्षकबाट नियमित रूपमा आन्तरिक लेखापरीक्षण गराउनु पर्नेछ। आन्तरिक लेखापरीक्षणको कार्य Outsource मार्फत गर्ने भएमा सो सम्बन्धी पेशागत प्रमाणपत्र प्राप्त व्यक्ति वा संस्थालाई नियुक्त गर्नु पर्नेछ र संस्थाले आफ्नो एक जना अधिकृतलाई सम्पर्क अधिकृतको जिम्मेवारी तोक्नु पर्नेछ। संस्थाले कम्तीमा २ वर्षमा सबै शाखा कार्यालयको आन्तरिक लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्नु पर्नेछ। साथै राष्ट्रिय स्तरका संस्थाले कम्तीमा तीन वर्षमा एक पटक System Audit गराउनु पर्नेछ। आन्तरिक लेखापरीक्षकले कम्तीमा त्रैमासिक रूपमा आफ्नो प्रतिवेदन सिधै लेखापरीक्षण समिति समक्ष पेश गर्ने व्यवस्था गर्नु पर्नेछ। उक्त प्रतिवेदनमा देहायका विषयहरू समेत समावेश भएको हुनु पर्नेछ:-
२८.	निर्देशन नं. ६ को बुँदा ६.२ को उपबुँदा (ठ) मा संशोधन।	लघुवित्त वित्तीय संस्थाका स्वतन्त्र सञ्चालक वा निजको परिवारले सम्बन्धित संस्थाको संस्थापक शेयर धारण गर्न हुदैन।	दोहोरो परेकोले हटाइएको।
२९.	निर्देशन नं. ६ को बुँदा ६.२ को उपबुँदा (ड) मा संशोधन।	प्रचलित कानूनले तोकेको अवस्थामा बाहेक लघुवित्त वित्तीय संस्थाका गैर-कार्यकारी सञ्चालक तथा अन्य सञ्चालकहरूले प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको अनुपस्थितिमा प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको हैसियतले दैनिक कार्यसञ्चालन गर्न पाइने छैन। साथै, अध्यक्ष तथा सञ्चालकहरूले आफ्नोसंस्थाको लेटरप्याड तथा छाप प्रयोग गरी कुनै पनि पत्राचार गर्न पाइने छैन। तर,	प्रचलित कानूनले तोकेको अवस्थामा बाहेक इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको सञ्चालकले प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको अनुपस्थितिमा प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको हैसियतले दैनिक कार्य सञ्चालन गर्न पाइने छैन। साथै, संस्थाका अध्यक्ष तथा सञ्चालकले संस्थाको लेटरप्याड तथा छाप प्रयोग गरी कुनै पनि पत्राचार गर्न पाइने छैन। तर बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३ को दफा २३ को उपदफा(४) बमोजिम दैनिक कार्य सञ्चालनसँग सम्बन्धित

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

		अध्यक्षलाई बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३ को दफा २३ को उपदफा (४) बमोजिम सञ्चालकले लघुवित्त वित्तीय संस्थाको व्यवस्थापनको दैनिक काम कारवाहीमा हस्तक्षेप गर्नु हुँदैन भन्ने व्यवस्थाको अधीनमा रही दैनिक कार्यसञ्चालनसंग सम्बन्धित बाहेकका विषयमा लेटरप्याड तथा छाप प्रयोग गरी पत्राचार गर्न भने यस व्यवस्थाले बाधा पर्ने छैन ।	बाहेकका विषयमा अध्यक्षले संस्थाको लेटरप्याड तथा छाप प्रयोग गरी पत्राचार गर्न सक्नेछ ।
३०.	निर्देशन नं. ६ को बुँदा ६.२ को उपबुँदा (ढ) मा संशोधन ।	(ढ) सञ्चालक समितिको बैठकमा सञ्चालक बाहेकका सदस्यहरूलाई आमन्त्रण गरी सञ्चालक सरह बैठक भत्ता तथा अन्य सुविधा प्रदान गर्न पाइने छैन । तर, संस्थाको सञ्चालक समितिले आवश्यकता महशुस गरेमा खास खास विषयमा राय/परामर्शका लागि वित्तीय स्वार्थ नभएको विषय विज्ञ व्यक्तिलाई सञ्चालक समितिको बैठकमा आमन्त्रण गरी आवश्यक राय/परामर्श प्राप्त गरी सो वापत पारिश्रमिक प्रदान गर्न, कम्पनी सचिव तथा सचिवालयका कर्मचारीहरूलाई सञ्चालक समितिले तोकेबमोजिमको खर्च प्रदान गर्न यो व्यवस्थाले बाधा पुऱ्याएको मानिने छैन ।	(ढ) सञ्चालक समितिको बैठकमा सञ्चालक बाहेकका व्यक्तिलाई आमन्त्रण गरी सञ्चालक सरह बैठक भत्ता तथा अन्य सुविधा प्रदान गर्न पाइने छैन । तर, संस्थाको सञ्चालक समितिले आवश्यकता महशुस गरेमा खास खास विषयमा राय/परामर्शका लागि वित्तीय स्वार्थ नभएको विषय विज्ञ व्यक्तिलाई समितिको बैठकमा आमन्त्रण गरी आवश्यक राय/परामर्श प्राप्त गरी सो वापत तोकिएको पारिश्रमिक प्रदान गर्न, कम्पनी सचिव तथा सचिवालयका कर्मचारीहरूलाई सञ्चालक समितिले तोके बमोजिमको खर्च प्रदान गर्न यो व्यवस्थाले बाधा पुऱ्याएको मानिने छैन ।
३१.	निर्देशन नं. ६ को बुँदा ६.३ को उपबुँदा (२) को पहिलो अनुच्छेदमा संशोधन ।	(२) कार्यकारी प्रमुखको रुपमा नियुक्त हुने व्यक्तिमा प्रचलित बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी कानूनमा उल्लिखित योग्यता तथा अनुभवका अतिरिक्त देहायका थप योग्यता, अनुभव तथा गुणहरू उल्लिखित हुनु पर्नेछ ।	(२) कार्यकारी प्रमुखको रुपमा नियुक्त हुने व्यक्तिमा प्रचलित बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी कानूनमा उल्लिखित योग्यता तथा अनुभवका अतिरिक्त देहायका थप योग्यता, अनुभव तथा गुणहरू हुनु पर्नेछ ।
३२.	निर्देशन नं. ६ को बुँदा ६.३ को उपबुँदा (३) मा संशोधन ।	(३) संस्थाले कार्यकारी प्रमुखको नियुक्ति गर्दा र सञ्चालक समितिमा हेरफेर हुँदा यस बैंकको Reporting website मा अद्यावधिक गर्नु पर्नेछ ।	(३) संस्थाले कार्यकारी प्रमुखको नियुक्ति गरेमा, कार्यकारी प्रमुखले राजिनामा दिएमा, बर्खास्त भएमा वा अन्य कुनै कारणले पदमुक्त हुँदा र सञ्चालक समितिमा हेरफेर हुँदा यस बैंकको बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग र सम्बन्धित सुपरिवेक्षण विभागलाई तुरुन्त जानकारी दिनु पर्नेछ ।
३३.	निर्देशन नं. ६ को बुँदा ६.४ को उपबुँदा (७) मा संशोधन ।	(७) सूचनाको दुरुपयोग गर्न नहुने कर्मचारीले संस्थाको कारोबारको सिलसिलामा प्राप्त कुनै पनि सूचनाको दुरुपयोग गर्न तथा कुनै पनि सूचीकृत भएको कम्पनी वा सूचीकृत हुन बाँकी रहेको कम्पनीको धितोपत्र व्यवसायीको	(७) सूचनाको दुरुपयोग गर्न नहुने कर्मचारीले संस्थाको कारोबारको सिलसिलामा प्राप्त कुनै पनि सूचनाको दुरुपयोग गर्न तथा धितोपत्र व्यवसायीको रुपमा कारोबारमा संलग्न हुन पाइने छैन । संस्थाको कामको सिलसिलामा बाहेक आफू मातहतका

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

		रुपमा कारोबारमा संलग्न हुन पाइने छैन । निजहरूले कामको सिलसिलामा बाहेक आफू मातहतका कर्मचारीलाई समेत गोप्य राख्नु पर्ने सूचना तथा अभिलेखको जानकारी दिनु हुँदैन ।	कर्मचारीलाई समेत गोप्य राख्नु पर्ने सूचना तथा अभिलेखको जानकारी दिनु हुँदैन ।
३४.	निर्देशन नं. ६ को बुँदा ६.४ उपबुँदा (१२) मा संशोधन ।	(१२) आचरण सम्बन्धी व्यवस्था पालना भए/नभएको जानकारी दिनु पर्ने कर्मचारीले यस निर्देशनमा तोकिएका आचरणहरू अनिवार्य रूपमा पालना गरे नगरेको विवरण आर्थिक वर्ष समाप्त भएको १५ दिनभित्र अनिवार्य रूपमा यस बैंकको बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग र लघुवित्त प्रवर्द्धन तथा सुपरिवेक्षण विभागमा पठाउनु पर्नेछ । कुनै कर्मचारीले उक्त आचरणहरूको पालना नगरेमा सो सम्बन्धी विवरण र निजमाथि गरिएको कारवाही बारेको जानकारी यस बैंकका उपर्युक्त विभागमा तुरुन्त पठाउनु पर्नेछ ।	(१२) आचरण सम्बन्धी व्यवस्था पालना भए/नभएको जानकारी दिनु पर्ने कर्मचारीले यस निर्देशनमा तोकिएका आचरण सम्बन्धी व्यवस्था अनिवार्य रूपमा पालना गरे/नगरेको विवरण आर्थिक वर्ष समाप्त भएको मितिले १५ दिनभित्र अनिवार्य रूपमा यस बैंकको लघुवित्त संस्था सुपरिवेक्षण विभागमा पठाउनु पर्नेछ । कर्मचारीले तोकिएको आचरण पालना नगरेमा सो सम्बन्धी विवरण र निजमाथि गरिएको कारवाहीको जानकारी यस बैंकको उक्त विभागमा तुरुन्त पठाउनु पर्नेछ ।
३५.	निर्देशन नं. ६ को बुँदा ६.५ को पहिलो वाक्यांश तथा बुँदा नं (क) मा संशोधन तथा क्रमसंख्या मिलान गर्ने ।	संस्थाले आफ्ना कर्मचारीहरूको दक्षता अभिवृद्धिका लागि प्रत्येक वर्ष कर्मचारीको कुल तलब भत्ताको ३ प्रतिशत रकम तालिम तथा वृत्ति विकासमा खर्च गर्नु पर्नेछ । तर, यो व्यवस्था आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को लागि अनिवार्य हुने छैन । (क) तालिम तथा वृत्ति विकास खर्चको गणना गर्दा गत वर्षको कुल तलब भत्ता खर्चलाई आधार लिनु पर्नेछ ।	संस्थाले आफ्ना कर्मचारीहरूको दक्षता अभिवृद्धिका लागि प्रत्येक वर्ष गत आर्थिक वर्षको कर्मचारीको कुल तलबभत्ता खर्चको न्यूनतम ३ प्रतिशत रकम तालिम तथा वृत्ति विकासमा खर्च गर्नु पर्नेछ । यस्तो खर्च गर्दा निम्नानुसारका शर्तहरू पालना गर्नु पर्नेछ : (क) हटाइएको ।
३६.	निर्देशन नं. ६ को बुँदा ६.६ को उपबुँदा (१) को खण्ड (ड) मा संशोधन ।	(ड) सञ्चालकको संयोजकत्वमा गठित समिति/उप-समितिका सदस्यहरूको बैठक भत्ता सञ्चालक समिति सरह र अन्य पदाधिकारीहरूको भत्ता सञ्चालकको भन्दा कम हुने गरी सञ्चालक समितिले तोकेबमोजिम हुनेछ ।	(ड) सञ्चालकको संयोजकत्वमा गठित समिति/उप-समितिका सदस्य सञ्चालकको बैठक भत्ता सञ्चालक समिति सरह र अन्य पदाधिकारीको भत्ता सञ्चालकको भन्दा कम हुने गरी सञ्चालक समितिले तोके बमोजिम हुनेछ ।
३७.	निर्देशन नं. ६ को बुँदा ६.६ उपबुँदा (१) को खण्ड (च) मा संशोधन ।	(च) नायव कार्यकारी प्रमुख पदमा बहुवा वा नयाँ पदपूर्ति प्रक्रियाबाट नियुक्ति गर्दा कार्यकारी प्रमुखको सिफारिसमा संस्थाको कर्मचारी सेवा विनियमावलीमा भएको व्यवस्था अनुसार सञ्चालक समितिले गर्नु पर्नेछ । नायव कार्यकारी प्रमुख भन्दा तल्लो तहका कर्मचारीको बहुवा वा नयाँ पदपूर्ति गर्दा प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको निकटतम तल्लो वरियताको पदाधिकारीको संयोजकत्वमा गठित पदपूर्ति समितिको	(च) नायव कार्यकारी प्रमुख पदमा बहुवा वा नयाँ पदपूर्ति प्रक्रियाबाट नियुक्ति गर्दा कार्यकारी प्रमुखको अध्यक्षतामा दुई जना विषयगत वाह्य विशेषज्ञ रहने गरी गठित उप समितिको सिफारिसमा समितिले गर्नुपर्नेछ । नायव कार्यकारी प्रमुखभन्दा तल्लो तहका कर्मचारीको बहुवा वा नयाँ पदपूर्ति गर्दा प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको निकटतम तल्लो वरियताको पदाधिकारीको संयोजकत्वमा गठित पदपूर्ति समितिको सिफारिसमा

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरुलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

		सिफारिसमा संस्थाको कर्मचारी सेवा विनियमावलीमा भएको व्यवस्था अनुसार कार्यकारी प्रमुखले गर्नेछ ।	कार्यकारी प्रमुखले गर्नेछ ।
३८.	निर्देशन नं. ६ वुँदा ६.६ उपबुँदा (१) को खण्ड (छ) मा संशोधन ।	(छ) एउटा समितिमा संयोजक रहेको सञ्चालक अर्को समितिमा संयोजक हुन पाउने छैन ।	(छ) खण्ड (क) बमोजिमको एउटा समितिमा संयोजक रहेको सञ्चालक अर्को समितिमा संयोजक हुन पाउने छैन ।
३९.	निर्देशन नं. ६ वुँदा ६.६ को उपबुँदा (१) को खण्ड (भ) मा थप ।	नभएको ।	एउटा सञ्चालक एक कार्यकाल भन्दा बढी लगातार एउटै समितिमा संयोजक रहन पाउने छैन ।
४०.	निर्देशन नं. ६ वुँदा ६.६ को बुँदा (५) मा संशोधन ।	(५) सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुगमन समिति सम्बन्धी व्यवस्था सञ्चालक समितिले एक जना गैरकार्यकारी सञ्चालकको संयोजकत्वमा एउटा सम्पत्ति शुद्धीकरण समिति गठन गर्न सक्नेछ । समितिको सदस्यहरु मध्ये कर्जा विभागका विभागीय प्रमुख सदस्य र सञ्चालन (अपरेसन) वा अनुपालना विभागका विभागीय प्रमुख सदस्य-सचिव हुनेछ । संस्थाको प्रमुख कार्यकारी अधिकृत समितिको पदेन सदस्य हुनेछ । समितिमा आवश्यकता अनुसार आमन्त्रण गरिने विशेषज्ञ सहित बढीमा ५ जनासम्म सदस्य हुन सक्नेछन् ।	(५) सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुगमन समिति सम्बन्धी व्यवस्था सञ्चालक समितिले एक जना गैरकार्यकारी सञ्चालकको संयोजकत्वमा एउटा सम्पत्ति शुद्धीकरण समिति गठन गर्न सक्नेछ । समितिको सदस्यहरु मध्ये कर्जा विभागका विभागीय प्रमुख सदस्य र सञ्चालन (अपरेसन) वा अनुपालना विभागका विभागीय प्रमुख सदस्य-सचिव हुनेछ । संस्थाको प्रमुख कार्यकारी अधिकृत समितिको पदेन सदस्य हुनेछ । समितिमा आवश्यकता अनुसार आमन्त्रण गरिने विशेषज्ञ सहित बढीमा ५ जनासम्म सदस्य हुन सक्नेछन् । समितिको बैठक कम्तीमा तीन महिनामा एक पटक बस्नु पर्नेछ । समितिको काम, कर्तव्य र उत्तरदायित्व (क) सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनि लाउन्डरिङ) निवारण ऐन, २०६४ ले तोके बमोजिमको सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनि लाउन्डरिङ) निवारण सम्बन्धी लघुवित्त संस्थाको नीति तथा कार्यविधि तर्जुमा गरी स्वीकृतिका लागि सञ्चालक समिति समक्ष पेश गर्ने । (ख) संस्थाको कार्यप्रकृति बमोजिमको ग्राहक स्वीकार प्रक्रिया, ग्राहकको परिचय गर्ने प्रक्रिया, ग्राहकको कारोबारको अनुगमन गर्ने प्रक्रिया र जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धी प्रक्रिया जस्ता विषयमा केन्द्रित भई आफ्नो ग्राहक पहिचान (Know Your Customers) कार्यविधि तयार

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

			<p>गरी स्वीकृतिका लागि सञ्चालक समिति समक्ष पेश गर्ने ।</p> <p>(ग) सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनि लाउन्डरिङ) निवारण ऐन, २०६४ को दफा २९ ड को उपदफा (३) बमोजिम नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालयले प्रकाशित गर्ने सूची नियमित अध्ययन गरी सो सूचीको जानकारी सञ्चालक समितिलाई गराउने ।</p> <p>(घ) सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनि लाउन्डरिङ) निवारण ऐन, २०६४ र सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउन्डरिङ) निवारण नियमावली, २०७३ ले तोके बमोजिम संस्थाले सम्पादन गर्नु पर्ने अन्य कार्यहरूको अनुगमन गर्ने ।</p> <p>(ङ) सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी कृलाकलापमा वित्तीय लगानी निवारण सम्बन्धमा प्रचलित ऐन, कानून तथा निर्देशनको व्यवस्था लघुवित्त संस्थामा पालना भए/नभएको अनुगमन गर्ने ।</p> <p>(च) व्यवस्थापनबाट देहाय बमोजिमको प्रतिवेदन/विवरण लिई छलफल गर्ने र आवश्यकता अनुसार सञ्चालक समितिलाई सुभाब दिने ।</p> <p>(१) AML/CFT को जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धी प्रतिवेदन ।</p> <p>(२) ग्राहक पहिचानको अद्यावधिक स्थिति, ग्राहक पहिचान पद्धति (CDD) को विवरण, PEPs को विवरण तथा यसलाई छिटो, छरितो र सुचना प्रविधिको प्रयोग मार्फत थप प्रभावकारी बनाउन भविष्यमा अवलम्बन गर्नुपर्ने नीतिगत, प्रक्रियागत र संस्थागत सुधारका कार्यहरूको विवरण ।</p> <p>(३) आन्तरिक लेखापरीक्षण, बाह्य लेखापरीक्षण र यस बैंकको निरीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लिखित सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी सम्बन्धी कैफियतहरू उपर समीक्षा तथा सो सम्बन्धमा नीतिगत एवम् प्रक्रियागत सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरूको विस्तृत विवरण ।</p> <p>(छ) राष्ट्रिय एवं अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रमा सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी सम्बन्धी भएको विषयहरू/घटनाहरू र त्यसबाटसंस्थालाई पर्न सक्ने असरहरूको विश्लेषण गरी जोखिम व्यवस्थापन गर्न के कस्तो नीतिगत व्यवस्था गर्नुपर्ने हो सो सम्बन्धमा आवश्यक सुभाब सञ्चालक समिति समक्ष पेश गर्ने ।</p>
--	--	--	--

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

			<p>(भ) सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी सम्बन्धी आन्तरिक नीतिगत व्यवस्था र मार्गदर्शनको नियमित पुनरावलोकन गरी सोको पर्याप्तताका सम्बन्धमा सञ्चालक समितिमा सुझाव पेश गर्ने ।</p> <p>(ज) सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी नियन्त्रण सम्बन्धमा वित्तीय जानकारी इकाई र यस बैंकले तोके बमोजिमको माध्यमबाट नियमित रूपमा सम्बन्धित निकायहरूमा पेश गर्नुपर्ने विवरण तथा प्रतिवेदनहरू तोकिए बमोजिम पेश गरे/नगरेको सम्बन्धमा समितिले सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनि लाउन्डरिङ्ग) निवारण ऐन, २०६४ को दफा ४४क मा उल्लेखित प्रावधान प्रतिकुल नहुने गरी छलफल गर्ने ।</p>
४१.	निर्देशन नं. ६ को बुँदा ६.९ को उपबुँदा (क) र (ख) मा संशोधन ।	<p>(क) संस्थाका सञ्चालकहरूले आफ्नो बारेमा यसैसाथ संलग्न स्वघोषणा (Self Declaration) गरे/गराएको विवरण (अनुसूची ६.१) सहितको जानकारी तथा सम्बन्धित संस्थाले आफ्ना सञ्चालकहरूको सम्बन्धमा अनुसूची ६.२ बमोजिमको विवरण तयार गरी अद्यावधिक गरी राख्नु पर्नेछ ।</p> <p>(ख) संस्थाले आफ्नो संस्थाको सञ्चालकले आफू वा आफ्नो परिवारका सदस्य तथा आफ्नो वा परिवारको स्वामित्वमा रहेको फर्म/कम्पनीको नाममा विभिन्न बैंक तथा संस्थाहरूबाट लिएको कर्जा सम्बन्धी स्वघोषणा विवरण वार्षिक रूपमा आर्थिक वर्ष समाप्त भएको मितिले ३५ दिनभित्र सञ्चालक समितिमा पेश गरी अद्यावधिक गरी राख्नु पर्नेछ ।</p>	<p>(क) इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाका सञ्चालकले आफ्नो बारेको स्वघोषणा (Self Declaration) गरे/गराएको विवरण (संलग्न अनुसूची घ ६.१ र अनुसूची घ ६.३ बमोजिम) सहितको जानकारी सञ्चालक निर्वाचित वा नियुक्ति भएको ७ दिनभित्र संस्थामा पेश गर्नु पर्नेछ ।</p> <p>(ख) संस्थाले आफ्नो सञ्चालकहरूको तीन पुस्ते सहितको लगत विवरण (संलग्न अनुसूची घ ६.२ बमोजिम) तयार गरी अद्यावधिक गरी राख्नु पर्नेछ ।</p>
४२.	निर्देशन नं. ६ को बुँदा ६.१० को पहिलो वाक्यांशमा संशोधन ।	आफ्नो नियमावलीमा तोकिए बमोजिम सञ्चालक समितिको अध्यक्ष, सञ्चालक, वैकल्पिक सञ्चालक बैठकमा उपस्थित भए बापत पाउने बैठक भत्ता, सञ्चालक कार्यकारी भई कार्य गरेमा पारिश्रमिक समेत र टेलिफोन, मोबाइल तथा पत्रपत्रिका खर्च एवम् संस्थाको काममा स्वदेश र विदेशमा भ्रमण गर्दा लाग्ने खर्च जस्ता अन्य सुविधा बाहेक गैर-कार्यकारी अध्यक्ष तथा अन्य सञ्चालकहरूले व्यक्तिगत फाइदा हुने आर्थिक र गैर-आर्थिक कुनै पनि प्रकृतिका सुविधा लिन पाइने छैन ।	संस्थाको नियमावलीमा तोकिए बमोजिम सञ्चालक समितिको अध्यक्ष, सञ्चालक, वैकल्पिक सञ्चालक बैठकमा उपस्थित भए बापत पाउने बैठक भत्ता, सञ्चालक कार्यकारी भई कार्य गरेमा पारिश्रमिक समेत र टेलिफोन, मोबाइल तथा पत्रपत्रिका खर्च एवम् संस्थाको काममा स्वदेश र विदेशमा भ्रमण गर्दा लाग्ने खर्च जस्ता अन्य सुविधा बाहेक गैर-कार्यकारी अध्यक्ष तथा अन्य सञ्चालकहरूले व्यक्तिगत फाइदा हुने आर्थिक र गैर-आर्थिक कुनै पनि प्रकृतिका सुविधा लिन पाइने छैन ।
४३.	निर्देशन नं. ६ को बुँदा ६.११ मा संशोधन ।	इजाजतपत्रप्राप्त गर्ने क्रममा रहेका लघुवित्त वित्तीय संस्थाका प्रस्तावित सञ्चालक/वा प्रबन्ध सञ्चालकहरूले वित्तीय कारोबार गर्ने इजाजतपत्रप्राप्त नगरेसम्म कुनै पनि प्रकारको पारिश्रमिक,	संस्थाको सञ्चालक र/वा प्रबन्ध सञ्चालकले वित्तीय कारोबार गर्ने इजाजतपत्रप्राप्त नगरेसम्म कुनै पारिश्रमिक, भत्ता तथा अन्य आर्थिक सुविधा लिन पाइने छैन । संस्थामा कार्यरत कर्मचारीहरूलाई सञ्चालक समितिले

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरुलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

		भत्ता तथा अन्य आर्थिक सुविधाहरु लिन पाइने छैन । प्रस्तावित संस्थामा कार्यरत कर्मचारीहरुले प्रस्तावित सञ्चालक समितिले निर्णय गरे बमोजिमको पारिश्रमिक लिन भने बाधापर्ने छैन । वित्तीय कारोबारको इजाजतपत्रप्राप्त गरी सकेका तर सर्वसाधारणमा सार्वजनिक शेयर निष्काशन नगरेका संस्थाका सञ्चालक, प्रबन्ध सञ्चालक, प्रमुख कार्यकारी अधिकृत तथा प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको निकटतम तल्लो वरियताका अधिकारीले प्राप्त गर्ने पारिश्रमिक, भत्ता तथा अन्य आर्थिक सुविधाहरु उक्त संस्थाको सर्वसाधारण शेयरधनीको प्रतिनिधित्व भएको प्रथम साधारणसभा सम्पन्न नभएसम्म वृद्धि गर्न पाइने छैन ।	निर्णय गरे बमोजिमको पारिश्रमिक उपलब्ध गराउन भने बाधा पर्ने छैन । इजाजतपत्रप्राप्त गरी सकेका तर सर्वसाधारणमा सार्वजनिक शेयर निष्काशन गरिनसकेको संस्थाको सञ्चालक, प्रबन्ध सञ्चालक, प्रमुख कार्यकारी अधिकृत तथा प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको निकटतम तल्लो वरियताको अधिकारीले प्राप्त गर्ने पारिश्रमिक, भत्ता तथा अन्य आर्थिक सुविधा संस्थाको संचालक समितिमा सर्वसाधारण शेयरधनीको प्रतिनिधित्व नभएसम्म वृद्धि गर्न पाइने छैन ।
४४.	निर्देशन नं. ६ को बुँदा ६.१२ मा संशोधन ।	अख्तियार प्राप्त निकायले कुनै व्यक्ति तथा निज सहभागी हुने वा भएको साभेदारी फर्म, कम्पनी तथा संस्थाहरु समेतलाई विपक्षी बनाई मुद्दा दायर गरेमा सो व्यक्ति तथा निजका साभेदारी फर्मलाई लेखापरीक्षकमा नियुक्त गर्न पाइने छैन । तर, सफाई पाएको खण्डमा आधिकारिक पत्र प्राप्त भए पछि लेखापरीक्षकमा नियुक्त गर्न सकिनेछ । मुद्दा दायर हुनु अघि लघुवित्त वित्तीय संस्थाको साधारणसभाबाट लेखापरीक्षक नियुक्ति भएको हकमा भने निर्धारित काम सम्पन्न गर्न यस व्यवस्थाले कुनै बाधा पर्ने छैन ।	अख्तियार प्राप्त निकायले विपक्षी बनाई मुद्दा दायर गरेको व्यक्ति तथा निज सहभागी भएको साभेदारी फर्म, कम्पनी तथा संस्थालाई लेखापरीक्षक नियुक्त गर्न पाइने छैन । तर, उक्त मुद्दाबाट सफाई पाएको आधिकारिक पत्र प्राप्त भए पछि निजलाई लेखापरीक्षकमा नियुक्त गर्न बाधा पर्ने छैन । मुद्दा दायर हुनु अघि नै संस्थाको साधारण सभाबाट लेखापरीक्षक नियुक्ति भएसकेको खण्डमा निर्धारित काम सम्पन्न गर्न यस व्यवस्थाले बाधा पुगेको मानिने छैन ।
४५.	निर्देशन नं. ६ को बुँदा ६.१४ को उपबुँदा नं. (क) को खण्ड (१) मा संशोधन ।	सामाजिक परियोजनाहरुमा हुने खर्च : शिक्षा, स्वास्थ्य, दैवी प्रकोप व्यवस्थापन, वातावरण संरक्षण, सांस्कृतिक प्रवर्द्धन, दुर्गम क्षेत्रमा पूर्वाधार सुधार, सामाजिक रुपले पिछडिएका वर्गको आय आर्जन क्षमता अभिवृद्धि, वित्तीय साक्षरता सम्बन्धी कार्यक्रम आदिमा गर्ने प्रत्यक्ष तथा अप्रत्यक्ष खर्च । परियोजना छनौट गर्दा सम्बन्धित क्षेत्रमा कार्य गरिरहेका विशिष्टकृत संस्थाहरुबाट सार्वजनिक सूचना मार्फत् प्रस्ताव माग गरी छनौट गर्नु पर्नेछ ।	सामाजिक परियोजनाहरुमा हुने खर्च : शिक्षा, स्वास्थ्य, दैवी प्रकोप व्यवस्थापन, वातावरण संरक्षण (फोहोर मैला संकलन गर्ने फोहरदानी (Dustbin/Container) आदि), सांस्कृतिक प्रवर्द्धन, दुर्गम क्षेत्रमा पूर्वाधार सुधार, सामाजिक रुपले पिछडिएका वर्गको आय आर्जन क्षमता अभिवृद्धि, वित्तीय साक्षरता, ग्राहक संरक्षण सम्बन्धी कार्यक्रम, यात्रु प्रतिकालय निर्माण, सडक बत्ती, सार्वजनिक शौचालय निर्माण जस्ता सामाजिक कार्य आदिमा गर्ने प्रत्यक्ष तथा अप्रत्यक्ष खर्च । परियोजना छनौट गर्दा सम्बन्धित क्षेत्रमा कार्य गरिरहेका विशिष्टकृत संस्थाबाट सार्वजनिक सूचना मार्फत् प्रस्ताव माग गरी छनौट गर्नु पर्नेछ ।
४६.	निर्देशन नं. ६ को बुँदा ६.१४को उपबुँदा नं. क को खण्ड (२) थप	नभएको ।	(२) वित्तीय साक्षरता : बैंक तथा वित्तीय संस्थाले वित्तीय साक्षरता सम्बन्धी विविध कार्यक्रम तथा लक्षित तालिमहरु सञ्चालन गरी महिला तथा सामाजिक रुपले पिछडिएका वर्गलाई वित्तीय सेवा सम्बन्धमा साक्षर बनाई वित्तीय सेवाप्रतिको पहुँच अभिवृद्धिका लागि सामाजिक उत्तरदायित्व कोषको

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

	गरी क्रम संख्या मिलान ।		५ प्रतिशत रकम खर्च गर्नु पर्नेछ ।
४७.	निर्देशन नं. ६ को बुँदा ६.१४ को उपबुँदा नं. क को खण्ड (६) थप गरी क्रम संख्या मिलान गर्ने ।	नभएको	(५)संस्थामा कार्यरत कर्मचारीको लागि कोभिड १९ जस्ता महामारीजन्य रोगबाट सुरक्षित राख्न, रोकथाम गर्न तथा उपचार गर्दा लाग्ने (वास्तविक बिल बमोजिमको) खर्च ।
४८.	निर्देशन नं.७ को बुँदा ७.१ मा संशोधन ।	७.१ स्थलगत निरीक्षण प्रतिवेदन प्राप्त भएको मितिले बढीमा ३० दिनभित्र लघुवित्त वित्तीय संस्थाको सञ्चालक समितिले उक्त प्रतिवेदनमा उल्लिखित कैफियतहरूको सुधार तथा दिएका निर्देशनहरूको पालना गरी सो निरीक्षण प्रतिवेदनमा उठाइएका बुँदाहरूको सुधारको स्थिति सहितको प्रतिक्रिया यस बैंकको सम्बन्धित सुपरिवेक्षण विभागमा पठाउनु पर्नेछ । तोकिएको समयभित्र आवश्यक सुधार गरी प्रतिक्रिया पठाउन नसक्ने अवस्था भएमा यस बैंकको स्वीकृति लिई प्राप्त भएको अवधिभित्र उक्त प्रतिवेदन यस बैंकमा पेश गर्नु पर्नेछ ।	७.१ स्थलगत निरीक्षण प्रतिवेदन प्राप्त भएको मितिले बढीमा ३० दिनभित्र इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको सञ्चालक समितिले उक्त प्रतिवेदनमा उल्लिखित कैफियतहरूको सुधार तथा दिएका निर्देशनहरूको पालना गरी सो निरीक्षण प्रतिवेदनमा उठाइएका बुँदाहरूको सुधारको स्थिति सहितको प्रतिक्रिया यस बैंकको लघुवित्त संस्था सुपरिवेक्षण विभागमा पठाउनु पर्नेछ । तोकिएको समयभित्र आवश्यक सुधार गरी प्रतिक्रिया पठाउन नसक्ने अवस्था भएमा संस्थाले लघुवित्त संस्था सुपरिवेक्षण विभागको स्वीकृति लिई थप भएको अवधिभित्र उक्त प्रतिवेदन यस बैंकमा पेश गर्नु पर्नेछ ।
४९.	निर्देशन नं. ७ को बुँदा ७.३ मा संशोधन ।	७.३ निरीक्षण प्रतिवेदन मार्फत निर्देशन प्राप्त भएको मितिले तीस दिनभित्र संस्थाले तीन महिना वा सोभन्दा बढी अवधिले भाखा नाघेका कर्जाहरूको स्थिति सुधारने योजना बनाई यस बैंकका लघुवित्त प्रवर्द्धन तथा सुपरिवेक्षण विभागमा पेश गर्नु पर्नेछ । सो अवधिभित्र यस बैंकबाट निरीक्षण भई थप निर्देशन प्राप्त भएमा वर्गीकृत कर्जाहरूको रकम र वर्गीकरणमा आएको परिवर्तन समावेश भएको संशोधित योजना ३० दिनभित्र यस बैंकको लघुवित्त प्रवर्द्धन तथा सुपरिवेक्षण विभागमा पेश गर्नु पर्नेछ ।	७.३ निरीक्षण प्रतिवेदन मार्फत निर्देशन प्राप्त भएको मितिले तीस दिनभित्र संस्थाले तीन महिना वा सोभन्दा बढी अवधिले भाखा नाघेका कर्जाहरूको स्थिति सुधारने योजना बनाई यस बैंकको लघुवित्त संस्था सुपरिवेक्षण विभागमा पेश गर्नु पर्नेछ । सो अवधिभित्र यस बैंकबाट निरीक्षण भई थप निर्देशन प्राप्त भएमा वर्गीकृत कर्जाहरूको रकम र वर्गीकरणमा आएको परिवर्तन समावेश भएको संशोधित योजना ३० दिनभित्र यस बैंकको उक्त विभागमा पेश गर्नु पर्नेछ ।
५०.	निर्देशन नं. ८ को बुँदा ८.१, ८.२, ८.३, ८.४ तथा ८.५ मा संशोधन ।	१ संस्थाले सरकारी सुरक्षणपत्र, नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्रमा लगानी गर्ने नीति तथा कार्यविधि सञ्चालक समितिबाट स्वीकृत गराएर मात्र लागू गर्नु पर्नेछ । २ संस्थाले सर्वसाधारणमा शेयर बिक्री गरी नेपाल धितोपत्र विनिमय बजारमा सूचीकृत भइसकेको संगठित संस्थाको शेयर	१ संस्थाले सरकारी सुरक्षणपत्र, नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्रमा लगानी गर्ने नीति तथा कार्यविधि सञ्चालक समितिबाट स्वीकृत गराएर मात्र लागू गर्नु पर्नेछ । २ “घ” वर्गकासंस्थाहरूले “घ” वर्गकै अन्य संस्थाहरूद्वारा जारी भएका शेयर सुरक्षणपत्र वा अन्य कुनै पुँजी उपकरणहरूमा लगानी गर्न पाइने छैन ।

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

	<p>तथा डिबेञ्चरमा मात्र लगानी गर्नु पर्नेछ ।</p> <p>तर, संस्थाले धितोपत्र विनिमय बजारमा सूचीकृत भइनसकेको कुनै संगठित संस्थाको शेयर तथा डिबेञ्चरमा लगानी गरेमा लगानी गरेको मितिले २ वर्षभित्र उक्त शेयर तथा डिबेञ्चर सूचीकृत नभएको खण्डमा लगानी भए बराबरको रकम लगानी समायोजन कोषमा जम्मा गर्नु पर्नेछ । त्यस्तो कोषमा रहेको रकम उक्त शेयर तथा डिबेञ्चर सूचीकृत नभएसम्म अन्य उपयोग गर्न पाइने छैन ।</p> <p>तर, Nepal Finsoft Company Ltd. मा गरिएको शेयर लगानीका सम्बन्धमा भने लगानी समायोजन कोष खडा गर्नु पर्ने छैन ।</p> <p>३ संस्थाले कुनै एक संगठित संस्थाको शेयर तथा डिबेञ्चरमा लगानी गर्दा ठीक अघिल्लो त्रयमासमा कायम प्राथमिक पुँजीको १० प्रतिशतमा नबढ्ने गरी र सबै संगठित संस्थाहरूको शेयर तथा डिबेञ्चरमा बढीमा आफ्नो प्राथमिक पुँजीको ३० प्रतिशतमा नबढ्ने गरी लगानी गर्नु पर्नेछ । त्यसैगरी लघुवित्त वित्तीय संस्थाले संगठित संस्थाहरूको शेयर तथा डिबेञ्चरमा लगानी गर्दा लगानी हुने संस्थाको चुक्तापुँजीको १० प्रतिशतसम्म मात्र लगानी गर्नु पर्नेछ । लगानी गर्दाको अवस्थामा तोकिएको सीमाभन्दा बढी लगानी गरेको पाइएमा यसरी बढी लगानी भएको रकम बराबर पुँजीकोष गणना गर्दा प्राथमिक पुँजीबाट घटाई पुँजीकोष कायम गरिनेछ ।</p> <p>४ “घ” वर्गका संस्थाहरूले “घ” वर्गकै अन्य संस्थाहरूद्वारा जारी भएका शेयर सुरक्षणपत्र वा अन्य कुनै पुँजी उपकरणहरूमा लगानी गर्न पाइने छैन ।</p> <p>५ संस्थाले निश्चित प्रयोजनका लागि स्थापित दीर्घकालीन कोषहरू बाहेकका रकम बैंक तथा वित्तीय संस्थामा ३ महिना भन्दा बढी अवधिको मुद्दती निक्षेपमा राख्न र नवीकरण गर्न पाइने छैन ।</p>	<p>३ संस्थाले निश्चित प्रयोजनका लागि स्थापित दीर्घकालीन कोषहरू बाहेकका रकम बैंक तथा वित्तीय संस्थामा ३ महिना भन्दा बढी अवधिको मुद्दती निक्षेपमा राख्न र नवीकरण गर्न पाइने छैन ।</p> <p>४ संस्थाले शेयर तथा डिबेञ्चरमा लगानी गरेको भएमा २ वर्ष भित्रमा विनिवेश गरिसक्नु पर्नेछ ।</p> <p>५ संस्थाले धितोपत्र विनिमय बजारमा सूचीकृत भइनसकेको कुनै संगठित संस्थाको शेयर तथा डिबेञ्चरमा लगानी गरेको भएमा लगानी गरेको मितिले २ वर्षभित्र उक्त शेयर तथा डिबेञ्चर सूचीकृत नभएको खण्डमा लगानी भए बराबरको रकम लगानी समायोजन कोषमा जम्मा गर्नु पर्नेछ । त्यस्तो कोषमा रहेको रकम उक्त शेयर तथा डिबेञ्चर सूचीकृत नभएसम्म अन्य उपयोग गर्न पाइने छैन ।</p> <p>६. माथि जुनसुकै कुरा उल्लेख भएतापनि Nepal Finsoft Company Ltd. मा गरिएको शेयर लगानीका सम्बन्धमा विनिवेश गर्न तथा लगानी समायोजन कोष खडा गर्नु पर्ने छैन ।</p>
<p>५१.</p>	<p>निर्देशन नं. ८ को बुँदा ८.६ मा संशोधन ।</p> <p>संस्थाको शेयर तथा डिबेञ्चर कारोबारलाई निर्देशन फा.नं. ८.१, ८.२ र ८.३ बमोजिम प्रत्येक कम्पनीको अलग् अलग् छुट्ट्याई खरिद मूल्य वा बजार मूल्य मध्ये जुन कम हुन्छ</p>	<p>इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले सरकारी सुरक्षणपत्र, नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र र संगठित संस्थाको शेयर तथा डिबेञ्चरमा गरेको लगानी सम्बन्धी विवरण संलग्न निर्देशन फा.नं. घ ८.१, घ ८.२ र घ ८.३ बमोजिम तयार गर्नु पर्नेछ । संगठित संस्थाको शेयरमा गरिएको लगानीलाई खरिद मूल्य वा बजार मूल्य</p>

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरुलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

		त्यसको आधारमा अर्धवार्षिक रुपमा मूल्याङ्कन गरी आफ्नो सम्पत्तिमा देखाउनु पर्नेछ। तर, कुनै कम्पनीको शेयर तथा डिबेञ्चरको खरिद मूल्यभन्दा बजार मूल्य कम भई फरक पर्न आएको रकमलाई नाफा/नोक्सान हिसाबमा खर्च लेखी लगानीमा “सम्भावित हानी बापत व्यवस्था” शीर्षकमा जम्मा गर्नु पर्नेछ।	जुन कम हुन्छ त्यसको आधारमा अर्धवार्षिक रुपमा मूल्याङ्कन गरी संस्थाको सम्पत्तिको रुपमा देखाउनु पर्नेछ। तर, शेयर तथा डिबेञ्चरको खरिद मूल्य भन्दा बजार मूल्य कम भएमा फरक पर्न आएको रकमलाई नाफा नोक्सान हिसाबमा खर्च लेखी लगानीमा “सम्भावित हानी बापत व्यवस्था” शीर्षकमा जम्मा गर्नु पर्नेछ।
५२.	निर्देशन नं. ९ को पहिलो वाक्यांश मा संशोधन।	देशको आर्थिक, मौद्रिक एवं बैकिङ गतिविधिको मूल्याङ्कन तथा विश्लेषण गर्नुका साथै इजाजतपत्रप्राप्तसंस्थाको सुपरीवेक्षण गर्ने सन्दर्भमा बैकिङ तथा वित्तीय तथ्याङ्कको महत्वपूर्ण भूमिका रहने हुँदा समयमै शुद्ध र यथार्थपरक तथ्याङ्क विवरणहरु उपलब्ध गराउन नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८कोदफा७९ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल राष्ट्र बैंकमा पेश गर्नुपर्ने तथ्याङ्क सम्बन्धी व्यवस्था सम्बन्धमा देहायको निर्देशन जारी गरिएको छ:-	देशको आर्थिक, मौद्रिक एवं बैकिङ गतिविधिको मूल्याङ्कन तथा विश्लेषण गर्नुका साथै इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको सुपरीवेक्षण गर्ने सन्दर्भमा बैकिङ तथा वित्तीय तथ्याङ्कको महत्वपूर्ण भूमिका रहने हुँदा समयमै शुद्ध र यथार्थपरक तथ्याङ्क विवरण यस बैकमा पेश गर्नुपर्ने सम्बन्धमा नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को दफा ७९ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी देहाय बमोजिम निर्देशन जारी गरिएको छ।
५३.	निर्देशन नं. ९ को बुँदा नं. १ मा संशोधन गरी बुँदा नं. २ हटाउने।	१. अनुसूची-घ ९.१ मा उल्लेखित विवरणहरु सोही अनुसूचीमा तोकिएको अवधिभित्र यस बैकको web address मा यिन inगरी प्राप्त निर्देशन अनुसार Posting वा Upload गर्नु पर्नेछ। २. अनुसूची-घ ९.२ मा उल्लेखित विवरणहरु यस बैकको वेबसाइटमा राखिएको Excel sheet मा तयार पारी सोही अनुसूचीमा तोकिएको अवधिभित्र यस बैकको web address मा log in गरी Bulk Upload गर्नुपर्नेछ। Excel sheet मा संलग्न नभएका फारामहरु छुट्टै एक्सेलमा आधारित फारामहरु बनाई निर्देशन अनुसार पठाउनुपर्ने छ। यस्तो तथ्याङ्क विवरण नेपाली भाषामा पठाउँदा अनिवार्य रुपमा Bishall Font मा पठाउनु पर्नेछ। Bishall Font यस बैकको वेबसाइट www.nrb.org.np बाट समेत डाउनलोड गर्न सकिनेछ।	१. संलग्न अनुसूची-घ ९.१ र घ ९.२ मा उल्लेखित विवरण सोही अनुसूचीमा तोकिएको अवधिभित्र तोकिएको ढाँचामा यस बैकको रिपोर्टिंग पोर्टलमा अपलोड गर्नु पर्नेछ।
५४.	निर्देशन नं. ९ को बुँदा नं. ३ मा संशोधन गरी	३. सम्बन्धित सुपरिवेक्षण विभागले माग गरेको खण्डमा उपरोक्त तथ्याङ्क विवरणको Hard Copy सम्बन्धित अधिकृतको	२. यस बैकले माग गरेको खण्डमा उपरोक्त तथ्याङ्क विवरणको Hard Copy सम्बन्धित अधिकृतको सहिछाप गरी पठाउनु पर्नेछ।

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरुलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

	क्रमसंख्या मिलान गर्ने ।	सहिच्छाप गरी पठाउनु पर्नेछ ।	
५५.	निर्देशन नं. ९ को बुँदा नं.४ मा संशोधन ।	४. यस बैंकमा तथ्याङ्क पठाउने प्रयोजनका लागि एकजना छुट्टै पदाधिकारी तोकी निजको नाम, फोन नं. र इमेल ठेगाना सहितको जानकारी यस बैंकलाई उपलब्ध गराउनुपर्नेछ । तथ्याङ्क विवरण पठाउंदा तोकिएको पदाधिकारीको नाम, फोननं. र इमेल ठेगाना समेत उल्लेख गर्नुपर्नेछ ।	४. यस बैंकमा तथ्याङ्क पठाउने प्रयोजनका लागि एकजना छुट्टै पदाधिकारी तोकी निजको नाम, फोन नम्बर र इमेल ठेगाना यस बैंकको रिपोर्टिङ पोर्टलमा अद्यावधिक गर्नुपर्नेछ । तथ्याङ्क विवरण पठाउंदा तोकिएको पदाधिकारीको नाम, फोन नं. र इमेल ठेगाना समेत उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।
५६.	निर्देशन नं. ९ मा बुँदा नं. ५ थप गरी क्रमसंख्या मिलान ।	नभएको ।	यस बैंकमा कार्यान्वयनको चरणमा रहेको सुपरिवेक्षकीय सूचना प्रणाली (Supervisory Information System, SIS) को युजर आईडि प्राप्त गरेपछि विद्यमान व्यवस्थाको अलावा सामानान्तर रूपमा सो प्रणालीमा समेत तोकिए बमोजिमका रिटर्नहरु तथा एडहक (ad hoc) तथ्यांक र विवरणहरु निर्धारित समयावधिभित्र यस बैंक समक्ष पठाउनु पर्नेछ ।
५७.	निर्देशन नं. १० को बुँदा १०.२ को शीर्षकमा परिवर्तन र उपबुँदा (ज) र (झ) थप ।	संस्थापक तथा संस्थापक समूहको शेयर नामसारी वा बिक्री सम्बन्धमा हाल नभएको ।	संस्थापक तथा संस्थापक समूहको शेयर नामसारी वा बिक्री वा धितोबन्धक सम्बन्धमा (ज) संस्थाको २ प्रतिशत वा सो भन्दा बढी शेयर धारण गर्ने संस्थापक शेयरधनीले यस बैंकको स्वीकृति लिएर मात्र आफ्नो नामको शेयर यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त “क”, “ख” र “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थामा धितोबन्धक राख्न वा बिक्री गर्न सक्नेछन् । (झ) बुँदा (ज) अनुसारको स्वीकृति माग गर्दा जुन संस्थाको शेयर धितो राखिने हो सो संस्थाले निजको शेयर स्वामित्व तथा धितो रहे नरहेको विवरण समेत पेश गरी स्वीकृति माग गर्नु पर्नेछ ।
५८.	निर्देशन नं. १० को बुँदा १०.३ मा संशोधन ।	संस्थापक वा संस्थापक समूहको शेयर नामसारी वा खरिद गरी लिने अन्य व्यक्ति वा संस्थाले दफा १ र २ मा उल्लेख भएको प्रक्रिया नपुऱ्याई आफ्नो स्वामित्वको शेयर नामसारी वा बिक्री गर्न पाउने छैनन् ।	संस्थापक वा संस्थापक समूहको शेयर नामसारी वा खरिद गरी लिने अन्य व्यक्ति वा संस्थाले बुँदा १०.१ र १०.२ मा उल्लेख भएको प्रक्रिया नपुऱ्याई आफ्नो स्वामित्वको शेयर नामसारी वा बिक्री गर्न पाउने छैन ।
५९.	निर्देशन नं. १० को बुँदा १०.५ मा संशोधन ।	यस बैंकबाट विभिन्न मितिमा संस्थापक समूहको शेयर नामसारी वा बिक्री गर्न स्वीकृति लिएर यो निर्देशन जारी भएको मितिसम्म पनि शेयर नामसारी वा बिक्री गरी नसकेका	हटाइएको ।

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

		शेयरधनीहरूले पुनः यस निर्देशन अनुरूपको प्रक्रिया पुरा गरेर मात्र आफ्नो स्वामित्वको शेयर नामसारी वा विक्री गर्न सक्ने छन् ।	
६०.	निर्देशन नं. १० को बुँदा १०.७ मा संशोधन ।	यस बैंकद्वारा जारी बैंक/वित्तीय संस्था संस्थापना एवम् वित्तीय कारोबार गर्ने इजाजतपत्र सम्बन्धी नीतिगत एवम् प्रक्रियागत व्यवस्था: २०६३ ले गरेको नीतिगत व्यवस्था अनुसार यस बैंकबाट इजाजतपत्र प्राप्त कुनै एक बैंक तथा वित्तीय संस्थाको संस्थापक शेयरमा लगानी गर्दा चुक्ता पुँजीको बढीमा १५ प्रतिशत र अन्य बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूमा चुक्ता पुँजीको बढीमा १ प्रतिशतसम्म मात्र लगानी गर्न सकिने व्यवस्था रहेको भएता पनि “घ” वर्गको संस्थाको उक्त सीमालाई क्रमशः २५ प्रतिशत र १० प्रतिशत कायम गरिएको छ । उल्लिखित लगानी सीमा नेपाल सरकार, नेपाल राष्ट्र बैंक र बैंक तथा वित्तीय संस्थाले सहायक कम्पनीमा संस्थापक भई लगानी गर्दा लागूहुने छैन । तर, नेपाल सरकारको ५० प्रतिशत वा सो भन्दा बढी स्वामित्व भएका वित्तीय क्षेत्रसँग सम्बन्धित संस्थाहरू कर्मचारी सञ्चय कोष, नागरिक लगानी कोष र राष्ट्रिय बीमा संस्थानको हकमा बढीमा २५ प्रतिशतसम्म यस बैंकको स्वीकृति लिई एक भन्दा बढी बैंक तथा वित्तीय संस्थामा संस्थापक शेयर लगानी गर्न बाधा पुगेको मानिने छैन । विगतमा एक भन्दा बढी बैंक तथा वित्तीय संस्थामा संस्थापक वा संस्थापक समूह भई लगानी गरेको रकम यो नीति लागूभएको मितिले ५ वर्षभित्र आवश्यक प्रक्रिया पुऱ्याई बेचबिखन गरी/हटाई उल्लिखित सीमाभित्र सीमित हुने व्यवस्था कायम गर्नु पर्नेछ । उपर्युक्त तोकिएको सीमाभित्र कायम नरहेका लघुवित्त वित्तीय संस्थाका संस्थापक शेयरधनीहरूलाई उक्त सीमाभित्र नआएसम्म सम्बन्धित संस्थाबाट वितरण हुने नगद लाभांश, बोनस शेयर र हकप्रद शेयरमा सहभागी हुन बन्देज लगाइएको छ ।	यस बैंकद्वारा जारी बैंक/वित्तीय संस्था संस्थापना एवम् वित्तीय कारोबार गर्ने इजाजतपत्र सम्बन्धी नीतिगत एवम् प्रक्रियागत व्यवस्था, २०६३ मा एक व्यक्ति वा संस्था वा आपसी सम्बन्ध भएका समूहले इजाजतपत्रप्राप्त कुनै एक संस्थाको संस्थापक शेयरमा चुक्ता पुँजीको बढीमा १५ प्रतिशत र अन्य इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको शेयरमा चुक्ता पुँजीको बढीमा १ प्रतिशत मात्र लगानी गर्न सक्ने व्यवस्था रहेको भए तापनि “घ” वर्गको संस्थाको हकमा उक्त सीमालाई क्रमशः २५ प्रतिशत र १० प्रतिशत कायम गरिएको छ । उल्लिखित लगानी सीमा नेपाल सरकार, र बैंक तथा वित्तीय संस्थाले सहायक कम्पनीमा संस्थापक भई लगानी गर्दा लागू हुने छैन । तर नेपाल सरकारको ५० प्रतिशत वा सो भन्दा बढी स्वामित्व भएको र वित्तीय क्षेत्रसँग सम्बन्धित संस्थाहरू: कर्मचारी सञ्चय कोष, नागरिक लगानी कोष र राष्ट्रिय बीमा संस्थानको हकमा यस बैंकको स्वीकृति लिई एक भन्दा बढी संस्थाको शेयरमा बढीमा २५ प्रतिशतसम्म लगानी गर्न बाधा पुगेको मानिने छैन । यसरी तोकिएको सीमाभित्र कायम नरहेको संस्थापक शेयरधनीलाई शेयर स्वामित्व उक्त सीमाभित्र नआएसम्म लघुवित्त वित्तीय संस्थाबाट वितरण हुने नगद लाभांश, बोनस शेयर र हकप्रद शेयरमा सहभागी हुन बन्देज लगाइएको छ । वित्तीय मध्यस्थता कारोबार गर्ने गैर सरकारी संस्था (Financial Intermediary Non-Governmental Organizations, FINGO) बाट रुपान्तरण भएका संस्थाको हकमा उपरोक्त व्यवस्था संस्थाले वित्तीय कारोबार सुरु गरेको मितिले ५ वर्षसम्म लागू हुने छैन ।
६१.	निर्देशन नं. १० को बुँदा १०.१० मा संशोधन ।	यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त गरेका वा इजाजतपत्रको लागि नयाँ निवेदन पेश गर्ने संस्थाको संस्थापक शेयरमा प्रचलित कानून बमोजिम संस्थापित सहकारी संस्थाहरूले लगानी गर्न पाउने छैनन् ।	यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त लघुवित्त वित्तीय संस्थाको संस्थापक शेयरमा प्रचलित कानून बमोजिम संस्थापित सहकारी संस्थाले लगानी गर्न पाउने छैन । तर, (क) थोक कर्जा कारोबार गर्ने संस्थाबाट कर्जा उपयोग गर्ने प्रयोजनको लागि संस्थापक शेयरमा लगानी गरेको हदसम्म यस व्यवस्थामा छुट दिइने छ ।

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरुलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

			(ख) सहकारी संस्थाहरुलाई मात्र थोक कर्जा प्रवाह गर्ने गरी स्थापना भएका संस्थाको संस्थापक शेयरमा गरिएको सुरु लगानी कायम राख्न यो व्यवस्थाले बाधा पुगेको मानिने छैन ।
६२.	निर्देशन नं. १० को बुँदा १०.१२ मा संशोधन ।	सार्वजनिक निष्काशन गर्न भनी छुट्टयाइएको धितोपत्र सम्बन्धित संस्थापक, सञ्चालक वा निजका परिवारले लिन पाउने छैनन् । तर, त्यस्तो धितोपत्रको दरखास्त खुल्ला रहने भनी तोकिएको अवधिभित्र पुरा बिक्री नभएको अवस्थामा भने यो प्रतिबन्ध लागू हुने छैन ।	सार्वजनिक निष्काशन गर्न भनी छुट्टयाइएको संस्थाको शेयर खरिदका लागि सोही संस्थाका संस्थापक, सञ्चालक र निजका परिवारले आवेदन दिन पाउने छैन । तर त्यस्तो शेयरको दरखास्त खुल्ला रहने भनी तोकिएको अवधिभित्र पुरा बिक्री नभएको अवस्थामा भने यो प्रतिबन्ध लागू हुने छैन ।
६३.	निर्देशन नं. १० को बुँदा १०.१३ को उपबुँदा (ड) मा संशोधन ।	(ड) माथि उल्लिखित प्रक्रिया नपुऱ्याई संस्थापक शेयर खरिद/बिक्री गरिएको अवस्थामा देहायका कारवाही हुनेछन्ः ● नेपाल राष्ट्र बैंक, ऐन २०५८ को दफा १०० बमोजिम सचेत गराउने लगायतका अन्य कारवाही । ● विक्रेता संस्थापक शेयरधनीका हकमा जुन लघुवित्त वित्तीय संस्थाको संस्थापक शेयर हो सोही लघुवित्त वित्तीय संस्थाले जफत गर्न सक्ने । ● खरिद/बिक्रीकर्ताको हकमा नयाँ संस्थापना हुने लघुवित्त वित्तीय संस्थाको संस्थापक शेयरमा लगानी गर्न र कुनै पनि इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको सञ्चालकको रूपमा रहन खरिद/बिक्री गरेको मितिले ५ वर्षसम्म योग्य नहुने ।	(ड) माथि उल्लिखित प्रक्रिया नपुऱ्याई संस्थापक शेयर खरिद/बिक्री गरेमा सम्बन्धित संस्थापक शेयरधनीलाई देहाय बमोजिमको कारवाही हुनेछ । (अ) नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को दफा १०० बमोजिम सचेत गराउने लगायतका अन्य कारवाही । (आ) विक्रेता संस्थापक शेयरधनीको संस्थापक शेयर सोही संस्थाले जफत गर्न सक्ने । (इ) खरिदकर्ता र विक्रेतालाई शेयर खरिद/बिक्री गरेको मितिले ५ वर्षसम्म अन्य संस्थाको संस्थापक शेयरमा लगानी गर्न र इजाजतपत्रप्राप्त कुनै पनि संस्थाको सञ्चालक हुन बन्देज लगाउने ।
६४.	निर्देशन नं. १० को बुँदा १०.१६ को उपबुँदा (च) को खण्ड (१) को पहिलो वाक्यांशमा संशोधन ।	(१) संस्थापक/संस्थापक समूहको हकप्रद शेयरको हक हस्तान्तरण संस्थापक समूहलाई पहिलो प्राथमिकता दिनु पर्नेछ ।	(१) संस्थापक समूहको हकप्रद शेयरको हक हस्तान्तरण गर्दा संस्थापक समूहलाई पहिलो प्राथमिकता दिनु पर्नेछ । यसको लागि देहाय बमोजिमको प्रक्रिया अपनाउनु पर्नेछ ।
६५.	निर्देशन नं. १० को बुँदा १०.१७ मा संशोधन गरी क्रमसंख्या मिलान ।	१०.१७ हकप्रद शेयरमा पूर्व लगानी गर्ने सम्बन्धमा संस्थाले पुँजी पर्याप्तता कायम गर्ने प्रयोजनका लागि संस्थापकहरुले हकप्रद शेयर (Right Share) मा पूर्वलगानी गर्न चाहेमा निम्न शर्तहरुको अधीनमा रही गर्न सक्ने छन् । (क) पुँजी वृद्धि सम्बन्धी प्रस्ताव सम्बन्धित लघुवित्त वित्तीय	१०.१७ हकप्रद शेयरमा पूर्व लगानी (Calls in Advance) सम्बन्धमाः (क) यस बैंकबाट पूर्व स्वीकृति नलिई पूर्व लगानी (Calls in Advance) गर्न पाइनेछैन ।

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

	<p>संस्थाको साधारणसभाबाट निर्णय भइसकेको हुनु पर्ने ।</p> <p>(ख) यस बैंकको निर्देशन अनुसार पुँजीकोष अनुपात पुऱ्याउने प्रयोजनको लागि संस्थापक शेयरधनीहरूबाट अग्रिम रुपमा संकलन गरेको रकम Calls in Advance शीर्षकमा जम्मा गर्नु पर्ने र त्यसरी जम्मा गरिएको रकमलाई बैंक/वित्तीय संस्थाले त्यसपछिको हकप्रद शेयर (Right Share) जारी गर्दाको अवस्थामा अनिवार्य रुपमा समायोजन गर्नु पर्नेछ । त्यसैगरी, लघुवित्त वित्तीय संस्थाका शेयरधनी (संस्थापक/सर्वसाधारण समूह) हरुले यस बैंकको निर्देशन बमोजिमको आफ्नो पुँजी योजना अनुसार समानुपातिक रुपमा पुँजी पुऱ्याउनु पर्ने सम्बन्धित आर्थिक वर्ष भित्रमा नै हकप्रद शेयर वापत रकम जम्मा गरिसकेको तर शेयर बाँडफाँड नभएको कारण सम्बन्धित आर्थिक वर्षमा चुक्ता पुँजी शीर्षकमा समायोजन हुन नसकेको अवस्थामा त्यस्तो रकमलाई समेत शेयर वापत अग्रिम रुपमा संकलन गरेको रकमलाई Calls in Advance शीर्षकमा देखाउन सकिने छ । यसरी अग्रिम रुपमा संकलित पुँजी रकमलाई यस बैंकको निर्देशन अनुसार समानुपातिक रुपमा वृद्धि गर्दै जानु पर्ने चुक्ता पुँजीमा गणना गर्ने प्रयोजनका लागि समेत समावेश गर्न सकिने ।</p> <p>(ग) यसरी अग्रिम रुपमा शेयरमा लगानी गर्दा सम्बन्धित संस्थापक शेयरधनीले आफ्नो अंश (Share) सम्म मात्र लगानी गर्न सक्ने ।</p> <p>(घ) यस्तो Calls in Advance को सट्टामा कुनै प्रकारको सुविधा, ऋण दिन वा धितो राख्न नपाइने ।</p> <p>(ङ) यस्तो Calls in Advance मा कुनै प्रकारको ब्याज लिन/दिन नपाइने र शेयर पुँजी वापत गरिने त्यस्तो अग्रिम शेयर लगानी रकमलाई कुनै पनि अवस्थामा फिर्ता भुक्तान गर्न, भिक्तन वा घटाउन (Divestment) नपाइने । साथै, यस्तो रकम चुक्ता पुँजीमा लेखाङ्कन नभएसम्म यसमा लाभांश दिन नपाइने ।</p> <p>(च) हकप्रद शेयरमा गरिने पूर्व लगानी रकमलाई त्यसपछिको हकप्रद शेयर निष्कासन (Right Share Issue) सँग आवद्ध (Tie-up) गर्नु पर्ने ।</p> <p>(छ) यसरी Calls in Advance शीर्षकमा जम्मा भएको रकमले</p>	<p>(ख) विगतमा पुँजीकोष पर्याप्तता अनुपात नपुगेको कारणले यस बैंकबाट माग गरिएको पुँजीयोजना अनुसार पुँजीकोष पर्याप्तता अनुपात कायम गर्ने प्रयोजनका लागि Call in advance मा रकम जम्मा गरेका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू गाभ्ने/गाभिने तथा प्राप्ति प्रक्रियामा संलग्न भई एकीकृत कारोबार सञ्चालन गरेमा त्यस्तो Call in advance रकमलाई चुक्ता पुँजीमा गणना गरी पुँजीकोष पर्याप्तता अनुपात कायम गर्न सक्ने गरी स्वीकृति प्रदान गर्न सकिनेछ । यस बैंकको स्वीकृति नलिई Call in advance शीर्षकमा रकम जम्मा गर्न पाइने छैन ।</p>
--	---	--

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरुलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

		<p>खामेमा शाखा खोल्ने प्रयोजनार्थ आवश्यक पर्ने अतिरिक्त पुँजीको प्रयोजनको लागि समेत चुक्ता पुँजी सरह नै मान्यता प्रदान गरिने ।</p> <p>(ज) हकप्रद शेयरमा पूर्व लगानी भए पनि हकप्रद शेयर निष्कासन गर्दा पुरा गर्नु पर्ने सम्पूर्ण प्रक्रिया र विद्यमान व्यवस्था पालना गरेको हुनु पर्ने ।</p>	
६६.	निर्देशन नं. १० को बुँदा १०.१९ मा संशोधन ।	<p>इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाको संस्थापक शेयरधनीहरुलाई एउटै संस्थापक समूहमा राख्नु पर्नेछ । यो निर्देशन जारी हुँदा कुनै बैंक तथा वित्तीय संस्थाको प्रबन्धपत्र तथा नियमावलीमा सो अनुसारको व्यवस्था नभएको भए आगामी साधारण सभाले सो सम्बन्धी प्रस्ताव पारित गरी संशोधन गर्नुपर्ने छ ।</p> <p>“तर, वैदेशिक लगानी र संस्थागत लगानी रहेका बैंक तथा वित्तीय संस्थाले प्रबन्धपत्र तथा नियमावलीमा समानुपातिक प्रतिनिधित्व कायम हुने गरी सञ्चालक संख्या तोक्ने व्यवस्था गर्न बाधा पुगेको मानिने छैन ।”</p>	<p>इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको संस्थापक शेयरधनीहरुलाई एउटै संस्थापक समूहमा राख्नु पर्नेछ । संस्थाको प्रबन्धपत्र तथा नियमावलीमा सो अनुसारको व्यवस्था नभएको भए आगामी साधारण सभाले सो सम्बन्धी प्रस्ताव पारित गरी संशोधन गर्नु पर्नेछ ।</p> <p>तर, वैदेशिक लगानी र संस्थागत लगानी रहेको संस्थाले समानुपातिक प्रतिनिधित्व कायम हुने गरी प्रबन्धपत्र तथा नियमावलीमा सञ्चालक संख्या तोक्न यस व्यवस्थाले बाधा पुगेको मानिने छैन ।</p>
६७.	निर्देशन नं. १२ को बुँदा १२.१ मा संशोधन ।	<p>१२.१ कालोसूची सम्बन्धी व्यवस्था</p> <p>इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले पाँच लाख रुपैया वा सोभन्दा बढीको कर्जा रकम कालोसूची सम्बन्धी प्रचलित व्यवस्था अन्तर्गत कालोसूचीमा राख्न सिफारिस गर्नु पर्नेछ । यस व्यवस्था अनुसार इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाबाट जतिसुकै परिमाणको कर्जा, सापट तथा सुविधा रकम लिई नियतबस कर्जा नतिर्ने ऋणीहरुलाई कालोसूचीमा राख्न सम्बन्धित इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले कर्जा सूचना केन्द्रलाई सिफारिस गर्न बाधा पुगेको मानिने छैन ।</p>	<p>१२.१ कालोसूची सम्बन्धी व्यवस्था</p> <p>(क) इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले प्रवाह गरेको पाँच लाख रुपैयाँ वा सो भन्दा बढीको कर्जा रकमको ऋणीलाई कालोसूचीमा पर्ने अवस्थामा कालोसूची सम्बन्धी प्रचलित व्यवस्था अन्तर्गत कालोसूचीमा राख्न सिफारिस गर्नु पर्नेछ । यस व्यवस्थाले संस्थाबाट जतिसुकै परिमाणको कर्जा, सापट तथा सुविधा रकम लिई नियतबस नतिर्ने ऋणीलाई कालोसूचीमा राख्न सम्बन्धित संस्थाले कर्जा सूचना केन्द्रलाई सिफारिस गर्न बाधा पुगेको मानिने छैन ।</p> <p>(ख) कर्जा, सापट तथा सुविधा रकम नतिरेको कारण कालोसूचीमा राखिएको ऋणीले कर्जा तथा सुविधाको सम्पूर्ण साँवा ब्याज भुक्तानी गरेको खण्डमा निजलाई कालोसूचीबाट हटाउन सम्बन्धित संस्थाले कर्जा सूचना केन्द्रलाई सिफारिस गर्नु पर्नेछ ।</p>
६८.	निर्देशन नं. १२ को बुँदा १२.२ को उपबुँदा १.२ को खण्ड (क) मा संशोधन ।	<p>(क) ईजाजतप्राप्त लघुवित्त वित्तीय संस्थाले नयाँ कर्जाको हकमा कर्जा स्वीकृत भएको महिना समाप्त भएको मितिले १५ दिनभित्र कर्जाको विवरण कर्जा सूचना केन्द्रमा पठाउनु पर्नेछ । यस्तो विवरण केन्द्रले उपलब्ध गराएको वेबसाइट मार्फत अनलाइन रुपमा पठाउन सकिनेछ ।</p>	<p>इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले केन्द्रको अनलाइन प्रणालीमा तोकिएको ढाँचामा कर्जा सम्बन्धी देहायको विवरण महिना भुक्तान भएको १५ दिनभित्र अद्यावधिक गर्नु पर्नेछ ।</p>

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

६९.	निर्देशन नं. १२ को बुँदा १२.२ उपबुँदा १.३ खण्ड (ग) मा संशोधन ।	(ग) यस खण्ड बमोजिम कर्जा सूचना केन्द्रबाट लिइएको कर्जा सूचना बापत इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले केन्द्रले तोकेको कर्जा सूचना सम्बन्धी शुल्क केन्द्रलाई बुझाउनु पर्नेछ । कर्जा सूचना केन्द्रले नेपाल लघुवित्त बैकर्स संघसँग समझदारी गरी शुल्क निर्धारण गर्नेछ ।	(ग) यस निर्देशन बमोजिम कर्जा सूचना केन्द्रबाट लिइएको कर्जा सूचना बापत इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले केन्द्रले तोकेको कर्जा सूचना सम्बन्धी शुल्क बुझाउनु पर्नेछ । कर्जा सूचना केन्द्रले नेपाल लघुवित्त बैकर्स संघसँग समझदारी गरी शुल्क निर्धारण गर्नेछ ।
७०.	निर्देशन नं. १२ को बुँदा १२.२ उपबुँदा(१.४) मा संशोधन ।	१.४ माथि उल्लेखित बुँदा १.२ (क) बमोजिम कर्जा सूचना केन्द्र लिमिटेडमा सूचना नपठाइएको र बुँदा १.३ (क) बमोजिम कर्जा सूचना नलिई प्रवाह भएको कुनै एक वा दुवै अवस्था भएका कर्जामा २ प्रतिशत बिन्दुले थप कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नु पर्नेछ । यस व्यवस्था बमोजिम कर्जा नोक्सानी व्यवस्था थप गर्दा कर्जाको शत प्रतिशत भन्दा बढी हुने छैन ।	१.४ माथि उल्लेखित बुँदा १.२ (क) बमोजिम कर्जा सूचना केन्द्रमा सूचना नपठाइएको र/वा बुँदा १.३ (क) बमोजिम कर्जा सूचना नलिई प्रवाह भएको कर्जामा २ प्रतिशत बिन्दुले थप कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नु पर्नेछ । यस व्यवस्था बमोजिम कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्दा कर्जाको शत प्रतिशत भन्दा बढी हुने छैन ।
७१.	निर्देशन नं. १३ को बुँदा १३.१ को उपबुँदा (१) मा संशोधन ।	(१) संस्थाले आफ्नो समूह सदस्यहरूबाट संकलन गरेको व्यक्तिगत, समूहगत, विशेष बचत तथा सापटी कोषको कम्तीमा ०.५ प्रतिशतले हुने रकम अनिवार्य मौज्जात राख्नु पर्नेछ । तर, सर्वसाधारणको समेत निक्षेप संकलन गरी खुद्रा कर्जाको कारोबार गर्ने लघुवित्त वित्तीय संस्थाले कुल निक्षेप दायित्वको २ प्रतिशत अनिवार्य मौज्जात राख्नु पर्नेछ ।	(१) सर्वसाधारणको समेत निक्षेप संकलन गरी खुद्रा कर्जाको कारोबार गर्ने संस्थाले कुल बचत तथा निक्षेप दायित्वको २ प्रतिशतले हुने रकम र अन्य संस्थाले आफ्नो समूह सदस्यबाट संकलन गरेको व्यक्तिगत, समूहगत तथा विशेष बचत र सापटी रकमको कम्तीमा ०.५ प्रतिशतले हुने रकम अनिवार्य मौज्जातको रूपमा यस बैंकमा राख्नु पर्नेछ ।
७२.	निर्देशन नं. १३ को बुँदा १३.१ उपबुँदा (२) मा संशोधन ।	(२) संस्थाले यस बैंकको कार्यालय नभएको स्थानमा नजिकको “क” वर्गको इजाजतपत्रप्राप्त संस्थामा यस प्रयोजनका लागि चल्ती खाता खोली आवश्यक रकम जम्मा गरेमा पनि अनिवार्य मौज्जातमा गणना गरिनेछ । यस्तो खाताको जानकारी यस बैंकको लघुवित्त प्रवर्द्धन तथा सुपरिवेक्षण विभागमा दिनु पर्नेछ । तर, ब्याज आर्जन हुने गरी “क” वर्गको इजाजतपत्रप्राप्त संस्थामा जम्मा गरेको रकमलाई अनिवार्य मौज्जातमा गणना गरिने छैन । अनिवार्य मौज्जात प्रयोजनका लागि खोल्ने खाता सम्बन्धित लघुवित्त वित्तीय संस्थाको केन्द्रीय कार्यालय भएको स्थानमा मात्र खोल्नु पर्नेछ । यस बैंकको कार्यालय बाहेक एकभन्दा बढी बैक/शाखामा जम्मा गरेको रकमलाई यस प्रयोजनका लागि योग्य मानिने छैन । अनिवार्य मौज्जात गणना गर्ने प्रयोजनका लागि खाता खोलिएको बैकबाट सम्बन्धित लघुवित्त वित्तीय संस्थाले कुनै पनि किसिमको	(२) संस्थाले यस बैंकको कार्यालय नभएको स्थानमा नजिकको “क” वर्गको वाणिज्य बैंकमा अनिवार्य मौज्जात प्रयोजनको लागि एउटा चल्ती खाता खोली आवश्यक रकम जम्मा गर्न सक्नेछ । यस्तो खाताको जानकारी यस बैंकको लघुवित्त संस्था सुपरिवेक्षण विभागमा दिनु पर्नेछ । ब्याज आर्जन हुने गरी “क” वर्गको वाणिज्य बैंकमा जम्मा गरेको रकमलाई अनिवार्य मौज्जातमा गणना गरिने छैन । अनिवार्य मौज्जात प्रयोजनको लागि संस्थाको केन्द्रीय कार्यालय भएको स्थानमा मात्र खाता खोल्नु पर्नेछ । <i>अनिवार्य मौज्जात गणना गर्ने प्रयोजनको लागि खाता खोलिएको बैकबाट संस्थाले विपन्न वर्ग कर्जा बाहेक अन्य कुनै पनि किसिमको सापटी/सुविधा उपयोग गर्न पाउने छैन ।</i>

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

		सापटी/सुविधा उपयोग गर्न पाउने छैन । तर, विपन्न वर्ग कर्जा लिन यस निर्देशनले बाधा पुऱ्याएको मानिने छैन ।	
७३.	निर्देशन नं. १३ को बुँदा १३.१ उपबुँदा (४) मा संशोधन ।	(४) उपबुँदा (३) को खण्ड (क), (ख) र (ग) बमोजिम पटक कायम गर्दा प्रत्येक आर्थिक वर्षको लागि अलग अलग पटक कायम गरिने छ । जरिवानाको पटक निर्धारण गर्दा १४ दिन (दुई सप्ताह) को मौज्जात गणनालाई एक पटक मानिनेछ ।	(४) अनिवार्य मौज्जात नपुग भएको पटक गणना गर्दा प्रत्येक आर्थिक वर्षको लागि अलग अलग गणना गरिनेछ । जरिवानाको पटक निर्धारण गर्दा सर्वसाधारणको समेत निक्षेप संकलन गर्ने संस्थाका लागि १४ दिन (दुई सप्ताह) को मौज्जात गणनालाई एक पटक मानिनेछ भने अन्य संस्थाका लागि १ महिनाको मौज्जात गणनालाई एक पटक मानिनेछ ।
७४.	निर्देशन नं. १३ को बुँदा १३.१ को उपबुँदा (५) मा संशोधन ।	(५) अनिवार्य मौज्जातमा नपुग भए जति रकममा प्रचलित बैंक दरको प्रतिशतले सर्वसाधारणबाट बचत परिचालन नगर्ने लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूलाई मासिक र अन्य लघुवित्त वित्तीय संस्थालाई दुई हप्ताको हिसाबमा हर्जाना लगाइनेछ र यसरी नपुग भए जतिको रकमलाई बैंक दरको प्रतिशतले गुणा गरी मासिक हर्जाना लगाउँदा १२ ले र दुई हप्ताको हर्जाना लगाउँदा छब्बीसले भाग गरिने छ ।	(५) अनिवार्य मौज्जात नपुग भएमा सर्वसाधारणको समेत निक्षेप संकलन गर्ने संस्थालाई दुई हप्ताको हिसाबमा र अन्य संस्थालाई मासिक रुपमा हर्जाना लगाइनेछ । यसरी हर्जाना लगाउँदा नपुग भए जतिको रकमलाई बैंक दरको प्रतिशतले गुणा गरी मासिक हर्जाना लगाउँदा १२ ले र दुई हप्ताको हर्जाना लगाउँदा २६ ले भाग गरिने छ ।
७५.	निर्देशन नं. १३ को बुँदा १३.२ को उपबुँदा (१) मा संशोधन ।	सर्वसाधारणबाट निक्षेप परिचालन नगर्ने लघुवित्त वित्तीय संस्थाले आफ्नो कुल निक्षेप दायित्वको न्यूनतम २.५ प्रतिशत तरल सम्पत्तिको रुपमा राख्नु पर्नेछ । तरल सम्पत्ति भन्नाले देहाय बमोजिमको सम्पत्ति सम्भन्नु पर्दछ :-	सर्वसाधारणबाट निक्षेप परिचालन नगर्ने संस्थाले अधिल्लो महिनाको कुल बचत दायित्वको २.५ प्रतिशत तरल सम्पत्तिको व्यवस्था गर्नुपर्नेछ । तरल सम्पत्ति भन्नाले देहाय बमोजिमको सम्पत्ति सम्भन्नु पर्दछ :-
७६.	निर्देशन नं. १३ को बुँदा १३.३ को पहिलो खण्डमा संशोधन ।	सर्वसाधारणको समेत निक्षेप परिचालन गर्ने लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले ४ प्रतिशत वैधानिक तरलता अनुपात कायम गर्नु पर्नेछ । यस प्रयोजनका लागि लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको निम्नानुसारको तरल सम्पत्तिहरू गणना गरिनेछ : (क) नेपाल सरकारको सुरक्षणपत्रमा गरेको लगानी, (ख) अनिवार्य मौज्जात प्रयोजनका लागि नेपाल राष्ट्र बैंकमा राखिएको रकम, (ग) आफ्नो ढुकुटीमा रहेको नगद मौज्जात, (घ) अनिवार्य मौज्जात प्रयोजनका लागि वाणिज्य बैंकहरूमा रहेको रकम, (ङ) राष्ट्रियस्तर बाहेकका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले मागेका वखत प्राप्त हुने गरी अन्य बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूमा राखेको रकम,	१. सर्वसाधारणको समेत निक्षेप परिचालन गर्ने संस्थाले कुल बचत तथा निक्षेप दायित्वको कम्तीमा ४ प्रतिशतले हुने रकम वैधानिक तरलता अनुपात कायम गर्नु पर्नेछ । यस प्रयोजनको लागि वैधानिक तरलतामा संस्थाको निम्नानुसारको तरल सम्पत्ति समावेश गरिने छ । (क) नेपाल सरकारको सुरक्षणपत्रमा गरेको लगानी, (ख) अनिवार्य मौज्जात प्रयोजनको लागि नेपाल राष्ट्र बैंक वा वाणिज्य बैंकमा जम्मा गरेको रकम, (ग) आफ्नो ढुकुटीमा रहेको नगद मौज्जात,

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

७७.	निर्देशन नं. १३ बुँदा १३.३ को उपबुँदा १ मा संशोधन ।	वैधानिक तरलता अनुपात गणना सम्बन्धमा देहाय बमोजिम व्यवस्था गरिएको छ : (१) वैधानिक तरलता अनुपात गणना गर्दा ठीक अधिल्लो महिनाको अन्त्यमा रहेको स्वदेशी निक्षेप दायित्वलाई आधार मानिनेछ ।	२. वैधानिक तरलता अनुपात गणना सम्बन्धमा देहाय बमोजिमको व्यवस्था गरिएको छ । (१) वैधानिक तरलता अनुपात गणना गर्दा ठीक अधिल्लो महिनाको अन्त्यमा कायम रहेको स्वदेशी बचत तथा निक्षेप दायित्वलाई आधार मानिनेछ ।
७८.	निर्देशन नं. १३ को बुँदा १३.३ को उपबुँदा ३ को (४) मा संशोधन ।	(४) उपबुँदा (३) को खण्ड (क), (ख) र (ग) बमोजिम पटक कायम गर्दा प्रत्येक आर्थिक वर्षको लागि अलग अलग पटक कायम गरिनेछ ।	वैधानिक तरलता अनुपात नपुग भएको पटक गणना गर्दा प्रत्येक आर्थिक वर्षको लागि अलग अलग पटक कायम गरिनेछ ।
७९.	निर्देशन नं. १५ को बुँदा १५.२ को उपबुँदा (क) मा संशोधन ।	(क) लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले आफ्ना ग्राहकसँग लिने ब्याजदर अधिकतम् १५ प्रतिशतसम्म निर्धारण गर्न सक्ने छन् ।	(क) लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले आफ्ना ग्राहकसँग लिने ब्याजदर अधिकतम् १५ प्रतिशतसम्म निर्धारण गर्न सक्ने छन् । ब्याजदर सम्बन्धी यो व्यवस्था निर्देशन जारी भएको मिति २०७७/०४/१३ मा बक्यौता रहेका तथा तत्पश्चात प्रवाह भएका/हुने कर्जामा लागू हुनेछ ।
८०.	निर्देशन नं. नं. १६ को बुँदा १६.२ को उपबुँदा (१) मा संशोधन तथा क्रमसंख्या मिलान ।	(१) संस्थाले स्वीकार गर्ने निक्षेपको अवधि, प्रकार आदि सम्पूर्ण नियम तथा कार्यविधिका बारेमा लघुवित्त वित्तीय संस्था आफैले नियम बनाई लागू गर्नेछ । पेन्सन बचत लगायतका आवधिक निक्षेप तथा ऋणीलाई प्रवाह गर्ने ऋणबाट कट्टा गरी लिने जस्ता अनिवार्य बचत संकलन गर्न पाइने छैन । तर, हाल कायम रहेका यस्ता आवधिक बचत निक्षेपलाई भुक्तानी अवधिभर निरन्तरता दिन यस व्यवस्थाले बाधा पुगेको मानिने छैन ।	(१) संस्थाले स्वीकार गर्ने निक्षेपको अवधि, प्रकार आदि सम्पूर्ण नियम तथा कार्यविधिका बारेमा लघुवित्त वित्तीय संस्था आफैले नियम बनाई लागू गर्नु पर्नेछ । (क) पेन्सन बचत लगायतका आवधिक निक्षेप तथा ऋणीलाई प्रवाह गर्ने ऋणबाट कट्टा गरी लिने जस्ता अनिवार्य बचत संकलन गर्न पाइने छैन । साथै, सर्वसाधारणबाट निक्षेप संकलन नगर्ने संस्थाले आफ्नो सदस्यबाट एक भन्दा बढी शीर्षकमा अनिवार्य बचत संकलन गर्न पाइने छैन । तर, हाल कायम रहेका यस्ता आवधिक बचत निक्षेपलाई भुक्तानी अवधिभर निरन्तरता दिन यस व्यवस्थाले बाधा पुगेको मानिने छैन । (ख) यसपूर्व विभिन्न शीर्षकमा अनिवार्य बचत संकलन गरेको भएमा मिति २०७७ पुस मसान्त सम्ममा एकै शीर्षकमा समायोजन गरिसक्नु पर्नेछ ।
८१.	निर्देशन नं. १६ को बुँदा १६.२ को उपबुँदा (३) मा संशोधन ।	(३) संस्थाले लाभांश घोषणा गरेको मितिले ५ वर्षसम्म पनि सम्बन्धित शेयरधनी वा निजको हकवाला सो लाभांश लिन नआएमा त्यस्ता शेयरधनीको लाभांशको विवरण प्रत्येक आर्थिक वर्षको पहिलो महिनाभित्र यस बैंकमा पेश गर्नु पर्नेछ ।	(३) संस्थाले लाभांश घोषणा गरेको मितिले ५ वर्षसम्म पनि सम्बन्धित शेयरधनी वा निजको हकवाला सो लाभांश लिन नआएमा त्यस्ता शेयरधनीको विवरण प्रत्येक आर्थिक वर्षको पहिलो महिनाभित्र सर्वसाधारणको जानकारीको लागीसंस्थाको वेबसाइट प्रकाशन गर्नु पर्नेछ ।
८२.	निर्देशन नं. १६ को बुँदा १६.२ को उपबुँदा (४) ।	(४) संस्थाले उपबुँदा (१) वा (२) बमोजिम चल्ती नभएका वा दावी नपरेका निक्षेपहरू वा वितरण नभएको लाभांशको विवरण माथि उल्लिखित अवधि समाप्त भएको १ महिनाभित्र राष्ट्रियस्तरको पत्रपत्रिकामा कम्तीमा एकपटक प्रकाशन गर्नु	(४) संस्थाले १० वर्षदेखि कारोबार नभएको बचत खाता र हक दावी नपरेको निक्षेपहरू तथा वितरण नभएको लाभांशको विवरण १० वर्ष अवधि समाप्त भएको १ महिनाभित्र राष्ट्रियस्तरको पत्रिकामा कम्तीमा एक पटक प्रकाशन गर्नु पर्नेछ । सूचना प्रकाशित हुँदा समेत त्यस्तो खाता नियमित

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

		पर्नेछ । सूचना प्रकाशित हुँदा समेत त्यस्तो रकम भुक्तानी नभएमा उक्त रकमलाई यस बैंकले तोकिएको खातामा जम्मा गर्नु पर्नेछ ।	नभएमा र निक्षेप रकम भुक्तानी नभएमा उक्त रकमलाई बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३ बमोजिमको बैकिङ्ग विकास कोषमा जम्मा गर्नु पर्नेछ ।
८३.	निर्देशन नं. १६ को बुँदा १६.३ मा उपबुँदा ३ थप गरी क्रम संख्या मिलान ।	नभएको	(३) यसरी सापटी लिएको रकम व्याजदर अन्तरबाट नाफा आर्जन गर्ने गरी कुनै पनि बैंक तथा वित्तीय संस्थाको मुद्दती निक्षेपमा लगानी गर्न पाइने छैन ।
८४.	निर्देशन नं. १६ को बुँदा १६.६ को उपबुँदा (ग) मा संशोधन ।	१६.६ सेवा शुल्क सम्बन्धमा (ग) कर्जाको सीमा वृद्धि/थप गर्दा थप भएको रकममा मात्र र कर्जा नवीकरण गर्दा उपबुँदा (ख) मा उल्लिखित दरको २० प्रतिशतसम्म सेवा शुल्क लिन सकिनेछ ।	१६.६ सेवा शुल्क सम्बन्धमा (ग) कर्जाको सीमा वृद्धि/थप गर्दा थप भएको रकममा मात्र उपबुँदा (ख) मा उल्लिखित दरको २० प्रतिशतसम्म सेवा शुल्क लिन सकिनेछ ।
८५.	निर्देशन नं. १७ को बुँदा १७.२ मा संशोधन ।	थोक कर्जाको कारोबार गर्ने लघुवित्त वित्तीय संस्थाले विपन्न वर्गमा लगानी गर्ने गरी खुद्रा कर्जाको कारोबार गर्ने मध्यस्थकर्ता संस्थालाई उपलब्ध गराएको थोक कर्जा विपन्न वर्गमा लगानी भए नभएको सम्बन्धमा अर्धवार्षिक (पुस र असार मसान्तसम्मको) रुपमा अनुगमन गरी माघ र साउन मसान्तमा सोको विवरण यस बैंकको लघुवित्त प्रवर्द्धन तथा सुपरिवेक्षण विभागमा पठाउनु पर्नेछ ।	थोक कर्जाको कारोबार गर्ने लघुवित्त वित्तीय संस्थाले विपन्न वर्गमा लगानी गर्ने गरी खुद्रा कर्जाको कारोबार गर्ने मध्यस्थकर्ता संस्थालाई उपलब्ध गराएको थोक कर्जा विपन्न वर्गमा लगानी भए नभएको सम्बन्धमा त्रैमासिक (असोज, पुस, चैत र असार मसान्तसम्मको) रुपमा अनुगमन गरी माघ र साउन मसान्तमा सोको विवरण यस बैंकको लघुवित्त संस्था सुपरिवेक्षण विभागमा पठाउनु पर्नेछ ।
८६.	निर्देशन नं. १७ को बुँदा १७.३ मा संशोधन ।	१७.३ प्राथमिकताप्राप्त क्षेत्र कर्जा सम्बन्धी व्यवस्था (१) न्यूनतम कर्जा प्रवाह : लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले अनिवार्य रुपमा आफ्नो कुल कर्जाको एक तिहाइ कर्जा २०७७ असार मसान्तसम्ममा कृषि क्षेत्रमा प्रवाह गर्नुपर्ने छ । (२) अनुगमन तथा हर्जाना : (क) यस व्यवस्था अनुसार कर्जा प्रवाह नगरेमा वा कम प्रवाह गरेमा न्यूनतम रुपमा पुऱ्याउनु पर्ने रकममा हुन आउने नपुग रकममा २०७७ असारमसान्तदेखि नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को दफा ८१ बमोजिम सम्बन्धित लघुवित्त वित्तीय संस्थाले सो गणना अवधिमा कर्जामा लिने अधिकतम ब्याजदरले हुने रकम हर्जाना लगाइनेछ । यसरी हर्जाना लगाउँदा त्यस्तो नपुग रकमको त्रैमासिक रुपमा हुन आउने ब्याज रकम निर्धारण गरी	१७.३ तोकिएको क्षेत्रमा कर्जा सम्बन्धी व्यवस्था (क) संस्थाले अनिवार्य रुपमा आफ्नो कुल कर्जाको एक तिहाइ कर्जा कृषि क्षेत्रमा प्रवाह गर्नुपर्ने छ । (ख) कृषि क्षेत्रमा तोकिए बमोजिम कर्जा प्रवाह नगरेमा वा कम प्रवाह गरेमा नपुग रकममा नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को दफा ८१ बमोजिम कर्जाको अधिकतम ब्याजदरले हुने रकम हर्जाना लगाइने छ । यसरी हर्जाना लगाउँदा त्यस्तो नपुग रकमको त्रैमासिक रुपमा हुन आउने ब्याज रकम निर्धारण गरी सोही बराबरको रकम हर्जाना कायम गरिनेछ । (ग) कृषि क्षेत्रमा प्रवाह भएको कर्जा गणना गर्दा ६ महिनाअधिको कुल बाँकी कर्जा तथा सापटलाई आधारको रुपमा लिइने छ । (घ) कृषि क्षेत्रमा प्रवाह भएको कर्जाको मासिक विवरण महिना समाप्त भएको १५ दिनभित्र संलग्न निर्देशन फा.नं. घ १७.२ र त्रैमासिक विवरण त्रैमासिक अवधि समाप्त भएको एक महिनाभित्र संलग्न निर्देशन फा.नं.घ

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरुलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

		सोही बराबरको रकम हर्जाना कायम गरिनेछ ।	१७.३ अनुरूपको ढाँचामा यस बैंकमा पेश गर्नु पर्नेछ ।
८७.	निर्देशन नं. १८ को बुँदा नं. १८.४ को उप बुँदा ड को खण्ड ३ मा संशोधन ।	(३)संस्थाका सञ्चालक, प्रमुख कार्यकारी अधिकृत तथा नायब प्रमुख कार्यकारी अधिकृत पदबाट हटेको कम्तीमा ६ महिना व्यतीत नभई यस बैंकबाट इजाजतपत्र प्राप्त अन्य संस्थामा संचालक वा अन्य कुनै पनि हैसियतमा काम गर्न नपाउने विद्यमान प्रावधान लागु नहुने,	तर, लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरु एक आपसमा गाभ्ने /गाभिने वा प्राप्ति प्रक्रियामा संलग्न भई एकीकृत कारोबार सञ्चालनको क्रममा वा एकीकृत कारोबार सुरु भएको तीन महिना भित्र पदमुक्त भएका वा सेवामा निरन्तरता नपाएका सञ्चालक, प्रमुख कार्यकारी अधिकृत तथा नायब प्रमुख कार्यकारी अर्को संस्थामा नियुक्त हुन उपर्युक्त व्यवस्थाले बाधा पुऱ्याएको मानिने छैन ।
८८.	निर्देशन नं. १८ को बुँदा नं. १८.४ को उप बुँदा ड को खण्ड ४ थप गरि क्रमसंख्या मिलान ।	नभएको ।	(४) आफ्ना कर्मचारीहरुको तलब, भत्ता तथा सुविधालाई निक्षेपको रुपमा स्वीकार गरी स्रोत परिचालन गर्न सक्ने ।
८९.	निर्देशन नं. १९ मा संशोधन ।	१९. ग्राहक पहिचान सम्बन्धी व्यवस्था लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको हकमा आफ्नो कार्य प्रकृति बमोजिमको ग्राहक स्वीकार प्रक्रिया, ग्राहकको परिचय गर्ने प्रक्रिया, ग्राहकको कारोबारको अनुगमन प्रक्रिया र जोखिम व्यवस्थापन प्रक्रिया जस्ता विषयमा केन्द्रित भई आफ्नो ग्राहक पहिचान (Know your Customers) कार्यविधि तयार गर्नु पर्नेछ । साथै, आफ्नो ग्राहकहरु बीचको कारोबारको अभिलेख (इलेक्ट्रोनिक रेकर्ड समेत) कारोबार समाप्त भएको मितिले ५ वर्षसम्म सुरक्षित राख्नु पर्नेछ ।	निर्देशन नं. १९/०७७ <u>सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी कार्यमा वित्तीय लगानी निवारण सम्बन्धी व्यवस्था</u> संस्थाले सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी लगायत सम्बद्ध कसुरसँग सम्बन्धित वित्तीय अपराध निवारण गर्ने सम्बन्धमा सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनि लाउन्डरिङ्ग) निवारण ऐन, २०६४ (यसपछि यस निर्देशनमा “ऐन” भनिएको) र सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउन्डरिङ्ग) निवारण नियमावली, २०७३ (यसपछि यस निर्देशनमा “नियमावली” भनिएको) मा तोकिएका व्यवस्थाहरुका अतिरिक्त थप व्यवस्थाहरु गर्न जरुरी देखिएको हुँदा सोही ऐनको दफा ७प. र नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को दफा ७९ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी यो निर्देशन जारी गरेको छ । विषय वा प्रसंगले आवश्यक भएकोमा बाहेक ऐन र नियमावलीमा गरिएका व्यवस्थाहरु यस निर्देशनमा उल्लेख गरिएको छैन । १९. ग्राहक पहिचान तथा सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण सम्बन्धी व्यवस्था १९.१ नीति तथा कार्यविधि बनाउनु पर्ने सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनि लाउन्डरिङ्ग) निवारण ऐन, २०६४ को दफा ७ त. को उपदफा (१) बमोजिम लघुवित्त संस्थाले सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनि

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

			<p>लाउन्डरिङ) निवारण सम्बन्धी नीति तथा कार्यविधि बनाई लागू गर्नु पर्नेछ । यस्तो नीति तथा कार्यविधि बनाउँदा सोही दफाको उपदफा (२) मा तोकिएका व्यवस्थाहरूका अतिरिक्त आन्तरिक जिम्मेवारी तथा कार्य विभाजन, जोखिम मूल्याङ्कन प्रणालीको आधार तथा पद्धति, जोखिममा आधारित ग्राहक पहिचान, अद्यावधिक तथा अनुगमन पद्धति र अस्वाभाविक तथा शंकास्पद कारोबारको पहिचान पद्धति समेत समावेश गर्नु पर्नेछ ।</p> <p>१९.२ ग्राहक पहिचान तथा सम्पुष्टि गर्नु पर्ने</p> <p>(१) लघुवित्त संस्थाले सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनि लाउन्डरिङ) निवारण ऐन, २०६४ को दफा ७ क. र सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउन्डरिङ) निवारण नियमावली, २०७३ को नियम ४ तथा ५ बमोजिम ग्राहकको पहिचान तथा सोको सम्पुष्टि गर्नु पर्नेछ । ग्राहक पहिचान तथा सम्पुष्टि सम्बन्धी नीति तथा कार्यविधि बनाई ग्राहकको पहिचान तथा सोको सम्पुष्टि हुने सुनिश्चितताका आधारमा विद्युतीय माध्यमबाट समेत खाता खोल्न वा व्यावसायिक सम्बन्ध स्थापित गर्न सकिनेछ । यस्तो कार्यविधिले विद्युतीय माध्यमबाट प्राप्त गर्न सकिने आवश्यक कागजात तथा विवरणहरूको सूची, सही कागजात तथा विवरणहरू प्राप्त गर्न भरपर्दो विद्युतीय माध्यम र नियमित रूपमा सम्पुष्टि गरिने विधि समेत तय गरेको हुनुपर्नेछ । विद्युतीय माध्यमबाट गरिने कारोबारमा हुनसक्ने जोखिम एवं दुरुपयोगबाट सुरक्षित रहन बैंक वा वित्तीय संस्थाले पर्याप्त उपायहरू अवलम्बन गर्नुपर्नेछ ।</p> <p>(२) लघुवित्त संस्थाले आफ्नो कार्यप्रकृति बमोजिमको ग्राहक स्वीकार प्रक्रिया, ग्राहकको परिचय गर्ने प्रक्रिया, ग्राहकको कारोबारको अनुगमन गर्ने प्रक्रिया र जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धी प्रक्रिया जस्ता विषयमा केन्द्रित भई आफ्नो ग्राहक पहिचान (Know Your Customers) कार्यविधि तयार गर्नु पर्नेछ । साथै, आफ्नो ग्राहकहरू बीचको कारोबारको अभिलेख (इलेक्ट्रोनिक रेकर्ड समेत) कारोबार समाप्त भएको मितिले ५ वर्षसम्म सुरक्षित राख्नु पर्नेछ ।</p> <p>(३) कुनै प्राकृतिक व्यक्तिको कारोबारमा परिवार बाहेक अन्य कुनै व्यक्ति वास्तविक धनीको रूपमा रहेको शंका लागेमा सोको समेत पहिचान गर्नु पर्नेछ ।</p> <p>(४) कुनै पनि खातामा सम्बन्धित खाता सञ्चालक बाहेक अन्य कुनै व्यक्तिले रु.१ लाख भन्दा बढी रकम नगदै जम्मा गर्न आएमा रकम</p>
--	--	--	---

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

			<p>जम्मा गर्ने व्यक्तिको पहिचान खुल्ने कागजात लिई नगद जम्मा गर्नुको प्रयोजन समेत खुलाउनु पर्नेछ ।</p> <p>(५) ग्राहकको खाता खोल्ने सिलसिलामा सूचक संस्थाले सम्बन्धित ग्राहकमा निहित जोखिमको आधारमा देहाय बमोजिमका व्यक्तिहरूको ल्याप्चे सहिछाप वा Bio-Metric लिनु पर्नेछ :</p> <p>(क) प्राकृतिक व्यक्तिको हकमा खातावाला र खाता सञ्चालक व्यक्ति अन्य रहेकोमा निजको समेत । तर, नावालकको हकमा खाता सञ्चालकको मात्र लिन बाधा पर्ने छैन ।</p> <p>(ग) ग्राहक पहिचान तथा सम्पुष्टि गर्दा यस निर्देशनको अनुसूची १९.१ मा तोकिएका कागजात तथा विवरणहरू लिनु पर्नेछ । साथै, ऐन, नियमावली तथा यस निर्देशन बमोजिम ग्राहक पहिचान तथा सम्पुष्टि गर्दा सम्बन्धित ग्राहकमा निहित जोखिमको आधारमा थप कागजात तथा विवरणहरू लिन आवश्यक देखिएमा सो समेत लिनु पर्नेछ ।</p> <p>१९.३ सूचीकृत व्यक्ति पहिचान गर्नु पर्ने</p> <p>लघुवित्त संस्थाले सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनि लाउन्डरिङ) निवारण ऐन, २०६४ को परिच्छेद ६ ख. अन्तर्गतको दफा २९ ड. को उपदफा (३) बमोजिम नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालयले प्रकाशित गर्ने सूची नियमित रूपमा हेर्नु पर्नेछ र सो सूचीमा सूचीकृत व्यक्ति, समूह वा संगठित संस्था आफ्नो ग्राहक भए/नभएको यकीन गरी आदेशानुसारको कार्य गर्नु पर्नेछ ।</p> <p>१९.४ वास्तविक धनी पहिचान गर्नु पर्ने</p> <p>लघुवित्त संस्थाले सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनि लाउन्डरिङ) निवारण ऐन, २०६४ को दफा ७ ग. तथा सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउन्डरिङ) निवारण नियमावली, २०७३ को नियम ६ बमोजिम वास्तविक धनीको पहिचान गर्न संयन्त्रको स्थापना गर्नु पर्नेछ । यसका लागि ग्राहकबाट सूचना लिने वा स्वःघोषणा गर्न लगाउने तथा सार्वजनिक रूपमा उपलब्ध सूचना एवं सामाजिक सञ्जालमा उपलब्ध सूचनाहरूको विश्लेषण गर्ने र प्रचलित कानुन बमोजिम राखिएको अभिलेखबाट सूचना लिने तथा व्यवसायिक रूपमा उपलब्ध तथ्याङ्क (Data Base) लिन सकिने छ ।</p> <p>१९.५ सरलीकृत ग्राहक पहिचान सम्बन्धी व्यवस्था</p> <p>लघुवित्त संस्थाले सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनि लाउन्डरिङ) निवारण ऐन, २०६४ को दफा ७ च. तथा सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउन्डरिङ) निवारण</p>
--	--	--	--

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

			<p>नियमावली, २०७३ को नियम ९ बमोजिम तथा कम जोखिमयुक्त ग्राहकको हकमा सरलीकृत ग्राहक पहिचानको प्रक्रिया अवलम्बन गर्न सक्नेछ। यसरी सरलीकृत ग्राहक पहिचान तथा सो को सम्पुष्टि गर्दा सरलीकृत प्रकृया, फाराम र विवरण मात्र प्रयोग गर्नु पर्नेछ।</p> <p>१९.६ ग्राहक तथा वास्तविक धनी पहिचान अद्यावधिक गर्नु पर्ने</p> <p>लघुवित्त संस्थाले सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनि लाउन्डरिङ) निवारण ऐन, २०६४ को दफा ७ छ. को उपदफा (१) बमोजिम विद्यमान ग्राहक तथा वास्तविक धनीको सम्बन्धमा विवरण राखी आवश्यक परेको बखत जुनसुकै समयमा परीक्षण तथा विश्लेषण गर्न वा नियमनकारी निकायले माग गरेको बखत तोकिए बमोजिमको ढाँचामा उपलब्ध गराउन सक्ने गरी जोखिमको आधारमा संस्थाले निर्धारण गरे अनुसारको समय अन्तरालमा पहिचान अद्यावधिक गर्नु पर्नेछ। यसका लागि संस्थाको कुनै पदाधिकारी वा कर्मचारीले ग्राहकको बारेमा प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष, औपचारिक वा अनौपचारिक रूपमा प्राप्त गरेको सूचनाको विश्लेषण गरी ग्राहक पहिचानलाई अद्यावधिक गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ।</p> <p>१९.७ जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धमा :</p> <ol style="list-style-type: none">(१) लघुवित्त संस्थाले ऐनको दफा ७घ. बमोजिम जोखिमको पहिचान, मूल्याङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्नु पर्नेछ।(२) उपबुँदा नं.(१) बमोजिम पहिचान गरिएको जोखिमलाई उच्च तथा न्यून जोखिममा वर्गीकरण गर्नु पर्नेछ। सम्बन्धित बैंक वा वित्तीय संस्थाले आवश्यकता अनुसार जोखिमको समीक्षाको आधारमा थप वर्गीकरण गर्न सक्नेछन्।(३) संस्थाले AML/CFT सम्बन्धी जोखिमको विश्लेषण अद्यावधिक गरी सोही बमोजिम नीति तथा कार्यविधिमा आवश्यक परिमार्जन गर्नु पर्नेछ। साथै, संस्थाले जोखिमको मूल्याङ्कन गरेको र उक्त मूल्याङ्कन जोखिम बमोजिम भए/नभएको यकिन गरी प्रतिवेदन तयार गर्नु पर्नेछ।(४) बैंक तथा वित्तीय संस्थाले माथिको बुँदा नं ३ बमोजिमको जोखिम मुल्याङ्कन प्रतिवेदन लघुवित्त संस्था सुपरिवेक्षण
--	--	--	---

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

			<p>विभागमा आर्थिक वर्ष समाप्त भएको पहिलो त्रयमासभित्र अनिवार्य रूपमा पेश गर्नु पर्नेछ।</p> <p>(५) सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण सम्बन्धी व्यवस्था बमोजिमको संस्थागत तथा क्षेत्रगत जोखिम मुल्यांकन सम्बन्धी प्रतिवेदन पहिलो पटकका लागि २०७८ साल असार महिना भित्र सम्पन्न गरी सोको प्रतिवेदन सम्बन्धित सुपरिवेक्षण विभागमा पेश गर्नु पर्नेछ।</p> <p>१९.८ विद्युतीय माध्यमबाट सूचना दिनु पर्ने</p> <p>लघुवित्त संस्थाले नेपाल राष्ट्र बैंक, वित्तीय जानकारी इकाईमा पेश गर्नुपर्ने सूचना वा विवरण वित्तीय जानकारी इकाईले तोकेको मिति देखि नियमितरूपमा विद्युतीय माध्यमबाट दिनु पर्नेछ। यसका लागि संस्थाको कोर बैकिङ सिस्टम वा अन्य विद्युतीय माध्यममा ग्राहकको विवरण समयमै अद्यावधिक गर्नुपर्नेछ।</p> <p>१९.९ वायर स्थानान्तरण सम्बन्धी कार्य गर्न सक्ने</p> <p>लघुवित्त संस्थाले सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनि लाउन्डरिङ) निवारण ऐन, २०६४ को दफा ७ ठ. बमोजिम हुने गरी वायर स्थानान्तरण सम्बन्धी कार्य गर्न सक्नेछ। तर आवश्यक विवरणहरू नखुलेको वायर स्थानान्तरण सम्बन्धी कारोबार शंकास्पद लागेमा त्यस्तो वायर स्थानान्तरणलाई अस्वीकार वा स्थगित गरी तत्काल सम्बन्धित निकायमा जानकारी गराउनु पर्नेछ।</p> <p>१९.१० निरन्तर अनुगमन गर्नु पर्ने</p> <p>लघुवित्त संस्थाले सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनि लाउन्डरिङ) निवारण ऐन, २०६४ को दफा ७ भ. बमोजिम ग्राहक तथा कारोबारको निरन्तर अनुगमन (Ongoing Due Diligence) गर्नु पर्नेछ।</p> <p>१९.११ सीमा कारोबार सम्बन्धी व्यवस्था</p> <p>(१) लघुवित्त संस्थासँग कुनै व्यक्ति वा संस्थाले सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनि लाउन्डरिङ) निवारण ऐन, २०६४ को दफा १० क. बमोजिम देहायको सीमा (Threshold) भन्दा बढी स्वदेशी वा विदेशी मुद्राको कारोबार गरेमा त्यस्तो कारोबारको विवरण कारोबार भएको मितिले १५ दिनभित्र संलग्न अनुसूची १९.१ बमोजिमको ढाँचामा नेपाल राष्ट्र बैंक, वित्तीय जानकारी इकाईमा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ र देहायका कारोबारको लागि छुट्टाछुट्टै TTR (Threshold Transaction Reporting) विवरण पेश</p>
--	--	--	---

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

			<p>गर्नु पर्नेछ।</p> <p>(क) एकै पटक वा पटक पटक गरी एक दिनमा एउटा खातामा गरिएको रु.१० लाख भन्दा बढीको नगद जम्मा वा खर्च कारोबार,</p> <p>(ख) एक ग्राहकले एकै पटक वा पटक पटक गरी एक दिनमा रु.१० लाख भन्दा बढीको रकम बराबर नेपालको सीमा वारपार हुने गरी गरेको विद्युतीय वा अन्य स्थानान्तरण,</p> <p>(ग) एक ग्राहकले एकै पटक वा पटक पटक गरी एक दिनमा गरेको रु.५ लाख भन्दा बढी रकमको नगदमा सट्टी गरिएको विदेशी मुद्रा कारोबार।</p> <p>(नोट:-बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले सीमा कारोबारलाई दुई प्रकार (TTR-Cash and TTR-Cross Border) मा वर्गीकरण गरी सीमा कारोबार प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।</p> <p>सीमा कारोबार सम्बन्धी अन्य व्यवस्था यस बैंकको वेबसाइट www.nrb.org.np मा रहेको TTR Guideline मा उल्लेख भए अनुसार हुनेछ।)</p> <p>(२) यस बुँदामा जुनसुकै उल्लेख भए तापनि लघुवित्त संस्थाले संस्थागत रूपमा आफ्नै वा इजाजतपत्रप्राप्त अन्य बैंक तथा वित्तीय संस्था वा सरकारी निकायसँग गरेको कारोबार, इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाले आफ्नो ग्राहकलाई प्रचलित कानून बमोजिम कर्जा वा सुविधा प्रदान गरेको कारोबार, संस्थाले आफ्ना कर्मचारीलाई दिएको सेवा सुविधा वापतको कारोबारको विवरण नेपाल राष्ट्र बैंक, वित्तीय जानकारी इकाईमा पठाउन आवश्यक हुने छैन। तर छुट दिइएका यी कारोबारहरूको हकमा शंकास्पद कारोबारको पहिचान गर्न र सो बमोजिमको विवरण तयार गरी वित्तीय जानकारी इकाईमा पठाउन छुट दिइएको मानिने छैन।</p> <p>१९.१२ शंकास्पद कारोबार पहिचान गर्नु पर्ने</p> <p>(१) लघुवित्त संस्थाले सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनि लाउन्डरिङ) निवारण ऐन, २०६४ को दफा ७ ढ. को उपदफा (१) मा उल्लेखित खास कारोबारको सम्बन्धमा शंकास्पद कारोबार पहिचान गर्ने प्रणालीको विकास गर्नु</p>
--	--	--	---

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

			<p>पर्नेछ ।</p> <p>(२) लघुवित्त संस्थाले सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनि लाउन्डरिङ) निवारण ऐन, २०६४ को दफा ७ ध. बमोजिमको अवस्थाहरू विद्यमान भएमा शंकास्पद कारोबार सम्बन्धी प्रतिवेदन संलग्न अनुसूची १९.२ बमोजिमको ढाँचामा तयार गरी ३ दिनभित्र नेपाल राष्ट्र बैंक, वित्तीय जानकारी इकाईमा पेश गर्नु पर्नेछ । सो प्रतिवेदन तयार गर्दा वित्तीय जानकारी इकाईले जारी गरेको मापदण्डलाई आधार मान्नु पर्नेछ ।</p> <p>(नोट:- शंकास्पद कारोबार सम्बन्धी अन्य व्यवस्था यस बैंकको वेबसाइट www.nrb.org.np मा रहेको STR Guideline मा उल्लेख भए अनुसार हुनेछ ।)</p> <p>(३) शंकास्पद कारोबारको पहिचान, प्रतिवेदन लगायतका व्यवस्था अवलम्बन गर्दा जोखिमको मूल्याङ्कन, ग्राहक पहिचान, कारोबार र जोखिममा आधारित प्रणालीको आधारमा गर्नु पर्दछ । शंकास्पद कारोबारलाई बैंक तथा वित्तीय संस्थाले प्रारम्भिक विश्लेषण गरी STR-PEP, STR-High, STR-Medium and STR-Low मा वर्गीकरण गरी शंकास्पद कारोबार प्रतिवेदन वित्तीय जानकारी इकाईमा पेश गर्नुपर्नेछ ।</p> <p>(४) बैंक तथा वित्तीय संस्थाले ग्राहकद्वारा शंकास्पद कारोबार गर्ने प्रयास र निजको शंकास्पद गतिविधिको समेत पहिचान गर्ने प्रणाली विकास गर्नुपर्नेछ । साथै त्यस्तो शंकास्पद गतिविधि सम्बन्धी प्रतिवेदन (Suspicious Activity Report- SAR) यसै निर्देशनको अनुसूची १९.२ बमोजिमको ढाँचामा तयार गरी ३ दिनभित्र वित्तीय जानकारी इकाई समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।</p> <p>१९.१३ सूचनाको गोप्यता कायम गर्नु पर्ने</p> <p>लघुवित्त संस्थाका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूले सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनि लाउन्डरिङ) निवारण ऐन, २०६४, सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउन्डरिङ) निवारण नियमावली, २०७३ तथा यस निर्देशन बमोजिम तयार गरिएका प्रतिवेदन, कागजात, अभिलेख, विवरण, सूचना तथा जानकारी ग्राहक वा अन्य कुनै व्यक्तिलाई थाहा दिनु हुँदैन । कसैले ग्राहक वा अन्य कुनै व्यक्तिलाई कुनै प्रतिवेदन, कागजात, अभिलेख, विवरण, सूचना वा जानकारी उपलब्ध गराएको पाइएमा सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनि लाउन्डरिङ) निवारण ऐन, २०६४ को दफा ३७ बमोजिम बचाऊ हुने अवस्थामा बाहेक अन्य अवस्थामा</p>
--	--	--	--

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

			<p>दफा ४४ क. बमोजिम सजाय हुनेछ।</p> <p>१९.१४ आन्तरिक नियन्त्रण सम्बन्धी व्यवस्था</p> <p>लघुवित्त संस्थाले सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनि लाउन्डरिङ) निवारण ऐन, २०६४ को दफा ७ त. को उपदफा (३) बमोजिम ऐन, सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउन्डरिङ) निवारण नियमावली, २०७३ र यस निर्देशन बमोजिमको दायित्व निरन्तर रूपमा पूरा गर्न व्यवस्थापन स्तरको कार्यान्वयन अधिकारी नियुक्त गरी निजको नाम, ठेगाना, योग्यता, सम्पर्क नम्बर, इमेल लगायतका विवरण यस बैंकको वित्तीय जानकारी इकाई समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ। साथै, कार्यान्वयन अधिकारी परिवर्तन भएमा वा निजको कार्य विवरणमा परिवर्तन भएमा सो को समेत जानकारी पठाउनु पर्नेछ। निजले उपरोक्त ऐन तथा नियमावली र यस निर्देशन बमोजिमको कार्य प्रभावकारी रूपमा गर्न नीति, कार्यविधि र प्रणाली मस्यौदा तर्जुमा गरी पेश गर्ने, विभाग, पदाधिकारी तथा कर्मचारीबाट ऐन, नियमावली र यस निर्देशन बमोजिम प्राप्त अस्वाभाविक वा शंकास्पद कारोबार सम्बन्धी सूचना विश्लेषण तथा जाँचबुझ गर्ने तथा कानूनी व्यवस्थाको कार्यान्वयन भए/नभएको अनुगमन गरी प्रतिवेदन पेश गर्ने Focal Point को रूपमा कार्य गर्नु पर्नेछ।</p> <p>१९.१५ अभिलेख व्यवस्थापन सम्बन्धी व्यवस्था</p> <p>लघुवित्त संस्थाले सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनि लाउन्डरिङ) निवारण ऐन, २०६४ को दफा ७ द. र सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउन्डरिङ) निवारण नियमावली, २०७३ को नियम १२ बमोजिम तयार गरिएका विवरण, सूची, जानकारी, प्रतिवेदन, अभिलेख, सूचनाहरू पाँच वर्षसम्म सुरक्षित राख्नु पर्नेछ। साथै, उपरोक्त विवरणहरू आवश्यक परेको बखत तत्काल उपलब्ध गराउन सकिने गरी विद्युतीय माध्यममा समेत अभिलेख राख्नु पर्नेछ। यसरी राखेको अभिलेख कानूनी कारवाहीको सिलसिलामा प्रमाण स्वरूप प्रयोग गर्न सकिने गरी दुरुस्त राख्नु पर्नेछ।</p> <p>१९.१६ कारवाही तथा सजाय सम्बन्धी व्यवस्था</p> <p>(१) सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनि लाउन्डरिङ) निवारण ऐन, २०६४, सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउन्डरिङ) निवारण नियमावली, २०७३ तथा यस निर्देशनको प्रभावकारी कार्यान्वयन नगर्ने लघुवित्त संस्था र त्यस्तो संस्थाका कर्मचारी तथा पदाधिकारीलाई सोही ऐन बमोजिम कारवाही हुनेछ।</p>
--	--	--	--

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरुलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

			(२) उपबुँदा नं.१ बमोजिम कारवाही गर्दा ऐन, नियमावली तथा निर्देशनको पालना नभएको अवस्था, उल्लघनको मात्रा र सो बाट पर्न सक्ने प्रणालीगत प्रभाव लगायतका विषयको गाम्भीर्यताका आधारमा यस बैंकले देहाय बमोजिमको कारवाहीहरु गर्न सक्नेछ ।															
			<table border="1"> <thead> <tr> <th>क्र. सं.</th> <th>पालना नभएको व्यवस्था</th> <th>कारवाही</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>१</td> <td>नीति तथा कार्यविधि नभएमा</td> <td>(क) पहिलो पटकका लागि स्पष्टीकरण सोधिने । (ख) दोस्रो पटकदेखि रु. १० लाख वा गाम्भीर्यताको आधारमा रु. ५ करोडसम्म जरिवाना गर्ने ।</td> </tr> <tr> <td>२</td> <td>ग्राहक पहिचान सम्बन्धी व्यवस्था कार्यान्वयन नभएमा</td> <td>(क) पहिलो पटकका लागि स्पष्टीकरण सोधिने । (ख) दोस्रो पटकका लागि रु. १० लाख जरिवाना गर्ने । (ग) तेश्रो पटकदेखि रु. ५० लाख वा गाम्भीर्यता अनुसार थप जरिवाना गर्ने ।</td> </tr> <tr> <td>३</td> <td>जानीबुझी बेनामी वा काल्पनिक नाममा कारोबार गरेको पाइएमा</td> <td>(क) रु. ५० लाख वा गाम्भीर्यता अनुसार थप जरिवाना गर्ने ।</td> </tr> <tr> <td>४</td> <td>ऐनको परिच्छेद ६ख को व्यवस्था पालना भएको नपाइएमा</td> <td>(क) पहिलो पटकका लागि रु. २० लाख जरिवाना गर्ने । (ख) दोस्रो पटकका लागि रु. ५० लाख जरिवाना गर्ने । (ग) तेश्रो पटकदेखि रु. २ करोड वा गाम्भीर्यता अनुसार रु. ५ करोडसम्म जरिवाना गर्ने । (घ) पटक पटक प्रणालीगत समस्या भएमा कारोबार वा व्यवसायमा आंशिक वा पूर्ण रोक लगाउने वा इजाजतपत्र</td> </tr> </tbody> </table>	क्र. सं.	पालना नभएको व्यवस्था	कारवाही	१	नीति तथा कार्यविधि नभएमा	(क) पहिलो पटकका लागि स्पष्टीकरण सोधिने । (ख) दोस्रो पटकदेखि रु. १० लाख वा गाम्भीर्यताको आधारमा रु. ५ करोडसम्म जरिवाना गर्ने ।	२	ग्राहक पहिचान सम्बन्धी व्यवस्था कार्यान्वयन नभएमा	(क) पहिलो पटकका लागि स्पष्टीकरण सोधिने । (ख) दोस्रो पटकका लागि रु. १० लाख जरिवाना गर्ने । (ग) तेश्रो पटकदेखि रु. ५० लाख वा गाम्भीर्यता अनुसार थप जरिवाना गर्ने ।	३	जानीबुझी बेनामी वा काल्पनिक नाममा कारोबार गरेको पाइएमा	(क) रु. ५० लाख वा गाम्भीर्यता अनुसार थप जरिवाना गर्ने ।	४	ऐनको परिच्छेद ६ख को व्यवस्था पालना भएको नपाइएमा	(क) पहिलो पटकका लागि रु. २० लाख जरिवाना गर्ने । (ख) दोस्रो पटकका लागि रु. ५० लाख जरिवाना गर्ने । (ग) तेश्रो पटकदेखि रु. २ करोड वा गाम्भीर्यता अनुसार रु. ५ करोडसम्म जरिवाना गर्ने । (घ) पटक पटक प्रणालीगत समस्या भएमा कारोबार वा व्यवसायमा आंशिक वा पूर्ण रोक लगाउने वा इजाजतपत्र
क्र. सं.	पालना नभएको व्यवस्था	कारवाही																
१	नीति तथा कार्यविधि नभएमा	(क) पहिलो पटकका लागि स्पष्टीकरण सोधिने । (ख) दोस्रो पटकदेखि रु. १० लाख वा गाम्भीर्यताको आधारमा रु. ५ करोडसम्म जरिवाना गर्ने ।																
२	ग्राहक पहिचान सम्बन्धी व्यवस्था कार्यान्वयन नभएमा	(क) पहिलो पटकका लागि स्पष्टीकरण सोधिने । (ख) दोस्रो पटकका लागि रु. १० लाख जरिवाना गर्ने । (ग) तेश्रो पटकदेखि रु. ५० लाख वा गाम्भीर्यता अनुसार थप जरिवाना गर्ने ।																
३	जानीबुझी बेनामी वा काल्पनिक नाममा कारोबार गरेको पाइएमा	(क) रु. ५० लाख वा गाम्भीर्यता अनुसार थप जरिवाना गर्ने ।																
४	ऐनको परिच्छेद ६ख को व्यवस्था पालना भएको नपाइएमा	(क) पहिलो पटकका लागि रु. २० लाख जरिवाना गर्ने । (ख) दोस्रो पटकका लागि रु. ५० लाख जरिवाना गर्ने । (ग) तेश्रो पटकदेखि रु. २ करोड वा गाम्भीर्यता अनुसार रु. ५ करोडसम्म जरिवाना गर्ने । (घ) पटक पटक प्रणालीगत समस्या भएमा कारोबार वा व्यवसायमा आंशिक वा पूर्ण रोक लगाउने वा इजाजतपत्र																

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरुलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

				निलम्बन वा खारेज गर्ने सम्मको कारवाही गर्ने ।
			५	उच्चपदस्थ ब्यक्तिको पहिचान हुने प्रणालीको व्यवस्था नभएमा (क) पहिलो पटकका लागि रु. १० लाख जरिवाना गर्ने । (ख) दोस्रो पटकका लागि रु. २० लाख जरिवाना गर्ने । (ग) तेस्रो पटकदेखि रु. १ करोड वा गाम्भीर्यता अनुसार रु. ५ करोडसम्म जरिवाना गर्ने ।
			६	वास्तविक धनीको पहिचान गर्ने, वृहत ग्राहक पहिचान गर्ने तथा ग्राहक पहिचान अद्यावधिक गर्ने व्यवस्था नभएमा (क) पहिलो पटकका लागि रु. १० लाख जरिवाना गर्ने । (ख) दोस्रो पटकका लागि रु. २० लाख जरिवाना गर्ने । (ग) तेस्रो पटकदेखि रु. १ करोड वा गाम्भीर्यता अनुसार रु. ५ करोडसम्म जरिवाना गर्ने ।
			७	सम्पत्ति शुद्धिकरण निवारण सम्बन्धी समितिले तोकेको बमोजिम कार्य गरेको नपाइएमा (क) रु. १० लाख वा गाम्भीर्यता अनुसार थप जरिवाना गर्ने ।
			८	वायर ट्रान्सफर र रेमिटान्स गर्दा ग्राहकको पहिचान हुन नसकेमा (क) रु. १० लाख वा कारोवार रकम जुन बढी हुन्छ सो बराबर वा गाम्भीर्यता अनुसार थप जरिवाना गर्ने ।
			९	वायर ट्रान्सफर र रेमिटान्स गर्दा वास्तविक धनीको पहिचान हुन नसकेमा (क) रु. २० लाख वा कारोवार रकम जुन बढी हुन्छ सो बराबर वा गाम्भीर्यता अनुसार थप ।
			१०	यस निर्देशन बमोजिम AML/CFT का विधि (Measures) (क) रु. १० लाख वा कारोवार रकम जुन बढी हुन्छ सो बराबर वा गाम्भीर्यता अनुसार थप जरिवाना गर्ने ।

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरुलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

			लाई रुजु/यकिन नगरी करेस्पण्डेन्ट बैकिङ्ग सम्बन्धी कारोवार गरेमा	
११	निरन्तर सम्बन्धी नभएमा	अनुगमन व्यवस्था		(क) पहिलो पटकका लागि रु. १० लाख जरिवाना गर्ने । (ख) दोस्रो पटकदेखि रु. २० लाख वा गाम्भीर्यता अनुसार थप जरिवाना गर्ने ।
१२	सीमा विवरण जानकारी तोकिएको पेश नगरेमा	कारोवारको वित्तीय इकाईमा समयमा		(क) पहिलो पटकका लागि रु. २० लाख जरिवाना गर्ने । (ख) दोस्रो पटकका लागि रु. ५० लाख जरिवाना गर्ने । (ग) तेस्रो पटकदेखि रु. १ करोड वा गाम्भीर्यता अनुसार रु. ५ करोडसम्म जरिवाना गर्ने ।
१३	शंकास्पद पहिचान संयन्त्र/प्रणाली नभएमा शंकास्पद प्रतिवेदन ढाँचा र समयमा पेश नगरेमा	कारोवारको गर्ने तथा तोकिएको पेश नगरेमा		(क) पहिलो पटकका लागि रु. २० लाख जरिवाना गर्ने । (ख) दोस्रो पटकका लागि रु. ५० लाख जरिवाना गर्ने । (ग) तेस्रो पटकदेखि रु. १ करोड वा गाम्भीर्यता अनुसार रु. ५ करोडसम्म जरिवाना गर्ने ।
१४	कार्यान्वयन अधिकारीको नगरेमा	व्यवस्था		(क) रु. २० लाख जरिवाना गर्ने ।
१५	सम्पत्ति निवारण समितिले पेश गर्नुपर्ने प्रतिवेदन पेश नगरेमा संचालक समितिले	शुद्धिकरण सम्बन्धी समयमा तथा समितिले		(क) पहिलो पटकका लागि स्पष्टीकरण सोधिने । (ख) दोस्रो पटकका लागि रु. १० लाख जरिवाना गर्ने । (ग) तेस्रो पटकदेखि रु. ५० लाख वा गाम्भीर्यता अनुसार थप जरिवाना गर्ने ।

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरुलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

				गर्नुपर्ने समीक्षा नगरेमा						
१६	संस्थागत तथा कर्मचारीको अभिवृद्धि नगरेमा	क्षमता								(क) पहिलो पटकका लागि स्पष्टीकरण सोधिने । (ख) दोस्रो पटकका लागि रु. १० लाख जरिवाना गर्ने । (ग) तेश्रो पटकदेखि रु. २० लाख वा गाम्भीर्यरता अनुसार थप जरिवाना गर्ने ।
१७	तोकिएका विवरणहरुको अभिलेख नराखिएमा वा तोकिएको समयसम्म सुरक्षित नराखिएमा									(क) पहिलो पटकका लागि स्पष्टीकरण सोधिने । (ख) दोस्रो पटकका लागि रु. १० लाख जरिवाना गर्ने । (ग) तेश्रो पटकदेखि रु. २० लाख वा गाम्भीर्यरता अनुसार थप जरिवाना गर्ने ।
अनुसूची १९.१										
Name of MFI:										
Address:										
Threshold Transaction Report (TTR)										
S. No.	Name	address of the person holding account (including legal)	Branch	Date of Transaction	Nature of Transaction	Account Type	Account No.	Amount Involved	Source of Fund/Purpose	Remarks

अनुसूची १९.२

Suspicious Transaction Report (STR)

A. Reporting Institution:

1.

Name of the Institution/Branch:

B. Details of Customer:

1. a. Name of the Main account holder/s/customer:

b. Suspected beneficial owner:

2 a.

Permanent Address:

b. Present Address:

3.

Profession (As per KYC):

4.

Nationality:

5.

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरुलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

			<p>Other account(s) number (if any):</p> <p>6. <input type="text"/></p> <p>Other business (if any):</p> <p>7. a. <input type="text"/></p> <p>Citi <input type="text"/></p> <p>zens <input type="text"/></p> <p>hip <input type="text"/></p> <p>No./Passport No./ Other ID No./Regd. No.:</p> <p>b. Issue Date and Place:</p> <p>c. Issuing Agency/Authority:</p> <p>8. a. <input type="text"/></p> <p>Father' Name <input type="text"/></p> <p>b. <input type="text"/></p> <p>Mothe <input type="text"/></p> <p>r's <input type="text"/></p> <p>Name <input type="text"/></p> <p>c. Spouse Name</p> <p>d. Grand Father's Name</p> <p>e. Chairman/MD/Proprietor</p> <p>9. Date <input type="text"/></p> <p>of <input type="text"/></p> <p>Birt <input type="text"/></p> <p>h (Natural Person)/ Date</p> <p>of establishment(Legal Person):</p> <p>C. Details of Customer Account: <input type="text"/></p> <p>1. Account Number</p> <p>2. <input type="text"/></p> <p>Nature of the account</p>
--	--	--	--

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरुलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

			<p>(Current/savings /loan/other, please specify)</p> <p>3. Nature of Ownership: <input style="width: 100%;" type="text"/></p> <p>(Individual/Proprietorship/ Partnership/Company/Other)</p> <p>4. Names of Proprietor/Directors/ Partners etc. <input style="width: 100%;" type="text"/></p> <p>5. Date of Account Opening <input style="width: 100%;" type="text"/></p> <p>6. Other Account(s) Number (Related Parties): <input style="width: 100%;" type="text"/></p> <p>D. Transaction</p> <p>a. Transaction Details (Account wise)</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <thead> <tr> <th style="width: 15%;">Account No.</th> <th style="width: 10%;">Year</th> <th style="width: 15%;">Total Transaction No.</th> <th style="width: 10%;">Total Dr. Amount</th> <th style="width: 10%;">Total Transaction No.</th> <th style="width: 10%;">Total Cr. Amount</th> <th style="width: 10%;">Closing Balance</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Total up to now</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>Please fill the transaction from opening to present date, total of Dr. & Cr. (No. & Amount) exclude returned cheques/reverse entries/any other correcting items.</p> <p>b. Details of Loan and any other business and transactions with BFI</p> <p>E. Reasons for considering the transaction(s) as unusual/suspicious?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Summary of suspicious activities • Analysis/ Examination 	Account No.	Year	Total Transaction No.	Total Dr. Amount	Total Transaction No.	Total Cr. Amount	Closing Balance																						Total up to now						
Account No.	Year	Total Transaction No.	Total Dr. Amount	Total Transaction No.	Total Cr. Amount	Closing Balance																																
Total up to now																																						

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरुलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

		<p style="text-align: center;">• Possible Linkage</p> <p>F. Suspicious Activity Information/Suspected Predicate Offence: Summarize characterization of suspicious activity/please specify the predicate offence (As per Act and FATF Guideline):</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">Money Laundering</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">Terrorist Financing</td> </tr> </table> <p>Possible Predicate Offence (Tick in the box)</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">Participation in an organized criminal group and racketeering</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">Tax (including direct and indirect)</td> </tr> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">Disruptive (terrorist) act and terrorism</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">Extortion</td> </tr> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">Trafficking in person and migrant smuggling</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">Piracy</td> </tr> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">Any kinds of sexual exploitation including the children</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">Insider Dealing and Market Manipulation in securities and commodities market related</td> </tr> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">Illicit trafficking in narcotic drugs and psychotropic substances</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">Ancient monument conservation related</td> </tr> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">Illicit trafficking in arms and ammunition</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">Forest, National park and wild animals preservation related</td> </tr> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">Illicit trafficking in stolen and other goods</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">Money, banking, finance, foreign exchange, negotiable instruments, insurance, cooperatives related</td> </tr> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">Corruption and bribery</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">Black marketing, consumer protection, competition, supply</td> </tr> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">Fraud</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">Election related</td> </tr> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">Forgery</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">Communication, broadcasting, advertisement related</td> </tr> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">Counterfeiting of coin and currency</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">Transportation, education, health, medicine, foreign employment related</td> </tr> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">Counterfeiting and piracy of products, or imitation, illegal copy or theft of products</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">Firm, partnership, company, association related</td> </tr> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">Environmental crime</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">Real estate and property related</td> </tr> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">Murder, grievous bodily injury</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">Lottery, gambling, donation related</td> </tr> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">Kidnapping, illegal restraint or hostage-taking</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">Citizenship, immigration and passport related</td> </tr> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">Theft or robbery</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">Offence of terrorist financing or association with terrorist organization</td> </tr> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">Smuggling (including custom, excise and revenue)</td> <td style="width: 50%;"></td> </tr> </table> <p>Others (Please Specify):</p> <p>G. Has the Bank/FI taken any action in this context? Give details.</p> <p>Signature (Compliance Officer or Authorized Officer) : Name :</p>	Money Laundering	Terrorist Financing	Participation in an organized criminal group and racketeering	Tax (including direct and indirect)	Disruptive (terrorist) act and terrorism	Extortion	Trafficking in person and migrant smuggling	Piracy	Any kinds of sexual exploitation including the children	Insider Dealing and Market Manipulation in securities and commodities market related	Illicit trafficking in narcotic drugs and psychotropic substances	Ancient monument conservation related	Illicit trafficking in arms and ammunition	Forest, National park and wild animals preservation related	Illicit trafficking in stolen and other goods	Money, banking, finance, foreign exchange, negotiable instruments, insurance, cooperatives related	Corruption and bribery	Black marketing, consumer protection, competition, supply	Fraud	Election related	Forgery	Communication, broadcasting, advertisement related	Counterfeiting of coin and currency	Transportation, education, health, medicine, foreign employment related	Counterfeiting and piracy of products, or imitation, illegal copy or theft of products	Firm, partnership, company, association related	Environmental crime	Real estate and property related	Murder, grievous bodily injury	Lottery, gambling, donation related	Kidnapping, illegal restraint or hostage-taking	Citizenship, immigration and passport related	Theft or robbery	Offence of terrorist financing or association with terrorist organization	Smuggling (including custom, excise and revenue)	
Money Laundering	Terrorist Financing																																					
Participation in an organized criminal group and racketeering	Tax (including direct and indirect)																																					
Disruptive (terrorist) act and terrorism	Extortion																																					
Trafficking in person and migrant smuggling	Piracy																																					
Any kinds of sexual exploitation including the children	Insider Dealing and Market Manipulation in securities and commodities market related																																					
Illicit trafficking in narcotic drugs and psychotropic substances	Ancient monument conservation related																																					
Illicit trafficking in arms and ammunition	Forest, National park and wild animals preservation related																																					
Illicit trafficking in stolen and other goods	Money, banking, finance, foreign exchange, negotiable instruments, insurance, cooperatives related																																					
Corruption and bribery	Black marketing, consumer protection, competition, supply																																					
Fraud	Election related																																					
Forgery	Communication, broadcasting, advertisement related																																					
Counterfeiting of coin and currency	Transportation, education, health, medicine, foreign employment related																																					
Counterfeiting and piracy of products, or imitation, illegal copy or theft of products	Firm, partnership, company, association related																																					
Environmental crime	Real estate and property related																																					
Murder, grievous bodily injury	Lottery, gambling, donation related																																					
Kidnapping, illegal restraint or hostage-taking	Citizenship, immigration and passport related																																					
Theft or robbery	Offence of terrorist financing or association with terrorist organization																																					
Smuggling (including custom, excise and revenue)																																						

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

			Designation: Date:	Phone :	Email:
९०.	निर्देशन नं. २० हटाउने र त्रमसंख्या मिलान गर्ने ।	२०. इलेक्ट्रोनिक माध्यमबाट हुने बैकिङ (ई-बैकिङ) सेवा सम्बन्धी व्यवस्था लघुवित्त वित्तीय संस्थाले यस बैंकको स्वीकृति लिई इलेक्ट्रोनिक माध्यमबाट हुने बैकिङ सेवा सम्बन्धी कारोबार गर्न सक्ने छन् ।	हटाईएको ।		
९१.	निर्देशन नं. २१ मा संशोधन ।	२१. वित्तीय ग्राहक संरक्षण सम्बन्धी व्यवस्था इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूले आफ्ना ग्राहकलाई प्रदान गर्ने सेवा शर्तसंग सम्बन्धित सबै प्रकारका विवरण सार्वजनिक रूपमा जानकारी गराउनुपर्नेछ । यस्ता विवरणमा वित्तीय सेवा तथा उपकरणहरूका अतिरिक्त सोसँग सम्बन्धित शुल्क, कमिशन, व्याजदर, जरिवाना, हर्जाना लगायतका सम्बन्धमा अपनाउनु पर्ने प्रक्रिया एवं शर्तहरू समावेश गरेको हुनु पर्नेछ ।	वित्तीय ग्राहक संरक्षण सम्बन्धी व्यवस्था यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त ‘घ’ वर्गका संस्थाहरूले प्रदान गर्ने सेवा वारे सर्वसाधारणलाई थप सुसुचित पार्न, सो सेवा वापत लिइने शुल्कहरू पारदर्शी रूपमा लिने व्यवस्था गर्ने तथा संस्थाहरू मार्फत वित्तीय साक्षरता अभिवृद्धि गर्न आवश्यक देखिएको हुँदा देहाय बमोजिमको वित्तीय ग्राहक संरक्षण तथा वित्तीय साक्षरता सम्बन्धी व्यवस्था जारी गरिएकोले सोही बमोजिम गर्नु/गराउनु हुन नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को दफा ७९ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी देहायको निर्देशन जारी गरिएको छ :- १. इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूले आफ्ना ग्राहकलाई प्रदान गर्ने सेवा शर्तसंग सम्बन्धित सबै प्रकारका विवरण सार्वजनिक रूपमा जानकारी गराउनुपर्नेछ । यस्ता विवरणमा वित्तीय सेवा तथा उपकरणहरूका अतिरिक्त सोसँग सम्बन्धित शुल्क, कमिशन, व्याजदर, जरिवाना, हर्जाना लगायतका सम्बन्धमा अपनाउनु पर्ने प्रक्रिया एवं शर्तहरू समावेश गरेको हुनु पर्नेछ ।		
९२.	निर्देशन नं. २२ को बुँदा नं.२२.२ मा संशोधन ।	Long Form Audit Report सम्बन्धमा संस्थाले अन्तिम लेखापरीक्षणको क्रममा यस बैंकले तोकेको ढाँचा बमोजिमको Long Form Audit Report बाह्य लेखापरीक्षकबाट तयार गर्न लगाई उक्त प्रतिवेदन सोभै यस बैंकमा आइपुग्ने गरी पठाउने व्यवस्था गर्नु पर्नेछ । Long Form Audit Report लाई समय सापेक्ष र प्रभावकारी बनाउन यसैसाथ संलग्न ढाँचा (अनुसूची २२.१) अनुसार लागू गरिएको छ । उक्त Long Form Audit Report को ढाँचा यस बैंकको वेबसाइट	Long Form Audit Report सम्बन्धमा Long Form Audit Report लाई समय सापेक्ष र प्रभावकारी बनाउन यसैसाथ संलग्न ढाँचा (अनुसूची २१.१) अनुसार लागू गरिएको छ । आफ्नो संस्थाको बाह्य लेखापरीक्षकबाट सोही ढाँचामा तयार गरिएको प्रतिवेदनलाई सोभै यस बैंकमा आइपुग्ने गरी पठाउने व्यवस्था गर्नु पर्नेछ		

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरुलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

		www.nrb.org.np को बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग अन्तर्गत राखिएको छ ।	
९३.	निर्देशन नं. २२ को बुँदा नं.२२.५ मा संशोधन तथा क्रमसंख्या मिलान ।	<p>२२.५ लिखत नेपाली भाषामा तयार गर्ने सम्बन्धमा</p> <p>(१) जुनसुकै प्रकारको कर्जा प्रवाह गर्दा ऋणी तथा जमानतकर्ता (व्यक्ति/फर्म/कम्पनी/ संस्था) तथा कारणी (ऋणी/जमानत दिने समेत) बाट तयार गर्ने/गराउने कागजातहरु (जुनसुकै लिखत, जमानीपत्र वा मन्जुरीनामा) प्रचलित ऐन कानून बमोजिम देवनागरी लिपी नेपाली भाषामा तयार गर्नु पर्नेछ । तर सम्बन्धित लघुवित्त वित्तीय संस्थाले आफ्नो आन्तरिक प्रयोजनको लागि त्यसरी नेपाली भाषामा तयार गरिएका लिखतहरु अंग्रेजी भाषामा अनुवाद गरी अभिलेखमा राख्न भने पाइनेछ ।</p> <p>विदेशी नागरिकहरूसँग हुने कारोबारमा र विदेशी वैकिङ्ग कारोबारमा मात्र प्रयोग हुने लिखतहरुको हकमा भने (जस्तै: प्रतीतपत्र) नेपाली भाषामा तयार गर्न अनिवार्य हुने छैन ।</p> <p>लघु वित्त वित्तीय संस्थाले कर्जासँग सम्बन्धित ऋण प्रस्ताव पत्र (Offer Letter), कर्जा तमसुक (Loan Deed), धितोबन्धक लिखत (Mortgage Deed) नेपाली भाषामा तयार गर्नु पर्नेछ ।</p> <p>लिखतमा स्पष्टसँग उल्लेख हुनुपर्ने विषयहरु</p> <ul style="list-style-type: none"> कारणीको नाम, ठेगाना, मिति, व्यक्तिको हकमा नागरिकता/पासपोर्ट नम्बर तथा तिन पुस्ते, म्याद, अवधि, प्रयोजन, कारणीको सम्बन्धमा सम्बन्धित लघुवित्त वित्तीय संस्थाद्वारा सनाखत, रकम, साक्षी (Witness), 	<p>५ लिखत नेपाली भाषामा तयार गर्ने सम्बन्धमा</p> <p>(१) जुनसुकै प्रकारको कर्जा प्रवाह गर्दा ऋणी तथा जमानतकर्ता (व्यक्ति/फर्म/कम्पनी/ संस्था) तथा कारणी (ऋणी/जमानत दिने समेत) बाट तयार गर्ने/गराउने कागजातहरु (जुनसुकै लिखत, जमानीपत्र वा मन्जुरीनामा) प्रचलित ऐन कानून बमोजिम देवनागरी लिपी नेपाली भाषामा तयार गर्नु पर्नेछ । तर सम्बन्धित संस्थाले आफ्नो आन्तरिक प्रयोजनको लागि त्यसरी नेपाली भाषामा तयार गरिएका लिखतहरु अंग्रेजी भाषामा अनुवाद गरी अभिलेखमा राख्न भने पाइनेछ ।</p> <p>विदेशी नागरिकहरूसँग हुने कारोबारमा र विदेशी वैकिङ्ग कारोबारमा मात्र प्रयोग हुने लिखतहरुको हकमा भने नेपाली भाषामा तयार गर्न अनिवार्य हुने छैन ।</p> <p>लघुवित्त वित्तीय संस्थाले कर्जासँग सम्बन्धित ऋण प्रस्ताव पत्र (Offer Letter), कर्जा तमसुक (Loan Deed), धितोबन्धक लिखत (Mortgage Deed) नेपाली भाषामा तयार गर्नु पर्नेछ ।</p> <p>लिखतमा स्पष्टसँग उल्लेख हुनुपर्ने विषयहरु</p> <ol style="list-style-type: none"> कारणीको नाम, ठेगाना, मिति, व्यक्तिको हकमा नागरिकता/पासपोर्ट नम्बर तथा तिन पुस्ते, म्याद, अवधि, प्रयोजन, कारणीको सम्बन्धमा सम्बन्धित लघुवित्त वित्तीय संस्थाद्वारा सनाखत, रकम, साक्षी (Witness), हस्ताक्षर पहिचान गर्ने प्रयोजनको लागि सम्बन्धित कारणीको नाम, अन्य आवश्यक देखिएका विषयहरु । <p>(२) संस्थाले अन्तर्राष्ट्रिय कारोबारमा प्रयोग हुने बाहेकका पत्राचार, चेक/भौचर लगायत अन्य कागजातहरु देवनागरी लिपी नेपाली भाषामा समेत उपलब्ध हुने व्यवस्था अनिवार्य रुपमा गर्नु गराउनु पर्नेछ ।</p>

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरुलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

		<ul style="list-style-type: none"> हस्ताक्षर पहिचान गर्ने प्रयोजनको लागि सम्बन्धित कारणीको नाम, अन्य आवश्यक देखिएका विषयहरु । <p>(२) संस्थाले अन्तर्राष्ट्रिय कारोबारमा प्रयोग हुने बाहेकका पत्राचार, चेक/भौचर लगायत अन्य कागजातहरु देवनागरी लिपी नेपाली भाषामा समेत उपलब्ध हुने व्यवस्था अनिवार्य रूपमा गर्नु गराउनु पर्नेछ ।</p>	
१४.	निर्देशन नं. २२ कोबुँदा नं.२२.१० मा संशोधन ।	२२.१० लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुलाई ४ देखि १० जिल्लासम्म कार्यसञ्चालनको लागि न्यूनतम चुक्ता पुँजी रु. २ करोड आवश्यक पर्ने नीतिगत व्यवस्था भएकोमा लघुवित्त सम्बन्धी कारोबारलाई पहाडी क्षेत्रमा समेत विस्तार गर्ने उद्देश्यले रु. २ करोड चुक्ता पुँजीमा संस्थापना भएका लघुवित्त सम्बन्धी कारोबार गर्ने लघुवित्त वित्तीय संस्थाले नियमित १० जिल्लाका अतिरिक्त कार्यक्षेत्र स्वीकृति सम्बन्धी विद्यमान प्रक्रियागत व्यवस्था समेतको अधीनमा रही थप ५ वटा पहाडी जिल्ला समेत गरी जम्मा १५ जिल्लामा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सक्ने छन् ।	हटाइएको ।
१५.	निर्देशन नं. २२ कोबुँदा नं.२२.१३ थप ।	नभएको ।	<p>२२.१३. सफा नोट नीति कार्यान्वयन सम्बन्धमा:</p> <ol style="list-style-type: none"> बैंक तथा वित्तीय संस्थाले आफ्नो संस्थामा प्राप्त हुन आएका नोटलाई ए.टि.एम. लगायतका मेशीनहरुको माध्यमबाट चलनचल्तीमा पठाउन योग्य, काउण्टरबाट भुक्तानी गरी चलनचल्तीमा पठाउन योग्य र चलनचल्तीमा पठाउन अयोग्य गरी तीन वर्गमा छुट्याउनु पर्नेछ । ए.टि.एम. लगायतका मेशीनहरुको माध्यमबाट चलनचल्तीमा पठाउन योग्य नोटको प्याकेटमा हरियो रङ्गको स्लिप प्रयोग गर्नुपर्नेछ । काउण्टरबाट भुक्तानी गरी चलनचल्तीमा पठाउन योग्य नोटको प्याकेटमा सेतो रङ्गको स्लिप प्रयोग गर्नुपर्नेछ । चलनचल्तीमा पठाउन अयोग्य नोटको प्याकेटमा रातो रङ्गको स्लिप प्रयोग गर्नुपर्नेछ । बुँदा नं. २, ३, र ४ मा उल्लिखित स्लिपहरुमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाको नाम, कार्यालय/शाखाको नाम र छाप, नोट गन्ती गर्ने कर्मचारीको नाम, कर्मचारी परिचय नम्बर, सही र मिति सम्बन्धी

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

			<p>विवरण अनिवार्य रूपमा हुनु पर्दछ ।</p> <p>६. नोटमा स्टिचको प्रयोग गर्नुहुँदैन । यसमा आवश्यकतानुसार रबर/प्लाष्टिक/ पेपर बैण्ड प्रयोग गर्न सकिनेछ । साथै, नोटमा नलेख्ने, केरमेट नगर्ने र हिफाजत गर्ने/गराउने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।</p> <p>७. भुत्रिएको, मक्किएको, जलेको, गलेको, लुलो भएको, किराले खाएको, पानीले भिजेको, छपाई बिग्रेको, नोटमा रहेका अक्षर, अंक, चित्र तथा सुरक्षण विशेषताहरू नबुझिने वा बिग्रिने गरी रङ्ग लागेको/लेखिएको/कोरिएको/मेटिएको/च्यातिएको वा पूर्वराजाको तस्वीर अङ्कित भएको नोटलाई पुनः निष्काशन अयोग्य नोटको रूपमा वर्गीकरण गर्नुपर्नेछ र त्यस्ता नोटलाई चलनचल्तीको लागि पठाउनु हुँदैन । चलनचल्तीमा पठाउन अयोग्य नोट आफ्नो खाता रहेको बैंक तथा वित्तीय संस्थामा (नोटकोष वा नेपाल राष्ट्र बैंकमा पहुँच नहुने वित्तीय संस्थाहरूले) र अन्य बैंक तथा वित्तीय संस्थाले नोटकोष वा नेपाल राष्ट्र बैंकमा नै जम्मा गर्नुपर्नेछ ।</p> <p>८. भुक्तानी गर्दा वा सटही सुविधा उपलब्ध गराउँदा माथि उल्लिखित बुँदा नं. २ र ३ बमोजिमका चलनचल्तीमा पठाउन योग्य नोट मात्र प्रयोग गर्नुपर्नेछ । यसरी भुक्तानी वा सटही गर्नुपूर्व नोटलाई निश्चित प्रक्रिया अपनाई जीवाणु तथा भाइरस रहित (Disinfect) गर्नुपर्नेछ ।</p> <p>९. नोट राख्ने दराज, फर्निचर, भल्ट, नोट ओसारपसार गर्ने सामग्री सफा हुनुपर्नेछ । साथै, नोट भण्डारण गर्ने ढुकुटी र कारोबार गर्ने कक्षहरूमा यथोचित प्रकाश एवम् Exhaust Fan आदिको प्रयोग गरी पर्याप्त हावाको व्यवस्था भएको हुनुपर्नेछ ।</p>
९६.	अनुसूची २१.१ Long Form Audit Report मा बुँदा ५.४ थप गरी क्रमसंख्या मिलान गर्ने ।	नभएको	5.4 Compliance of regulatory relaxations issued to curb the impact of Covid-19 pandemic in financial system (including reduction/discount on interest rates)
९७.	निर्देशन नं. २३ र २४ हटाउने ।	२३. निर्देशनको पालना नगरेमा हुने कारबाही संस्थाले यस निर्देशनको पालना नगरेमा नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को दफा ९९ वा दफा १०० मा उल्लिखित कुनै पनि	दोहोरो परेकोले हटाईएको ।

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

		कारबाही गर्न सकिने छ । २४. खारेजी र बचाउ (१) यस बैंकबाट यसअघि लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूलाई जारी गरिएका देहायका निर्देशनहरू खारेज गरिएको छ :- यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त “घ” वर्गका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७५ बाट लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूलाई जारी गरिएको निर्देशन तथा सो पश्चात मिति २०७६ कात्तिक १७ गतेसम्म जारी भएका यसै विषयसंग सम्बन्धित सम्पूर्ण परिपत्रहरू ।																																																							
९८.	अनुसूची २२.१ को क्रमसंख्या मिलान गर्ने	अनुसूची २२.१	अनुसूची २१.१																																																						
९९.	निर्देशन नं. २२ बुँदा नं. २२.१३ थप ।	नभएको ।	कोभिड १९ को फैलावट नियन्त्रण र त्यसबाट परेको असर न्यूनिकरण गर्न यस बैंकबाट जारी गरिएका परिपत्र, तथा सूचनाहरू अनुसूचि २१.२ मा एकत्रित गरिएको छ ।																																																						
१००	अनुसूची ४.५ मा संशोधन ।	अनुसूची ४.५ लिमिटेड निक्षेप हिसाब (... .. असार मसान्त)	अनुसूची ४.५ लिमिटेड निक्षेप हिसाब (... .. असार मसान्त)																																																						
		<table border="1"> <thead> <tr> <th>विवरण</th> <th>यस वर्ष रू.</th> <th>गत वर्ष रू.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>१. ब्याज तिर्नु नपर्ने खाताहरू</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>१.१ वित्तीय संस्थाहरू</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>१.२ अन्य संगठित संस्थाहरू</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>१.३ व्यक्तिगत</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>ब्याज तिर्नु नपर्ने खाताहरूको जम्मा</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>२. ब्याज तिर्नु पर्ने खाताहरू</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>क. वचत हिसाब</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	विवरण	यस वर्ष रू.	गत वर्ष रू.	१. ब्याज तिर्नु नपर्ने खाताहरू			१.१ वित्तीय संस्थाहरू			१.२ अन्य संगठित संस्थाहरू			१.३ व्यक्तिगत			ब्याज तिर्नु नपर्ने खाताहरूको जम्मा			२. ब्याज तिर्नु पर्ने खाताहरू			क. वचत हिसाब			<table border="1"> <thead> <tr> <th>विवरण</th> <th>यस वर्ष रू.</th> <th>गत वर्ष रू.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>१. ब्याज तिर्नु नपर्ने खाताहरू</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>१.१ अनिवार्य वचत निक्षेप</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>१.२ स्वेच्छिक वचत निक्षेप</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>१.३ सर्वसाधारणबाट संकलन गरेको निक्षेप वचत</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>१.४ अन्य निक्षेप</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>ब्याज तिर्नु पर्ने खाताहरूको जम्मा</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>२. ब्याज तिर्नु पर्ने खाताहरू</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>२.१ अनिवार्य वचत निक्षेप</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>२.२ स्वेच्छिक वचत निक्षेप</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	विवरण	यस वर्ष रू.	गत वर्ष रू.	१. ब्याज तिर्नु नपर्ने खाताहरू			१.१ अनिवार्य वचत निक्षेप			१.२ स्वेच्छिक वचत निक्षेप			१.३ सर्वसाधारणबाट संकलन गरेको निक्षेप वचत			१.४ अन्य निक्षेप			ब्याज तिर्नु पर्ने खाताहरूको जम्मा			२. ब्याज तिर्नु पर्ने खाताहरू			२.१ अनिवार्य वचत निक्षेप			२.२ स्वेच्छिक वचत निक्षेप		
विवरण	यस वर्ष रू.	गत वर्ष रू.																																																							
१. ब्याज तिर्नु नपर्ने खाताहरू																																																									
१.१ वित्तीय संस्थाहरू																																																									
१.२ अन्य संगठित संस्थाहरू																																																									
१.३ व्यक्तिगत																																																									
ब्याज तिर्नु नपर्ने खाताहरूको जम्मा																																																									
२. ब्याज तिर्नु पर्ने खाताहरू																																																									
क. वचत हिसाब																																																									
विवरण	यस वर्ष रू.	गत वर्ष रू.																																																							
१. ब्याज तिर्नु नपर्ने खाताहरू																																																									
१.१ अनिवार्य वचत निक्षेप																																																									
१.२ स्वेच्छिक वचत निक्षेप																																																									
१.३ सर्वसाधारणबाट संकलन गरेको निक्षेप वचत																																																									
१.४ अन्य निक्षेप																																																									
ब्याज तिर्नु पर्ने खाताहरूको जम्मा																																																									
२. ब्याज तिर्नु पर्ने खाताहरू																																																									
२.१ अनिवार्य वचत निक्षेप																																																									
२.२ स्वेच्छिक वचत निक्षेप																																																									

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरुलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

		<p>१.१ संघ संस्थाहरु</p> <p>१.२ व्यक्तिगत</p> <p>१.३ अन्य</p> <p>ख. मुद्दति हिसाब</p> <p>१.१ संघ संस्थाहरु</p> <p>१.२ व्यक्तिगत</p> <p>१.३ अन्य</p> <p>ब्याज तिर्नु पर्ने खाताहरुको जम्मा</p> <p>(१+२) जम्मा निक्षेप</p>			<p>२.३ सर्वसाधारणबाट संकलन गरेको निक्षेप वचत</p> <p>२.४ अन्य निक्षेप</p> <p>(१+२) जम्मा निक्षेप</p>		
१०१	अनुसूची ४.८ मा संशोधन	नभएको ।			अनुसूची ४.८ मा “संगठित संस्थाहरुको डिबेन्चर तथा बन्ड” को पक्ति पछि “ मुद्दती निक्षेपमा गरेको लगानी” को पक्ति राखि क्रमसंख्या मिलान गर्ने ।		
१०२	निर्देशन फा.नं.घ९.१ को ५.१५ मा थप	नभएको			१५. सापटीमा दिनुपर्ने व्याज		
१०३	निर्देशन फा.नं.घ९.४ को ५.१५ मा संशोधन ।	नभएको ।			निर्देशन फा.नं. घ ९.४ मा निस्कृय कर्जा महल अन्तर्गत “१ वर्षभन्दा बढी अवधिले भाखा नाघेका” महल पछि “निस्कृय कर्जा संख्या र रकम” को महल थप गरिएको ।		
१०४	निर्देशन फा.नं.घ ९.७ मा संशोधन ।	नभएको			निर्देशन फा.नं. घ ९.७ को पक्ति ९,१०,११ तथा १२ मा महिला तथा पुरुष छुट्टिने गरि संशोधन गर्ने तथा पक्ति नं. १६ पछि “ निस्कृय कर्जा रकम ” तथा “निस्कृय ऋणी संख्या ” को पक्ति राखि क्रमसंख्या मिलान गरिएको ।		
१०५	निर्देशन फा.नं.घ ९.२२ ।	निर्देशन फा.नं.घ ९.२२ ।			हटाइएको ।		
१०६	निर्देशन फा.नं.घ १३.२ मा संशोधन ।	नभएको ।			निर्देशन फा.नं. घ१३.२ मा महल ८ पछि “मुद्दती निक्षेप” शिर्षकको महल थप गरि तालिका संशोधन गरिएको ।		
१०७	निर्देशन फा.नं.घ ४.२ पछि को	२. जगेडा तथा कोषहरु			२. जगेडा तथा कोषहरु		

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

<p>प्रष्टिकरणमा संशोधन ।</p>	<p>इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले जगेडा कायम गर्ने सिलसिलामा नाफाबाट बाँडफाँड भै आएका वा अन्य कुनै प्रक्रियाबाट सृजना भएका तथा नाफा-नोक्सान हिसावमा बाँडफाँड नगरी सञ्चय गरी राखिएको रकमहरूलाई यस शीर्षक (अनुसूची ४.२) मा जनाउनु पर्नेछ । यस शीर्षकमा सामान्यतः नाफा-नोक्सान बाँडफाँड हिसावमा खर्च जनाई जम्मा गर्नु पर्ने र यी जगेडा प्रयोग गर्दा सम्बन्धित जगेडा तथा कोष हिसावमा खर्च जनाउनु पर्नेछ ।</p> <p>(क) साधारण/वैधानिक जगेडा कोष</p> <p>साधारण जगेडा कोष भनेको वैधानिक जगेडा कोष (Statutory Reserve) हो । यस अन्तर्गत बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन अनुसार खुद मुनाफा विनियोजनबाट सारिएको रकम समावेश गर्नु पर्नेछ । साधारण/वैधानिक जगेडा कोषमा रहेको रकमबाट कुनै पनि प्रकारको लाभांश (नगद वा बोनस शेयर) वितरण गर्न पाइने छैन । उक्त कोषमा रहेको रकम प्रयोग गर्न यस बैंकको स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।</p> <p>(ख) पुँजीगत जगेडा कोष</p> <p>पुँजीगत जगेडा कोष अर्न्तगत देहायका शीर्षकहरू रहने छन् ।</p> <p>(अ) शेयर प्रिमियम</p> <p>इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले आफ्नो शेयर जारी गर्दा शेयरको अंकित मूल्य भन्दा बढी दरले जारी गरेको रहेछ भने उक्त बढी रकम जति यस हिसावमा जम्मा गर्नु पर्नेछ । यस हिसावमा रहने रकम नगद लाभांश वितरण प्रयोजनको लागि योग्य मानिने छैन ।</p> <p>(आ) पुँजीगत जगेडा</p>	<p>इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले जगेडा कायम गर्ने सिलसिलामा नाफाबाट बाँडफाँड भै आएका वा अन्य कुनै प्रक्रियाबाट सृजना भएका तथा नाफा-नोक्सान हिसावमा बाँडफाँड नगरी सञ्चय गरी राखिएको रकमहरूलाई यस शीर्षक (अनुसूची ४.२) मा जनाउनु पर्नेछ । यस शीर्षकमा सामान्यतः नाफा-नोक्सान बाँडफाँड हिसावमा खर्च जनाई जम्मा गर्नु पर्ने र यी जगेडा प्रयोग गर्दा सम्बन्धित जगेडा तथा कोष हिसावमा खर्च जनाउनु पर्नेछ ।</p> <p>(क) साधारण/वैधानिक जगेडा कोष</p> <p>साधारण जगेडा कोष भनेको वैधानिक जगेडा कोष (Statutory Reserve) हो । यस अन्तर्गत बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन अनुसार खुद मुनाफा विनियोजनबाट सारिएको रकम समावेश गर्नु पर्नेछ । साधारण/वैधानिक जगेडा कोषमा रहेको रकमबाट कुनै पनि प्रकारको लाभांश (नगद वा बोनस शेयर) वितरण गर्न पाइने छैन । उक्त कोषमा रहेको रकम प्रयोग गर्न यस बैंकको स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।</p> <p>(ख) पुँजीगत जगेडा कोष</p> <p>पुँजीगत जगेडा कोष अर्न्तगत देहायका शीर्षकहरू रहने छन् ।</p> <p>(अ) शेयर प्रिमियम</p> <p>इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले आफ्नो शेयर जारी गर्दा शेयरको अंकित मूल्य भन्दा बढी दरले जारी गरेको रहेछ भने उक्त बढी रकम जति यस हिसावमा जम्मा गर्नु पर्नेछ । यस हिसावमा रहने रकम नगद लाभांश वितरण प्रयोजनको लागि योग्य मानिने छैन ।</p> <p>(आ) पुँजीगत जगेडा</p> <p>यस अन्तर्गत निम्न रकमहरू राख्नु पर्नेछ ।</p> <ul style="list-style-type: none"> - चुक्ता नभएको शेयरको बाँकी रकम माग गर्दा भुक्तानी नगरेको कारणले उक्त शेयरलाई जफत गरी प्राप्त हुन आएको रकम । - पुँजीगत अनुदान वापत प्राप्त हुन आएको जिन्सी तथा नगद रकम । - लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू एक आपसमा मर्ज तथा प्राप्ती हुँदा स्वाप रेसियोमा फरक परेको कारण बचत हुन आउने शेयर पुँजी वापतको रकम यस हिसावमा जम्मा गर्नु पर्नेछ ।
------------------------------	---	---

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरुलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

	<p>यस अन्तर्गत निम्न रकमहरु राख्नु पर्नेछ ।</p> <ul style="list-style-type: none">- चुक्ता नभएको शेयरको बाँकी रकम माग गर्दा भुक्तानी नगरेको कारणले उक्त शेयरलाई जफत गरी प्राप्त हुन आएको रकम ।- पुँजीगत अनुदान वापत प्राप्त हुन आएको जिन्सी तथा नगद रकम । <p>(इ) सम्पत्ति पुनर्मूल्याङ्कन जगेडा (Assets Revaluation Reserve)</p> <p>कम्पनीले सम्पत्तिको पुनर्मूल्याङ्कन गरी सृजना हुन आएको जगेडालाई यस अन्तर्गत राख्नु पर्ने छ ।</p> <p>(ई) अन्य पुँजीगत जगेडा</p> <p>(ग) लाभांश समीकरण कोष</p> <p>लाभांशमा एकरूपता कायम गर्ने उद्देश्यले नाफा भएको अवस्थामा नाफाबाट यस खातामा जम्मा गर्नसकिने छ । त्यस्तो अवस्थामा सञ्चालक समितिको प्रस्ताव र साधारण सभाको अनुमोदनमा यस खाता खर्च गरी लाभांश दिन सकिने छ ।</p> <p>(घ) सञ्चित नाफा/नोक्सान</p> <p>यस अन्तर्गत नाफा/नोक्सान बाँडफाँड हिसावमा देखिएको सञ्चित नाफा वा सञ्चित नोक्सानलाई देखाउनु पर्ने छ । सञ्चित नोक्सानलाई ऋणात्मक चिन्ह दिई वा कोष्ठ (...) भित्र देखाउनु पर्नेछ ।</p> <p>(ङ) पुँजी समायोजन कोष</p> <p>यस बैंकबाट तोकिएको न्यूनतम चुक्ता पुँजी पुऱ्याउन पुँजी समायोजन कोष खडा गरी राखेको रकम यस शीर्षक अन्तर्गत राख्नु पर्नेछ ।</p> <p>(च) अन्य जगेडा कोष</p> <p>कुनै खास उद्देश्य लिएर वा नलिईकन अन्य कुनै जगेडा कोष (माथि उल्लिखित बाहेक) खडा गरेमा शीर्षक खोली यस अन्तर्गत राख्नु पर्नेछ ।</p>	<p>(इ) सम्पत्ति पुनर्मूल्याङ्कन जगेडा (Assets Revaluation Reserve)</p> <p>कम्पनीले सम्पत्तिको पुनर्मूल्याङ्कन गरी सृजना हुन आएको जगेडालाई यस अन्तर्गत राख्नु पर्ने छ ।</p> <p>(ई) अन्य पुँजीगत जगेडा</p> <p>(ग) लाभांश समीकरण कोष</p> <p>लाभांशमा एकरूपता कायम गर्ने उद्देश्यले नाफा भएको अवस्थामा नाफाबाट यस खातामा जम्मा गर्नसकिने छ । त्यस्तो अवस्थामा सञ्चालक समितिको प्रस्ताव र साधारण सभाको अनुमोदनमा यस खाता खर्च गरी लाभांश दिन सकिने छ ।</p> <p>(ङ) पुँजी समायोजन कोष</p> <p>यस बैंकबाट तोकिएको न्यूनतम चुक्ता पुँजी पुऱ्याउन पुँजी समायोजन कोष खडा गरी राखेको रकम यस शीर्षक अन्तर्गत राख्नु पर्नेछ ।</p> <p>(घ) सञ्चित नाफा/नोक्सान</p> <p>यस अन्तर्गत नाफा/नोक्सान बाँडफाँड हिसावमा देखिएको सञ्चित नाफा वा सञ्चित नोक्सानलाई देखाउनु पर्ने छ । सञ्चित नोक्सानलाई ऋणात्मक चिन्ह दिई वा कोष्ठ (...) भित्र देखाउनु पर्नेछ ।</p> <p>(च) अन्य जगेडा कोष</p> <p>कुनै खास उद्देश्य लिएर वा नलिईकन अन्य कुनै जगेडा कोष (माथि उल्लिखित बाहेक) खडा गरेमा शीर्षक खोली यस अन्तर्गत राख्नु पर्नेछ ।</p>
--	--	---

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरुलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

<p>१०८</p>	<p>निर्देशन फा.नं.घ ४.२ पछि को प्रष्टिकरणको बुँदा नं. ३ मा संशोधन ।</p>	<p>३. बैंक/वित्तीय संस्थामा रहेको मौज्दात</p> <p>इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले स्वदेशी तथा विदेशी बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुमा जम्मा गरेको कुल रकमलाई यस शीर्षकमा देखाउनु पर्नेछ । यस शीर्षकको रकम अनुसूची ४.७ को कुल रकमसँग बराबर हुनु पर्नेछ ।</p> <p>स्पष्टीकरण: इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले राखेको तिन महिना वा सोभन्दा बढी अवधिका मुद्दती निक्षेपलाई समेत अनुसूची ४.७ को बुँदा नं. १ “ख” अन्तर्गत देखाउनु पर्नेछ ।</p>	<p>३. बैंक/वित्तीय संस्थामा रहेको मौज्दात</p> <p>इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले स्वदेशी तथा विदेशी बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुमा जम्मा गरेको कुल रकमलाई यस शीर्षकमा देखाउनु पर्नेछ । यस शीर्षकको रकम अनुसूची ४.७ को कुल रकमसँग बराबर हुनु पर्नेछ ।</p>
<p>१०९</p>	<p>निर्देशन फा.नं.घ ४.२ पछि को प्रष्टिकरणको सम्पत्ति तर्फ को बुँदा नं. ६ मा संशोधन ।</p>	<p>६. कर्जा सापट तथा बिल खरिद</p> <p>लघुवित्त वित्तीय संस्थाले प्रदान गरेको कुल कर्जा सापट, खरिद तथा डिष्काउण्ट गरिएका बिलहरु वापतको कुल वक्यौता (Outstanding) रकम एवम् कुल कर्जाबाट कर्जा नोक्सानी वापत व्यवस्था गरेको रकम घटाई यस शीर्षक अन्तर्गत खुद कर्जा सापटको महलमा देखाउनु पर्नेछ । उक्त रकम अनुसूची ४.९ अनुसार देखाउनु पर्नेछ ।</p> <p>लघुवित्त वित्तीय संस्थाको कर्मचारीलाई कर्मचारी विनियमावली अनुसार प्रदान गरिने कर्जा सुविधालाई यस शीर्षकमा नदेखाई वासलातको सम्पत्ति र जायजेथा तर्फको अन्य सम्पत्ति शीर्षक अन्तर्गत देखाउनु पर्नेछ ।</p>	<p>६. कर्जा सापट</p> <p>लघुवित्त वित्तीय संस्थाले प्रदान गरेको कुल कर्जा सापटमा कर्जा नोक्सानी वापत व्यवस्था गरेको रकम घटाई यस शीर्षक अन्तर्गत खुद कर्जा सापटको महलमा देखाउनु पर्नेछ । उक्त रकम अनुसूची ४.९ अनुसार देखाउनु पर्नेछ ।</p> <p>लघुवित्त वित्तीय संस्थाको कर्मचारीलाई कर्मचारी विनियमावली अनुसार प्रदान गरिने कर्जा सुविधालाई यस शीर्षकमा नदेखाई वासलातको सम्पत्ति र जायजेथा तर्फको अन्य सम्पत्ति शीर्षक अन्तर्गत देखाउनु पर्नेछ ।</p>
<p>११०</p>	<p>निर्देशन फा.नं. घ १७.२मा संशोधन ।</p>	<p>नभएको ।</p>	<p>निर्देशन फा.नं. घ१७.२ मा बुँदा नं. १.९ मा “अन्य” थप गर्ने तथा अन्तिम पक्तिमा “संस्थाको ६ महिना पहिलेको कुल कर्जा लगानी ” राखि संशोधन गरिएको ।</p>

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरुलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

१११.	निर्देशन फा.नं. घ १७.३ थप ।	नभएको ।	निर्देशन फा.नं. घ १७.३ लिमिटेड कृषि क्षेत्र कर्जा लगानी मितिमा समाप्त त्रयमासको विवरण (रु. हजारमा)																																																								
			<table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="3">क्र. सं.</th> <th rowspan="3">विवरण</th> <th colspan="4">यस त्रयमास</th> <th colspan="4">गत त्रयमास</th> </tr> <tr> <th colspan="2">रकम (रु.)</th> <th colspan="2">प्रतिशत</th> <th colspan="2">रकम (रु.)</th> <th colspan="2">प्रतिशत</th> </tr> <tr> <th>कर्जा सीमा</th> <th>कर्जा प्रवाह</th> <th>कर्जा सीमामा</th> <th>कर्जा प्रवाहमा</th> <th>कर्जा सीमा</th> <th>कर्जा प्रवाह</th> <th>कर्जा सीमा</th> <th>कर्जा प्रवाहमा</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>१</td> <td>कृषि</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>जम्मा</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>संस्थाको कुल कर्जा लगानी रकम</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	क्र. सं.	विवरण	यस त्रयमास				गत त्रयमास				रकम (रु.)		प्रतिशत		रकम (रु.)		प्रतिशत		कर्जा सीमा	कर्जा प्रवाह	कर्जा सीमामा	कर्जा प्रवाहमा	कर्जा सीमा	कर्जा प्रवाह	कर्जा सीमा	कर्जा प्रवाहमा	१	कृषि										जम्मा										संस्थाको कुल कर्जा लगानी रकम								
क्र. सं.	विवरण	यस त्रयमास				गत त्रयमास																																																					
		रकम (रु.)				प्रतिशत		रकम (रु.)		प्रतिशत																																																	
		कर्जा सीमा	कर्जा प्रवाह	कर्जा सीमामा	कर्जा प्रवाहमा	कर्जा सीमा	कर्जा प्रवाह	कर्जा सीमा	कर्जा प्रवाहमा																																																		
१	कृषि																																																										
	जम्मा																																																										
	संस्थाको कुल कर्जा लगानी रकम																																																										
११२.	साविकको निर्देशनमा भएको विभागको नाम लघुवित्त संस्था सुपरिवेक्षण विभाग र क्षेत्रीयस्तर लाई प्रदेशस्तर गरी संशोधन गर्नु पर्ने ।																																																										
११३.	इजाजतपत्रप्राप्त क, ख, र ग वर्गलाई जारी गरिए जस्तै निर्देशनहरुलाई अलग रुपमा निर्देशन नं. उल्लेख गरी एकीकृत निर्देशन तयार गर्ने । यसको लागि आवश्यकतानुसार Formatting मिलाउने र क्रमसंख्या मिलान गर्ने तथा प्रत्येक निर्देशनमा देहाय बमोजिमको व्यहोरा उल्लेख गर्ने । नेपाल राष्ट्र बैंक केन्द्रीय कार्यालय बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग निर्देशन नं. / ०७७ व्यवस्थाको विवरण																																																										

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरुलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ मा संशोधन/परिमार्जन/थप व्यवस्था सम्बन्धमा

	<p>यस बैंकबाट “घ” वर्गको इजाजतपत्रप्राप्त लघुवित्त वित्तीय संस्थाका सम्बन्धमा नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को दफा ७९ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी देहायका निर्देशन जारी गरिएको छ ।</p> <p>...</p> <p>खारेजी र बचाऊ</p> <p>(१) यस बैंकबाट यसअघि जारी गरिएका देहायका निर्देशनहरु खारेज गरिएको छ :-</p> <p>यस बैंकबाट “घ” वर्गको इजाजतपत्रप्राप्त लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ को सम्बन्धित व्यवस्थाको निर्देशन नं. ... बाट जारी गरिएको निर्देशन तथा सो पश्चात मिति २०७७ असोज ०५ गतेसम्म जारी भएका यसै विषयसँग सम्बन्धित सम्पूर्ण परिपत्रहरु ।</p> <p>(२) उपबुँदा (१) बमोजिम खारेज गरिएका निर्देशन तथा परिपत्र बमोजिम भए गरेका काम कारवाही यसै निर्देशन बमोजिम भए गरेको मानिनेछ ।</p>
११४.	लघुवित्त संस्थाहरुलाई जारी गरिएका विभिन्न नि.फा.नं.हरुमा आवश्यक संशोधन तथा को क्रमसंख्या मिलान गर्ने । सबै निर्देशन फारम नम्बरमा ‘घ’ उल्लेख गरिएको ।
११५.	विभिन्न निर्देशनको अनुसूचीको रुपमा रहेका तालीकाहरुलाई उपर्युक्त संशोधन अनुरूप परिमार्जन गरी एकीकृत निर्देशन “घ वर्ग” २०७७ मा समावेश गरिएको ।
११६.	निर्देशन नं.११ को व्यवस्थालाई विविध व्यवस्था को बुँदा नं. १३ मा सारी क्रमसंख्या मिलान गरिएको ।

**